



Treści samego projektu lub materiałów nie odzwierciedlają stanowiska Komisji Europejskiej czy Agencji Narodowej w danej sprawie, a w związku z tym ani Komisja Europejska ani Agencja Narodowa nie ponosi za nie odpowiedzialności



Projekt

Projekt Comenius 2009-2011

ZAMKI: CENNE HISTORYCZNE DZIEDZICTWO

Celem projektu jest odbycie podróży do czasów, w których zamek był centrum życia kulturalnego i społecznego oraz, przy pomocy wyobraźni, powrót do cudownego zamku zamieszkiwanego przez damy i rycerzy. Badania na temat zamków zostały wybrane jako główne działanie projek-

tu ze względu na wagę tematu w każdym kraju partnerskim. Zamki są istotnymi pamiątkami po wspaniałej przeszłości Europy, dziedzictwem wykutym w kamieniu. Projekt będzie dotyczył zamków znajdujących się w różnych krajach partnerskich, więc będzie możliwa analiza różnic i analogii. W pierwszym roku trwania projektu uczestnicy będą pracować nad następującymi tematami: Pochodzenie pierwszych zamków i ich historyczne tło, Architektura i struktura, Mieszkańcy zamków i Życie w zamku skupiającym swoich mieszkańców. W drugim roku trwania projektu tematyka pracy będzie następująca: Mity i legendy oraz ochrona i odbudowa zamków (zamki, które są siedzibą muzeów, zostały zamienione na hotele, itd.) i ich otoczenie. Szkoły uczestniczące w projekcie będą wymieniały się wynikami, porównywały i oceniały je. Przygotowana zostanie dokumentacja w postaci broszurki, na płycie CD lub DVD i na stronie internetowej każdej szkoły. W projekcie uczestniczyć będą uczniowie szkół średnich w wieku 15-19 lat. Kraje biorące udział w projekcie: Włochy, Polska, Portugalia, Turcja.



Pochodzenie i historyczne tło europejskich zamków



Pochodzenie i historyczne tło europejskich zamków

Chociaż miasta i budowle z fortyfikacjami istniały od początków cywilizacji, termin zamek zazwyczaj odnosi się do budowli wzniesionych w średniowieczu. Słowo zamek pochodzi od łacińskiego wyrazu castellum, zdrobnienia wyrazu castrum, który był używany przez starożytnych Rzymian do oznaczania budynków lub obszarów przeznaczonych do użytku wojskowego. Później zamek stał się terminem powszechnie stosowanym do nazywania jakichkolwiek fortyfikowanych rezydencji. Zamki europejskie pochodzą z okresu 900-1000 n.e. i odgrywały ważną rolę w militarnym systemie feudalizmu. Po upadku imperium karolińskiego, Europa została podzielona na wiele małych feudalnych krajów i lokalne konflikty pomiędzy sąsiadującymi państwami były częste. W związku z tym królowie i ich wasale zbudowali wiele zamków, aby były miejscami bezpiecznymi i chroniły przed atakami. Zamki kontrolowały tereny przylegające do nich i były budowlami pełniącymi zarówno rolę ofensywną jak i defensywną. Stanowiły bazę do wypadów mających na celu podboje jak i obronę przed wrogiem. Wzroszono je na wzgórzach i skałach, aby chronić obszary ważne strategicznie, jako że miejsca na wzniesieniach i trudny dostęp były istotne przy obronie. Zamki były nie tylko wojskowymi budowlami, ale także prywatnymi rezydencjami szlacheckimi urodzonych, centrami administracji i symbolami władzy. Około roku 1500, kiedy to rola militarna zamku zaczęła słabnąć w związku z pojawieniem się armat, zaczęto budować zamki z powodów mniej praktycznych. Przyczyną ich powstawania była wykazywana przez możnych próżność i chęć zaimponowania statusem. Chcieli pokazać, że ich rezydencja była zamkiem, chociaż nie pełnił on już funkcji obronnych.



Architektura europejskich zamków



Architektura europejskich zamków

Zamki średniowiecznej Europy były budowane przez ponad 500 lat – od około 1000r.n.e. do 1500r.n.e. W ciągu tego okresu ewoluowały od drewnianych budynków do ogromnych budowli z kamienia. Pierwsze zamki zostały zbudowane przez normandzkich najeźdźców, którzy wprowadzili gródek stożkowy i mury obronne zamku. Gródek stożkowy był sztucznie zrobionym kopcem, który tworzący na istniejącym wzgórzu. Zazwyczaj na szczycie wzgórza stawiano drewnianą wieżę warowną, która pełniła funkcję rezydencji właściciela zamku. Wzgórze otoczone było murami obronnymi. Znajdowała się tam drewniana palisada, koszary, stajnie, miejsce dla trzody oraz inne budynki gdzie przechowywano jedzenie, broń i wyposażenie. Zamki były otoczone fosą, czyli głębokim rowem, który był często wypełniony wodą. Gdy ktoś z zewnątrz chciał dostać się do środka, ktoś kto przebywał w środku musiał opuścić zwodzony most. Taki most był drewnianą platformą przytwierdzoną zawiasami do zamkowych murów. Jego druga strona była podnoszona przy pomocy łańcuchów lub lin. Most zwodzony miał umożliwić, opóźnić lub uniemożliwić wjazd do zamku. W ciągu X i XI wieku możnowładcy zaczęli budować z kamienia bardziej wytrzymałe zamki, które pełniły lepszą funkcję obronną. W centrum znajdowała się kwadratowa lub prostokątna wieża warowna zbudowana z kamienia. Otaczał ją kamienny mur o szerokości 33 stóp z wieżyczkami obserwacyjnymi.



Architektura europejskich zamków

Pod koniec XII i XIII wieku, zamki europejskie stały się większe, a ich umocnienia bardziej złożone. Zaczęły pojawiać się koncentryczne fortyfikacje, dla których wzorem były forty rzymskie i bizantyjskie, które miały dwa koncentryczne mury lub więcej. Mur zewnętrzny był niższy



od wewnętrznego i można go było stamtąd bronić. Poza murami zewnętrznymi budowano fosę i inne urządzenia obronne. Miały one kształt wielokąta, z wieżyczkami na rogach. Wieżyczki wystawały trochę z murów i miały otwory dla łuczników na każdym poziomie, aby umożliwić łucznikom celowanie do wszystkich

osób zbliżających się do zamku. Nie wszystkie późniejsze zamki miały wieżę warowną. Tam, gdzie wieże nadal istniały, zmieniono ich kształt na wielokątne lub okrągłe. Począwszy od XVI wieku można zaobserwować upadek zamków. Po długim okresie kiedy były rezydencjami możnowładców, niektóre z nich nadal były ośrodkami administracji, a inne zamieniono na więzienia. Począwszy od XVIII wieku odżyło zainteresowanie zamkami. Zbudowano wiele budowli stylizowanych na zamki, co miało na celu przypomnienie stylu gotyckiego, ale nie pełniły one funkcji militarnej.





Życie w zamku

Życie w zamku

System feudalny

Zamek był sercem małego świata i pełnił różne funkcje, spośród których najważniejsze to funkcja militarna, administracyjna i mieszkalna. Oprócz tego, że zamek był budowlą obronną, był on także prywatną rezydencją króla i królowej lub innych możnowładców i ich rodzin, centrum politycznym i administracyjnym dla przyległego obszaru. W czasach średniowiecza życie na zamku było podporządkowane regułom systemu feudalnego: piramidzie feudalnej. Dzięki takiemu systemowi, klasy wyższe utrzymywały kontrolę nad niższymi warstwami. Ponieważ kościół odgrywał ważną rolę w społeczeństwie średniowiecznym, przywódcy kościoła byli innymi ważnymi elementami tej struktury.



Piramida feudalna

Na szczycie piramidy znajdował się król, który sprawował władzę z nadania boskiego. Oznaczało to, że prawo do rządzenia otrzymał od Boga i dziedziczyli je jego potomni. Królowi trudno było



sprawnie zarządzać rozległymi terenami, szczególnie ze względu na brak możliwości szybkiego porozumiewania się. Dlatego też król, aby zachować kontrolę nad swoimi terenami, zawiązywał umowę z możnowładcami, którym oddawał duże połacie swojego terenu, zwanego lennem. W zamian za to, możnowładcy przysięgali lojalność królowi, obiecali mu służyć i bronić go. Król dawał też ziemię mniej wpływowym osobom, na przykład rycerzom.

Stawali się oni wasalami i mieli walczyć dla króla w zamian za otrzymaną ziemię. Na ziemi pracowali chłopci pańszczyźniani, którzy byli na samym spodzie drabiny feudalnej.



Życie w zamku

Mieszkańcy zamku

Zamek zapewniał miejsce do zamieszkania wielu osobom. Właściciel wraz z małżonką mieli najwygodniejsze kwatery w wieży warownej. Wieża była centralnym punktem zamku, miała kilka pięter, była najlepiej wzmocniona i chroniona. Oprócz swoich prywatnych pokoi, właściciel miał ogromną salę, która była używana jako jego biuro, jadalnia i sala balowa. Poniżej znajdowały się ogromne pomieszczenia, w których jadalni i spali rycerze oraz osoby strzegące właściciela zamku. W części podziemnej zamku znajdowały się lochy, gdzie przetrzymywano więźniów. W obrębie murów zamkowych znajdowały się także stajnie, duża kuchnia i pomieszczenia dla służby. Mieszkańcy zamku to ludzie różnych profesji i z różnymi tytułami, począwszy od możnowładcy i jego rodziny, a skończywszy na stajennym i giermku. Byli tam również żołnierze, kucharze, kowale, skarbnicy, kapelani, rycerze i służące.



Pan na zamku

Pan był głównym władcą danego terytorium, posiadał władzę polityczną, sądową i skarbową. Do jego obowiązków należało ustanawianie podatków i praw, doглядanie codziennych spraw w zamku i na podległych terenach, decydowanie o karach i innych sprawach. Oprócz tego musiał on służyć królowi walcząc po jego stronie, musiał zapewnić zakwaterowanie i pożywienie dla króla i jego dworzan kiedy przebywali na jego terenie. W wolnym czasie możnowładca polował, zajmował się sołnictwem, grał w szachy i inne gry.



Życie w zamku

Pani na zamku

Żona właściciela zamku pomagała swemu małżonkowi w sprawnym zarządzaniu należącym do niego majątkiem i miała wiele obowiązków. Odpowiadała za wychowanie i kształcenie dzieci, wydawała polecenia służbie, doglądała prądki, tkaczki i hafciarki. Podczas nieobeności małżonka zajmowała się całością życia na zamku. W czasie wolnym haftowała, grała w gry, rozmawiała z damami dworu i czytała książki.



Dworki

Młode, szlachetnie urodzone kobiety wysyłano na dwór, aby żyły z inną rodziną o szlachetnym pochodzeniu. Uczono je szyć, czytać i pisać po łacinie, śpiewać, tańczyć i jeździć konno. Uczły się także dobrych manier, dworskiej etykiety, zasad średniowiecznego kodeksu rycerskiego oraz zasad dworskiej miłości. Te młode damy miały być towarzyszkami starszych pań mieszkających w zamku. Uczono je prowadzenia gospodarstwa domowego, co przydawało im się gdy wychodziły za mąż. Dziewczęta wychodziły za mąż już w wieku czternastu lat. Małżeństwa zawierane z miłości były rzadkością. Często były one aranżowane, aby poprawić prestiż i wzbogacić rodzinę kobiety.

Paziowie

Kiedy syn rycerza lub arystokraty kończył siedem lat, wysyłano go do pobliskiego zamku, gdzie szkolono go na giermka. Giermek służył rycerzowi i spędzał większość czasu uprawiając zapasy, jeżdżąc konno i ucząc się jak walczyć mieczem. Żona właściciela zamku uczyła giermka śpiewu, tańca i reguł zachowania na dworze.



Życie w zamku

Giermkowie

W wieku 14 lat młody chłopiec zostawał giermkami. Pan wysyłał go pod opiekę rycerza, który pokazywał mu na czym polega życie rycerzem, uczył go walczyć przy pomocy włóczni i miecza oraz jeździć konno podczas bitwy. Do stanu rycerskiego można było wstąpić w wieku 21 lat, kiedy to młody człowiek oficjalnie stawał się mężczyzną.

Rycerze

Rycerze otrzymywali od pana ziemię w zamian za pełnioną u niego służbę wojskową. Rycerze chronili pana, jego rodzinę oraz jego włości przed atakami. Rycerze byli dosyć bogaci, ale oczywiście nie tak jak ich pan. Szkolili się w polowaniach, fechtunku, jeździe konnej oraz honorowym zachowaniu i dworskich manierach. Rycerskość (termin pochodzi od francuskiego wyrazu oznaczającego umiejętność jazdy konno) była główną zasadą kierującą życiem rycerza. Rycerz posiadał kilka koni do różnych celów oraz drogą, ciężką broń. Rycerza reprezentowała kolorowa chorągiew, która była oznaką siły i wyróżniała rycerzy podczas bitew i turniejów.



Życie w zamku

Służba

Służba miała zapewnić panu wygodne i uporządkowane życie. Na zamku pracowali:

Łuczarze, czyli rzemieślnicy specjalizujący się w wytwarzaniu łuków.

Kowale, którzy wykuwali i ostrzyli narzędzia oraz broń.

Lokaje, którzy dbali o piwnice i beczki z winem i piwem.

Kapelan dbający o duchowe życie mieszkańców zamku i zamkowego garnizonu.

Kucharz, który przygotowywał jedzenie smażąc je, piekąc na ruszcie oraz zajmował się wypiekami. Korzystał z paleniska i pieca.

Posłańcy, których zadaniem było dostarczanie pokwitowań, listów i różnych artykułów.

Bardowie dostarczający rozrywki w postaci śpiewu i gry na instrumentach muzycznych.

Strażnicy, którzy odpowiadali za bezpieczeństwo.

Chłopi, którzy pracowali na roli. Służący, którzy odpowiadali za siedzibę pana, zajmując się gotowaniem, sprzątaniem, praniem i innymi pracami w gospodarstwie.





Życie w zamku

Życie na zamku

Kiedy myślimy o życiu na zamku, wyobrażamy sobie wspaniałe miejsce zamieszkałe przez panów, damy i rycerzy. Filmy i literatura przedstawia życie na zamku jako heroiczne, romantyczne i pełne luksusów. W rzeczywistości mogło ono wyglądać właśnie tak, ale z dodatkiem surowości, niepewności i często niebezpieczeństwa. Istniało stałe zagrożenie atakiem i zamek musiał być na to przygotowany. Jeśli pan na zamku dowiedział się o zbliżającej się bitwie, sprowadzał do zamku więcej żywności na wypadek oblężenia. Oblężenie było często stosowaną strategią. W ten sposób blokowano dostawę żywności do zamku. Oblężenie zazwyczaj trwało kilka tygodni, a oblegający zamek rycerze mieszkali w namiotach do czasu aż poddano zamek. Zamek średniowieczny był z początku dobrą fortecą, ale niezbyt dobrym miejscem do mieszkania. Był zimny, wilgotny i ciemny. Światło wpadało przez wąskie okna, pomieszczenia były ogrzewane przez palenisko lub kominek i miały niewiele mebli. Oczywiście ciepło było przede wszystkim przeznaczone dla pana i jego rodziny. Posiadali oni także grube koce, materace z pierza i okrycia ze skór zwierzęcych. Służący, żołnierze i inni mieszkańcy o niższym statusie zazwyczaj spali w wieżach, mieli cieńsze okrycia na swoich pościłach i często cierpieli z powodu chłodu. Nawet podczas najcieplejszych miesięcy w roku, zamek był chłodny i wilgotny, a jego mieszkańcy starali się jak najwięcej czasu spędzać na dworze. W ciągu XIV i XV wieku, wygoda i luksus stały się ważne i we wnętrzach zamku zaszły duże zmiany. Poszerzono okna i wstawiono szyby, na ścianach zawieszono cenne arras, na podłogach pojawiły się grube dywany. Pomieszczenia były mniejsze, lepiej umeblowane i ogrzewane większymi kominkami. Pomieszczenia dzienne odseparowano od pomieszczeń przeznaczonych do spania, kuchnie i łazienki stały się oddzielnymi pomieszczeniami. Średniowieczny zamek stał się miejscem eleganckim, a życie jego mieszkańców było wygodniejsze i bardziej urozmaicone.



Życie w zamku

Dzień w średniowiecznym zamku

Typowy dzień w zamku zaczynał się wcześnie, wraz z pierwszym pianem koguta. Wtedy wszyscy wstawali i przystępowali do swoich zajęć. Służący rozpalali ogień w kuchni oraz w sali jadalnej i zaczęli przygotowywać posiłki na cały dzień. Straż zmieniała nocną zmianę obstawiając drzwi, wieże i mury. Właściciel zamku wraz z rodziną uczestniczył w porannej mszy w kaplicy, a następnie spożywano lekkie śniadanie. Następnie mieszkańcy zamku ruszali do wykonywania swoich zadań. Pan zajmował się sprawami administracyjnymi oraz dotyczącymi dyplomacji i działań wojennych. Załatwiał sprawy związane z handlem, wymierzaniem sprawiedliwości i finansami dotyczącymi jego terytorium.

Dworki i pokojowe pomagały żonie właściciela zamku. Pani na zamku doglądała ich pracę, a ponadto nadzorowała prace w kuchni i pilnowała, aby niczego nie brakowało. Rycerze i giermkowie ćwiczyli fechtunek i inne sztuki walki. Dzieci uczyły się religii, umiejętności pisania i czytania, muzyki, tańca i polowania. Koniusz doglądał koni, kucharze przygotowywali posiłki, a rzemieślnicy tacy jak kowale, stolarze i murarze pilnie pracowali na terenie zamku. Przed południem podawano obiad, który był głównym posiłkiem w ciągu dnia. Jeżeli na zamku przebywali ważni goście, obiad był długi i składał się z trzech lub czterech dań. Poza tym zapewniało rozrywkę taką jak żarty, opowieści, muzykę graną przez bardów i grę na harfie. Po obiedzie wszyscy wracali do swoich zajęć, z wyjątkiem pana i jego małżonki, którzy zajmowali się gośćmi i razem z nimi jeździli konno, strzelali z łuku, polowali z sokołem, grali w szachy i tryktraka aż do kolacji. Kolację serwowano gdy zachodziło słońce. Zazwyczaj był to lekki posiłek, z jednym daniem lub dwoma. Po kolacji można było posłuchać muzyki, tańczyć, obejrzeć pokazy żonglerów, akrobatów i błaznów.





Różne aspekty życia na zamku

Różne aspekty życia na zamku

Jedzenie i posiłki

Do obowiązków właściciela zamku należało wykarmienie ludzi mieszkających w zamku i opieka nad nimi. Dlatego też wewnątrz murów były miejsca, gdzie uprawiano rośliny i hodowano zwierzęta. Były więc drzewa owocowe i polećka z warzywami i ziołami. Czasem były również ule skąd wybierano miód do słodzenia jedzenia i napojów. Mógł być również staw z rybami. Mięso pochodziło z hodowli lub z polowań urządzanych w pobliskich lasach. Niemożliwe było wytworzenie takiej ilości żywności, aby wystarczyło dla wszystkich mieszkańców zamku. W związku z tym pan otrzymywał żywność od chłopów mieszkających na należących do niego ziemiach. Z powodu ciągłych wojen i ataków, zasoby żywności mogły spaść do bardzo niskiego poziomu. Dostęp do jedzenia zależał od statusu społecznego. Pan



i jego rodzina, duchowieństwo i inni szlachetnie urodzeni wraz ze swoimi rodzinami jadaliby bardzo dobrze. Rycerze również nie mieli powodów do narzekania. Pan zajmował miejsce przy długim stole wraz z gośćmi i spożywał posiłek. Jego rycerze znajdowali się w pobliżu, zwykle przy którymś końcu stołu. Byli zawsze gotowi do

obrony swego pana w przypadku jakiegokolwiek ataku podczas posiłku. Pan pierwszy sięgał po jedzenie, następnie jego rodzina i inne ważne osoby. Jedzono rękami pomimo tego, że już w średniowieczu znano łyżki i noże.



Różne aspekty życia na zamku

Żywność konserwowano na wiele różnych sposobów. Różne gatunki mięsa oraz ryby wędzono i suszono. Robiono również przetwory z warzyw i owoców. Mięso na zimę solono i przechowywano w ogromnych drewnianych beczkach. Czasami mięso i warzywa były przechowywane razem. Często używano ziół i przypraw, aby nie było czuć, że mięso jest nieświeże. Zwykle jadano trzy razy dziennie. Małe śniadanie podawano o świcie i składało się ono z chleba i sera. Między godziną 10-tą a południem podawano główny posiłek – obiad. Wieczorem jadano lekki posiłek – kolację, na



którą składał się chleb, ser i czasami danie w rodzaju gulaszu. Po kolacji oglądano występy bardów, gawędziarzy i akrobatów. Potem śpiewano i grano w różne gry. Niższym warstwom społecznym trudno było przeżyć i to nie tylko w zimie. Ich pożywienie stanowiły warzywa (głównie rzepa), ciemny chleb, owsianka, czasami ryba, zsiadłe mleko, piwo i miód.



Różne aspekty życia na zamku

Ubiór

Mężczyźni zwykle nosili tuniki sięgające kolan. Starsi mężczyźni i mnisi mieli tuniki do kostek, podobnie królowie i ich świta podczas uroczystości i przyjęć. Pod tunikami mężczyźni często nosili wełniane rajtuzy. Był to germański zwyczaj, nie akceptowany przez Rzymian. Z czasem jednak przyjął się wśród mężczyzn jeżdżących konno na terenach o chłodniejszym klimacie. Dzianiny nie były jeszcze znane, więc rajtuzy były tkane i nie przylegały do ciała. W chłodne dni mężczyźni nosili wełniane płaszcze. Kupiec nosił szatę z zakładkami wykonaną z dobrej gatunkowo wełny i była noszona z paskiem. Układała się w zgrabne fałdki i kończyła tuż nad kostkami. Rękawy były obszyte futerkiem z gronostaja. Ich obuwie to sandały z odkrytymi palcami. Prawnicy, lekarze i nauczyciele nosili ciemne szaty sięgające ziemi podczas gdy młodzi mężczyźni preferowali tuniki do kolan. Popularnymi kolorami były szkarłatny i purpurowy. Mężczyźni nosili skórzane obuwie jeśli mogli sobie na nie pozwolić. Na początku były to buty wykończone na kwadratowo. Następnie pojawiły się buty ze szpicem, a potem z fantazyjnie zadartym noskiem.





Różne aspekty życia na zamku

Kobiety również ubierały zależnie od swej pozycji. Wszystkie panie nosiły co najmniej jedną tunikę sięgającą kostek. Wiele kobiet, jeśli było je na to stać, miało lnianą tunikę noszoną pod spodem i wełnianą tunikę noszoną na wierzchu. Wychodząc na zewnątrz często nosiły wełniane płaszcze. Ponadto nosiły tkane rastopy lub skarpety. Zakonnice również nosiły tuniki, ale jedynie w kolorze czarnym lub białym. Kobiety szlachecko urodzone nosiły wysokie kapelusze, które czasami były ozdobione wstążkami. Pod kapeluszami chowały włosy, aby sprawić wrażenie, że ich czoła są wysokie, co było wtedy uznawane za ładne. Materiały używane w tamtej epoce to aksamit, adamaszek i jedwab w jasnych kolorach. Wytwarzano tkaniny z różnymi wzorami. Suknie były często ozdobiane haftami z motywami ptaków, kwiatów i zwierząt. Do stroju przypinano dzwoneczki, aby ich dźwięk odstraszał złe duchy. Suknie bogatych dam ozdobiano rzędami małych guzików i pereł. Futerko i aksamit były używane do obszycia płaszczy, eleganckich sukien oraz zwykłych codziennych strojów. Suknia świadczyła o statusie społecznym kobiety. Ustanowiono prawo, według którego żony właścicieli sklepów nie mogły kopiować wzorów sukien należących do żon kupców.



Różne aspekty życia na zamku

Choroby

W okresie średniowiecza ludzie żyli znacznie krócej niż obecnie. Ponadto była duża śmiertelność. Choroby stanowiły wieczne utrapienie. Ludzie cierpieli z powodu różnych dolegliwości, takich jak szkorbut, próchnica, choroby serca, wykwity skórne i infekcje spowodowane słabym odżywianiem się oraz jedzeniem nadpsutego mięsa. Ludzie często chorowali na choroby, które dla nas już nie stanowią problemu (np. ospa). Lekarstwa były proste i opierały się na ziołach. Stosowano różnego typu mikstury oraz bardziej drastyczne środki. Kąpano pacjentów w moczu, w mieszkaniach umieszczano zabite zwierzęta, przystawiano pijawki, podawano



do picia płynne złoto i sproszkowane szmaragdy. Operacje przeprowadzano w ostateczności. Dawały one pozytywne rezultaty w przypadku raka piersi, przetoki, hemoroidów, gangreny czy katarakty.



Różne aspekty życia na zamku

Bardzo często stosowano „puszczanie krwi”, którego celem miało być przywrócenie równowagi płynów w organizmie. Niektóre mikstury stosowane podczas operacji do zmniejszania bólu lub wywoływania senności okazywały się trujące. Jedną z nich zawierała sałatę, żółć z wykastrowanego dzika, opium i cykutę. Niektórzy chirurdzy mieli za sobą studia uniwersyteckie, gdzie studiowali medycynę. Wśród nich było wielu mnichów. Zabiegi wykonywane były również przez „golibrodów”, którzy mieli swoje zakłady w większości średniowiecznych miast. Oprócz skracania włosów i golenia zajmowali się oni bardzo często „puszczaniem krwi”. Ponadto leczyli rany zadane mieczem, nożem i strzałą. Ponieważ tylko bogatych stać było na zapłacenie za środki znieczulające, wiele osób musiało znosić ból podczas zabiegu trzymając kawałek drewna między zębami. Często doradzano pacjentom wypicie dużej ilości wina, aby osłabić odczuwanie bólu.



Różne aspekty życia na zamku

Święta

Początek roku w styczniu był częścią dwunastodniowego świętowania Bożego Narodzenia. Był to czas ucztowania, spotkań i okazja, aby odpocząć od codziennego obciążenia pracą. Okres Bożego Narodzenia kończył się 6 stycznia Świętem Trzech Króli. Pierwszy poniedziałek po Święcie Trzech Króli był w niektórych krajach „świętem pługu”. W tym dniu wracano do pracy po okresie świątecznym. Ponieważ w tamtych czasach plony były bardzo istotne, żeby przeżyć, istniały pewne zyczaje, które miały zapewnić urodzajny rok. Tradycją było poświęcenie pługów, oczyszczanie ich w ogniu, czy też procesja z pługiem

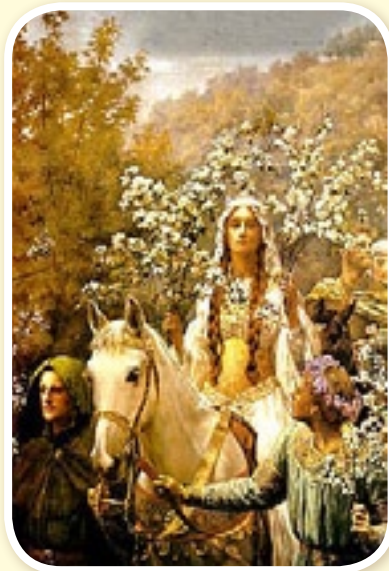


od gospodarstwa do gospodarstwa. Drugiego lutego, czterdzieści dni po Bożym Narodzeniu obchodzono Święto Ofiarowania Pańskiego, inaczej zwane Matki Boskiej Gromniczej. W kościele błogosławiono świece, które miały być używane w ciągu roku. Niektóre z nich zabierano do domów, aby mogły służyć w chwilach, gdy potrzebne było Boże błogosławieństwo. Ponadto w tym dniu zabierano bydło z łąk i pól, które miały być zaorane i obsiane. Okres postu, który trwał czterdzieści dni to czas wyrzeczeń. Wiele rzeczy było zabronionych, na przykład spożywanie mięsa i nabiału. Nie urządzano również wesel.



Różne aspekty życia na zamku

Ten czas wyrzeczeń kończył się wraz z nadejściem Wielkanocy – ważnego momentu w kościelnym kalendarzu. Świętowano zmartwychwstanie Chrystusa i wyglądano cieplejszych dni. Kolejnym ważnym świętem było święto majowe, podczas którego tańczono i koronowano królową tego dnia. W czerwcu obchodzono noc świętojańską, która miała pogańskie korzenie. W czasie tej magicznej nocy rozpalano ogniska i tańczono. W sierpniu obchodzono święto plonów. Nazwa święta pochodzi od wyrazów loaf – bochenek i mass – msza. W tym dniu dziękowano za pierwsze plony. Wypiekano pierwszy chleb z nowej mąki i błogosławio-



no go w kościele. Na początku września również świętowano po zebraniu plonów. Ludzie zbierali się w kościołach parafialnych na mszę dziękczynną, a następnie spożywali razem obfity posiłek. Święta Wszystkich Świętych i Wszystkich Zmarłych to modlitwa za dusze wszystkich zmarłych. Uważano, że chodzą one po ziemi w dniu 31 października, w przeddzień Dnia Wszystkich Świętych. Advent rozpoczął się w czwartą niedzielę przed Bożym Narodzeniem. Był to kolejny okres postu będący przygotowaniem do świętowania narodzin Chrystusa.



Różne aspekty życia na zamku

Rozrywka

W średniowieczu ludzie umilali sobie czas na wiele różnych sposobów, niektóre z nich i dla nas są przyjemnością. Jedną z atrakcji była uczta, którą urządzano w święta, a także z okazji ślubów i innych specjalnych okazji. Wszyscy możnowładcy z sąsiadujących zamków i ich małżonki gromadzili się, aby jeść, pić i spędzać razem czas. Często była to oka-



zja, aby właściciel zamku mógł popisać się przed gośćmi bogactwem i hojnością. Słuchano muzyki, tańczono i wymieniano się podarunkami. Inną formą rozrywki były turnieje. Podczas turnieju symulowano walkę przy publiczności. Celem turnieju było umożliwienie rycerzom ćwiczenia sztuki walki i pokazania swoich umiejętności. Rycerze walczyli na kopie, strzelali z łuku, walczyli mieczem i jeździli konno. Mieszkańcy danego królestwa, od szlachetnie urodzonych po chłopów, gromadzili się, aby oglądać zawody i dopingować ulubionego uczestnika. Turnieje trwały kilka dni i gromadziły tłumy widzów. Podczas turnieju słuchano muzyki i opowieści, oglądano żonglerów i ucztowano.



Różne aspekty życia na zamku

Muzyka była integralną częścią życia codziennego w tamtych czasach. Było kilka rodzajów muzyków, ale bardowie i trubadurzy byli najbardziej popularni. Tematyka pieśni wykonywanych przez trubadurów dotyczyła głównie rycerskości i dworskiej miłości i były to romantyczne



ballady. Od czasu do czasu śpiewali także o dalekich krajach i wydarzeniach z przeszłości. Bardowie również tworzyli ballady, ale byli także znani z tego, że pamiętali długie utwory poetyckie oparte na podaniach i legendach zwanych „pieśniami o czynie”. Instrumenty muzyczne, które były używane najczęściej to harfa i lutnia. Czasami grano na dudach, trąbce i gitarze. Większość muzyków wędrowała od miejscowości do miejscowości, a niektórzy mieszkali u swojego patrona. Istniała także duża grupa kuglarzy, którzy nosili zabawne kolorowe stroje z dzwoneczkami i rozśmieszali ludzi pokazując sztuczki i komiczne scenki. Akrobaci utrzymywali równowagę na stępionych ostrzach miecza, „ludzie bez kości” wyginali nienaturalnie swoje stawy, żonglerze żonglowali.



Różne aspekty życia na zamku



Jednym z ulubionych zajęć w średniowieczu było polowanie. Traktowano je jako formę przygotowań do walki, gdyż polowanie wiązało się z tropieniem, użyciem broni, jazdą konno i wymagało odwagi. A to wszystko potrzebne było w czasie bitwy. Polowanie było zajęciem zarówno dla mężczyzn jak i kobiet. Polowano na różnego typu zwierzyńcę, ale najczęściej na jelenie, danielę, sarny i dziki, na które polowano z psami. Przy polowaniach na mniejsze gatunki zwierząt korzystano z pomocy sokołów i jastrzę-

bi. Życie w średniowiecznym zamku było bogate w zajęcia. Wszyscy pracowali ciężko, ale mieli także czas na odpoczynek i ucieczkę od zadań, które niósł każdy dzień.





Zamki: mity i legendy

Zamki: mity i legendy

Zapoznanie się z mitami i legendami związanymi z zamkami to niezwykła przygoda, podczas której uruchamia się nasza wyobraźnia i poznajemy tajemnice z dawnych czasów. Pomaga nam to docenić inne kultury i tradycje. Trudno oddzielić legendy od mitów, gdyż dana opowieść może należeć i do jednej i do drugiej kategorii, albo może zawierać elementy ich obu. Mity to opowieści oparte na fantazji, opisują wydarzenia z przeszłości, która nie jest określona. Opowiadają o przygodach nadludzi i mają na celu opisanie początków rodzaju ludzkiego lub wyjaśnienie tajemniczych wydarzeń i mają głębokie symboliczne znaczenie. Legendy, w odróżnieniu od mitów, oparte są na faktach i postaciach z przeszłości.

Informują o powstaniu jakiegoś miasta lub państwa, a ich zadaniem jest dostarczenie pewnego przesłania. Ze średniowiecznymi zamkami



mi związane są różne mity i legendy. Nadwornicy artyści przedstawiali wiele z nich, aby dostarczyć rozrywkę słuchaczom, a przy okazji trochę ich przestraszyć i zafascynować. Ponadto średniowieczny zamek to miejsce, gdzie miały miejsce przerażające rzeczy:

krwawe potyczki, pojedynki na śmierć i życie, ohydne przestępstwa, tortury i kary. Nic więc dziwnego, że w wielu opowieściach pojawia się zamek nawiedzony przez duchy. I wiele zamków szczyci się tym, że duchy były tam widywane. Opowieści o życiu na zamku przybliżają nam osoby, które kiedyś w nim mieszkały. Są wspaniałym połączeniem prawdy historycznej i wyobraźni.



Zamki dzisiaj

Zamki dzisiaj

Zamki są wyraźną pozostałością wspaniałej przeszłości Starej Europy, wspaniałym dziedzictwem wrytym w kamieniu. Te imponujące budowle, które przetrwały wiele stuleci pełnych wojen i niekorzystnych warunków atmosferycznych, zawsze pobudzały naszą wyobraźnię. W Europie znajdują się tysiące zamków. Wiele z nich jest bardzo zniszczonych, ale są też setki dobrze zachowanych zamków, z których wiele jest słynnych na cały świat. Wiele z nich otwiera swoje podwoje i pełnią przeróżne funkcje. Niektóre z nich są otwarte dla zwiedzających, a inne są siedzibami muzeów i różnych instytucji. Niektóre zamki zostały zamienione na hotele dla gości szukających noclegu w luksusowym wnętrzu starej budowli.



Niektóre zamki są do wynajęcia na specjalne okazje, na przykład śluby i wesela. Jest to okazja, aby panna młoda czuła się jak księżniczka. Zamki bywają także miejscem, gdzie organizuje się koncerty, wystawy i inne wydarzenia kulturalne. W paru zamkach kręcono filmy telewizyjne i kinowe. Zamki jako wspaniałe dziedzictwo historyczne należy chronić, aby mogły je doceniać liczne rzesze zwiedzających, zarówno obecnie jak i w przyszłości.



Zamki w Polsce

Zamki w Polsce

Wprowadzenie

Wizyta na zamku to ogromne przeżycie, będące okazją do zdobycia wiedzy na temat historii, architektury i życia codziennego ludzi, którzy tam mieszkali. Zamki były oficjalnymi rezydencjami lokalnych władców i biskupów. Wśród licznych pol-



skich zamków są potężne twierdze zbudowane w stylu gotyckim. Kilka z najświetniejszych zamków tego typu zostało zbudowanych na północy kraju w XIII i XIV w. przez Zakon Krzyżacki. Były to olbrzymie budowle obronne o regularnych kształtach, zazwyczaj wzniesione na planie czworoboku. Na południu kraju można zwiedzać zamki wędrując Szlakiem Orlich Gniazd. Zobaczymy wtedy kilkanaście zamków obronnych z XIV i XV wieku znajdujących się na skałach w okolicach Krakowa i Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Na wschodzie kraju, bogata szlachta i magnateria budowała obronne fortece. W XVI wieku budowano lub przebudowywano zamki w stylu renesansowym. Dobudowywano nowe skrzydła, a pomieszczenia mieszkalne były większe. Zamki nadal miały pełnić rolę obronną, ale były unowocześnione i ładniej wyposażone. W drugiej połowie XVIII wieku zamki utraciły funkcję obronną. Aristokracja zaczęła budować pałace i dwory. Z powodu burzliwej historii Polski, wiele zamków zostało zniszczonych. Niektóre z nich przebudowano później w stylu neoklasycyzyzm. Dużo zamków było opustoszałych, gdyż właściciele nie mieli środków na ich utrzymanie. Na nowo zainteresowano się zamkami w XIX wieku. Wiele z nich odnowiono w XX wieku i obecnie są w nich muzea lub hotele. Po wielu zamkach pozostały ruiny, ale są one dobrze utrzymane i również udostępnione zwiedzającym.



Zamki w Polsce

Zamki w porządku chronologicznym

XI wiek

Zamek na Wawelustr. 78

Zamek w Tyńcustr. 90

XII wiek

Zamek w Lubliniestr. 98

XIII wiek

Zamek Książstr. 110

XIV wiek

Zamek Królewski w Warszawiestr. 120

Zamek w Golubiu-Dobrzyniustr. 130

Zamek w Niedzicystr. 138

Zamek w Malborkustr. 148

Zamek w Lidzbarku Warmińskimstr. 158

XVI wiek

Zamek w Baranowie Sandomierskimstr. 165

Zamek Krzyżtopórstr. 174

Zamek w Janowcustr. 184

Opis



Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie

XI wiek

Pochodzenie i historia

Początki wawelskiej rezydencji polskich władców wiążą się z kamienną wczesnoromańską budowlą, zwaną palatium, z około połowy w. XI, którego pozostałości tkwią w północnym skrzydle obecnego zamku. Z czasem siedzibę książęcą na wzgórzu rozbudowano w kierunku wschodnim. Był to, wraz z katedrą, tzw. zamek wyższy (w zamku „niższym” powstało miasteczko z domami dworzan, duchownych i innymi kościołami). W w. XIV siedzibę władcy znacznie rozbudował król Władysław Łokietek, a jego syn Kazimierz Wielki stworzył imponującą gotycką rezydencję, składającą się z kilku budynków skupionych wokół nieregularnego dziedzińca we wsch. części wzgórza. Za czasów Władysława Jagiełły, na przełomie XIV i XV stulecia, powiększono zamek o pawilon gotycki, zw. wieżą Duńską i w tym stanie budowla przetrwała do pożaru w r. 1499. Około r. 1504 król Aleksander Jagiellończyk przystąpił do przebudowy gotyckiej rezydencji nadając jej kształt renesansowy. W tym celu zatrudnił niemieckiego architekta Eberharda oraz włoskiego rzeźbiarza i architekta Franciszka zwanego Florentczykiem. Dzieło brata kontynuował od r. 1507 Zygmunt I zwany Starym. Mistrz Franciszek, autor kamiennego, ozdobnego wykusza w skrzydle zachodnim, przed swą śmiercią w r. 1516 wznosił skrzydło wschodnie i rozpoczął budowę krużganków. Dalszymi pracami kierowali kolejno: mistrz Benedykt, słynny Bartłomiej Berrecci (twórca kaplicy Zygmuntońskiej przy katedrze), a po jego śmierci w r. 1537 Mikołaj Castiglione i Mateusz Włoch. Przy dekoracji wnętrz pracowali rzeźbiarze, snycerze – budowniczości drewnianych stropów: Sebastian Tauerbach i Hans Snycerz oraz malarze, którzy zdobili ściany podstropowymi fryzami tworzyli królewskie portrety. Sale i komnaty zamkowe nabrały splendoru po zakupieniu przez Zygmunta Augusta wspianiałych arrasów flamandzkich. W w. XVI zamek był miejscem posiedzeń sejmu. Obrady odbywały się w Sali Poselskiej, podczas gdy senat zbierał się w sali nazywanej z tej racji Senatorską.



Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie

XI wiek

W następstwie pożaru w r. 1595 części północnego skrzydła zamku, Zygmunt III Waza odnowił je w stylu wczesnobarokowym, zatrudniając artystów włoskich: architekta Jana Trevano i malarza Tomasza Dolabellę. Od czasu, gdy około r. 1610 dwór królewski osiadł w Warszawie, monarchowie bywali na Wawelu tylko okresowo. Po utracie przez Polskę niepodległości, zamek zajęli w r. 1796 Austriacy, dostosowując go do potrzeb wojskowego garnizonu. Z początkiem XIX stulecia m.in. zamurowano krużganki. Po oddaniu Wawelu Polakom i opuszczeniu w r. 1911 wzgórza przez okupującą je armię austriacką, przystąpiono do wieloletniego, trwającego pół wieku odnawiania królewskiej siedziby, przywracając jej w dużym stopniu pierwotny wygląd. We wnętrzach urządzono muzeum, a trzonem ekspozycji stały się arraszy Zygmunta Augusta, rewindykowane z Rosji. W okresie międzywojennym zamek pełnił również funkcję rezydencji głowy państwa.

Architektura i struktura

Pierwszym murowanym budynkiem o charakterze obronnym była wieża, wzniesiona w pierwszej połowie XII stulecia w północno-wschodniej części wawelskiego grodu. Budowę gotyckiej warowni rozpoczęto od wzniesienia nowego zamku z tzw. Wieżą Łokietkową. Późniejsze stadium założenia stanowiła budowa kamiennych murów zamku z basztą. Mur podzielił wówczas teren wzgórza na zamek górny z rezydencją panującego i zamek dolny z katedrą, kościołami, domami biskupów i moźnych oraz zabudowaniami gospodarczymi. Za panowania króla Kazimierza Wielkiego rozbudowano gotycki pałac królewski oraz dołączono wznoszenie katedry. Przystąpiono również do prac, mających na celu wzmocnienie systemu fortyfikacyjnego poprzez postawienie obronnych baszt i nowej wieży o charakterze obronno-mieszkalnym. Za panowania Kazimierza Jagiellończyka wymurowano dwie największe baszty.



Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie

XI wiek

Obecny wygląd zamku to zasługa artystów włoskiego renesansu: Franciszka z Florencji i Bartłomieja Berecciego, którzy podjęli prace przy przebudowie dawnego, częściowo spalonego ok. 1500 roku, zamku gotyckiego. W latach 1502-36 dostawiono do siebie kolejne budowle pałacowe, tworzące trzy skrzydła mieszkalne wokół pięciokątnego dziedzińca, zamkniętego od południa murem parawanowym. Dziedziniec ten otoczono bogato zdobionymi trzypiętrowymi krużgankami. Do katedry dobudowano kaplicę Zygmuntowską. Na przełomie XVI i XVII wieku przekształceniom uległo północne skrzydło zamku. Powstała wtedy reprezentacyjna klatka schodowa, tzw. Schody Senatorskie, oraz nowe wnętrza. Około 1640 rozpoczęto wznoszenie nowoczesnego systemu fortyfikacji. Od strony południowej i północy zbudowano bastiony wzmocnione ziemnym szańcem. Po wojnie zamek odrestaurowano w stylu renesansowym.

Legenda o smoku wawelskim

Dawno, dawno temu, za czasów panowania Księcia Kraka -legendarnego założyciela miasta Krakowa - nieustannie znikwały młode dziewczyny, a nikt z Krakowian nie wiedział, co się z nimi stało. Aż pewnego razu okazało się, że u stóp Wawelskiego Wzgórza w ogromnej pieczarze żył straszliwy smok. Porywał on nie tylko bydło, trzodę chlewną i wszelką zwierzynę, ale jego przysmakiem były też młode dziewczyny. Książę Krak zatem ogłosił: "Kto zabije smoka, dostanie ode mnie pół królestwa i moją córkę za żonę". Wielu dzielnych rycerzy stawiało do walki z smokiem. Żadnemu jednak nie udało się go pokonać. W końcu młody szewczyk wpadł na wspaniały pomysł! Wypchał skórę owcy siarką i podrzucił pod pieczarę smoka. Głodny potwór zobaczywszy smakowitą owieczkę nie zastanawiał się długo -pożarł ją jednym tchem. Zaraz potem poczuł pieczenie w brzuchu. Z każdą chwilą piekło go coraz bardziej. Spragniony pobiegł na brzeg Wisły i począł łapczywie pić wodę z rzeki. Wypił jeden łyk, drugi, trzeci, ale ciągle nie mógł ugasić pragnienia.



Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie

XI wiek

Pił więc dalej, pił, aż pękł! Miasto zostało uwolnione od straszliwego smoka, a szewczyk otrzymał od króla obiecaną nagrodę i poślubił jego córkę.

Stan obecny

Zamek Królewski na Wawelu jest muzeum o charakterze rezydencji historycznej. Celem zamku jest zachowanie zabytkowej substancji Wawelu jako najwyższej rangi pomnika historii, tradycji kulturowej i religijnej narodu polskiego oraz elementu dziedzictwa światowego oraz ideowe odtworzenie przeszłości Wawelu w jej wielorakich aspektach. Główna ekspozycja wewnątrz zamkowych obejmuje kilka pomieszczeń parteru, a przede wszystkim reprezentacyjne sale na II piętrze pałacu. W trzech komnatach na parterze, stanowiących apartament wielkorządców krakowskich, zachowały się renesansowe drewniane stropy. Kamienne portale zostały w części zrekonstruowane w okresie międzywojennym; oryginalne, renesansowe, obramienia drzwiowe zdobią zaś sieć w klatce schodowej Poselskiej, łączącej parter z prywatnymi apartamentami królewskimi na I piętrze i salami II piętra. II piętro pałacu w skrzydle wschodnim i północnym mieści reprezentacyjne sale.

Pierwotne stropy zostały zniszczone w czasie pożaru zamku w roku 1702 i w okresie okupacji austriackiej, na początku XIX wieku. W trzech salach, na południe od schodów Poselskich, zachowały się duże partie renesansowych fryzów ściennych (uzupełnione przed II wojną światową), a strop wielkiej sali zwanej Poselską zadziwia 30 rzeźbionymi głowami ludzkimi. Najcenniejszym elementem ekspozycji renesansowych komnat, jedynym zachowanym z ich pierwotnego wystroju, są arras, utkane w Brukseli na zamówienie Zygmunta Augusta w XVI wieku, o tematyce biblijnej, bądź z ornamentem groteskowym oraz z herbami Polski i Litwy. Są tu również dużej wartości artystycznej obrazy i meble włoskie, głównie tokańskie, z XVI wieku oraz portrety polskich monarchów. Na terenie zamku znajduje się centrum wystawowo-konferencyjne oraz liczne pracownie konserwatorskie.



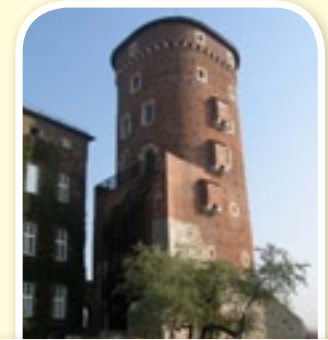
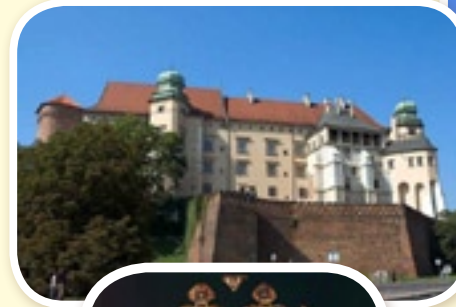
Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie *XI wiek*

Zdjęcia



Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie *XI wiek*

Zdjęcia





Zamek w Tyńcu

XI wiek

Pochodzenie i historia

Opactwo benedyktyńskie w podkrakowskim Tyńcu założone zostało w 1044 z fundacji księcia Kazimierza Odnowiciela, syna Mieszka II. Pobudowano je na korzeniu starszego grodu, na naturalnie obronnym wzniesieniu, tuż nad brzegiem Wisły. Pierwszym opatem Tyńca został Aron, pełniący zarazem funkcję biskupa krakowskiego. Podczas najazdu tatarskiego w 1260 roku obiekt uległ znacznym zniszczeniom. Po odbudowie wzgórze ufortyfikowano i obsadzono stałą załogą. Na terenie opactwa, w miejscu dzisiejszej opatówki (budynek, gdzie opat przyjmował znacznych gości) wzniesiono zamek. Zamek ów pełnił funkcję nadgranicznej warowni do XV wieku. Przesunięcie się granicy państwa polskiego wpłynęło na spadek strategicznego znaczenia budowli, mimo to wojskowa załoga królewska przebywała na terenie klasztoru do XVII wieku. W wieku XVI zamek przekształcono w mieszkanie opata. Życie klasztorne skupione było w dwóch skrzydłach: południowym i wschodnim. Mieścił się w nich kapitułarz (miejsce narad i modlitw), refektarz (jadalnia) oraz kuchnia. Wiek XVII przyniósł opactwu zniszczenia i dewastacje od Szwedów. Wkrótce jednak klasztor rozkwitł na nowo. Funkcjonował tak dobrze, że z racji swego ogromnego bogactwa lokalny opat nosił przydomek opata stu wsi. Dużą rolę odegrał Tyniec w czasie konfederacji barskiej. Obsadzony przez konfederatów dwukrotnie odpierał ataki Rosjan (1771-72), a zorganizowana przez grupę śmiałków kontrwyprawa na Wawel zakończyła się jego zdobyciem i wzięciem do niewoli rosyjskiej załogi zamku. Po pierwszym rozbiorze klasztor trafił w ręce władz austriackich, które w 1816 skasowały opactwo. Kilka lat później w Tyńcu osiedlili się biskupi, ale dość szybko przenieśli się stąd do Tarnowa. W roku 1831 zabudowania klasztorne strawił pożar, w efekcie którego zostały one opuszczone, a całe założenie szybko popadło w ruinę. Przez ponad sto lat tereny opactwa pozostawały niezamieszkane i dopiero w sierpniu 1939, na miesiąc przed II wojną światową wprowadziło się do niego jedenastu belgijskich mnichów pod przywództwem ojca Karola van Oost.



Zamek w Tyńcu

XI wiek

W niedługi czas po wojnie rozpoczął się proces odbudowy historycznego zabytku, który trwa po dziś dzień. W międzyczasie, w roku 1968 klasztor wrócił do godności opactwa.

Architektura i struktura

Początkowo na wzgórzu dominowało budownictwo drewniane, ale już w drugiej połowie XI stulecia wzniesiono zespół kamiennych budowli z trójnawową bazyliką romańską, której fragmenty przetrwały do dziś. W pierwszej połowie XIII stulecia założenie klasztorne zostało otoczone kamiennym murem obwodowym z basztami. Wzniesiony, na terenie opactwa, po najeździe tatarskim, zamek miał prawdopodobnie plan trójkąta, z jedną wieżą nad skarpą wiślaną. Od strony nieosłoniętej przez wspomniany zamek i zabudowania klasztorne opactwo otoczone było grubymi murami, wyposażonymi od wewnątrz w chodnik dla straży, blankami oraz strzelnice. Wiek XV przyniósł przebudowę założenia w stylu gotyckim i jego rozbudowę w kierunku południowym oraz zachodnim. Najważniejszym elementem sakralnym pozostawała wybudowana w XI stuleciu romańska bazylika, która po kolejnych przebudowach uzyskała ostatecznie wystrój barokowy. Po znacznych zniszczeniach po wojnie ze Szwedami zamek został szybko odbudowany i ozdobiony modną szatą barokową i otoczony nowymi murami, wzmocnionymi później o bastiony. Do dnia dzisiejszego trwa długi i żmudny proces przywracania zamku i opactwa do jego dawnej świetności architektonicznej.





Zamek w Tyńcu

XI wiek

Legenda o Walgierzu i jego żonie

Z przedbenedyktyńskiego okresu pochodzi też legenda o Walgierzu Wdałym i jego pięknej żonie Heligundzie. Otóż Walgierz, władca Tyńca, mężczyzna - jak mówiono - przystojny i silny, trafił na dwór króla Francji. Zwrócił na siebie uwagę córki króla - urodziwej Heligundy. Pokochał królewnę z wzajemnością. Miał jednak rywala - Arinalda. Doszło do pojedynku. Bój był zacięty, ale w końcu pan z Tyńca zwyciężył. Młodzi wrócili razem pod Kraków i w Tyńcu wzięli ślub. Kiedy Walgierz wyruszył na wojnę, znudzona Heligunda pocieszenie znalazła przy boku mężowskiego zakładnika - Wisława - zamkniętego w wieży. Razem uciekli do Wiślicy. Po powrocie zdradzony małżonek wyruszył w pogon za kochankami. Stało się wtedy tak, że małżonka zwabiła Walgierza do tajnego pokoju, gdzie czekał już Wisław. Obojgu udało się zakuć tynieckiego możnowładcę w kajdany. Strażniczką Walgierza uczyniła Ryngę (siostrę Wisława, podobno szpetną okrutnie). Dziewczyna zakochała się w więźniu i za obietnicę małżeństwa uwolniła go. Kochankowie zginęli z ręki zdradzonego męża, a Rynga dożyła w szczęściu starości w Tyńcu u boku Walgierza.

Stan obecny

W zamku mieści się opactwo benedyktyńskie. Ojcowie Benedyktyni słyną z produkcji naturalnego i zdrowego jedzenia. Można spróbować i kupić niektóre z ich produktów, na przykład suszone owoce, różne gatunki miodu, konfitur, herbaty i nalewki. Od roku 1972 na terenie opactwa organizowany jest festiwal muzyki organowej.



Zamek w Tyńcu

XI wiek

Zdjęcia





Zamek w Tyńcu *XI wiek*

Zdjęcia



Zamek w Lublinie *XII wiek*

Pochodzenie i historia

Początki zamku związane są z powstaniem w XII wieku kasztelanii lubelskiej. Za czasów Kazimierza Sprawiedliwego został wzniesiony na wzgórzu gród umocniony drewniano-ziemnym wałem. W pierwszej połowie XIII w. w obrębie górnej części zamku wybudowano murowaną wieżę obronno-rezydencjonalną (donżon, stołp). Jest to cenny zabytek sztuki romańskiej zachowany do dzisiaj. Wieża utwierdziła lokalizację średniowiecznego założenia i dała początek murowanej zabudowie zamku. W XIV wieku, za panowania Kazimierza Wielkiego, wzniesiono murowany zamek otoczony murem obronnym. Z fundacji Władysława Jagiełły gotyckie wnętrza kaplicy pokryto malowidłami bizantyńskoruskimi. Prace ukończono w 1418 roku. Dzięki malowidłom, zachowanym do czasów współczesnych, Kaplica Trójcy Św. stanowi wybitny zabytek w skali międzynarodowej. Zamek, leżący na królewskim szlaku z Krakowa do Wilna, cieszył się zainteresowaniem i opieką Jagiellonów. Około 1520 r. Zygmunt Stary zapoczątkował przebudowę zamku na okazałą rezydencję królewską, zatrudniając m. in. włoskich mistrzów sprowadzonych z Krakowa. W 1569 roku w murach zamku obradował sejm, na którym podpisano akt unii polsko-litewskiej – Unię Lubelską. W XVII wieku, w wyniku wojen, zamek uległ zniszczeniu. Ocalały jedynie najstarsze budowle – kaplica i donżon. W latach 1824-1826, z inicjatywy S. Staszica i wg projektu S. Stompfa, wzniesiono na wzgórzu nową budowlę w stylu neogotyku angielskiego, przeznaczoną na więzienie kryminalne Królestwa Kongresowego. Funkcję więzienia zamek pełnił przez 128 lat. W latach 1831-1915 było tu więzienie carskie, głównie dla uczestników walk o niepodległość, m. in. powstańców styczniowych 1863 roku. W okresie 1918-1939 obok więźniów kryminalnych odbywali tu karę członkowie ruchu komunistycznego, działający przeciw państwu polskiemu. Druga wojna światowa i okupacja (1939-1944) to okres funkcjonowania więzienia hitlerowskiego, przez które przeszło 40.000 osób, głównie członków ruchu oporu. Duża część więzionych zginęła w egzekucjach i obozach śmierci.



Zamek w Lublinie

XII wiek

22 lipca 1944 r., przed opuszczeniem Lublina, hitlerowcy dokonali masowego mordu 300 więźniów zamku. Po wyzwoleniu spod okupacji hitlerowskiej, w sierpniu 1944 roku, zorganizowano na zamku polityczne więzienie karno-śledcze, podległe władzom sowieckim, a następnie Urzędowi Bezpieczeństwa Publicznego. W latach 1944-1954 więziono tu około 35.000 Polaków, przeciwstawiających się komunistycznemu zniewoleniu. Spośród 515 wydanych wyroków śmierci życie straciło 333 osoby. Po likwidacji więzienia w 1954 r. i przeprowadzeniu prac remontowych zamek przeznaczono na cele kultury.

Architektura i struktura

Zamek usytuowano na wzgórzu i poprzedzono eliptycznym placem zamkowym. Założenie ma charakter regularny, plan prostokąta, z prostokątnym dziedzińcem wewnętrznym. Obiekt złożony jest z trzech skrzydeł: zachodniego, północnego i południowego, od strony wschodniej otwarty na zbocze wzgórza Zamek jest dwukondygnacyjną budowlą wzniesioną w nurcie neogotyku angielskiego o spójnych i czytelnych cechach stylowych. Fasada główna obiektu posiada rząd jednobiegowych, szerokich schodów, łączących wzgórze zamkowe z eliptycznym placem podzamcza. Fasada jest symetryczna, 13 osiowa, dwukondygnacyjna z wysoką attyką i krenelazem. Główne wejście jest wysokie na dwie kondygnacje i jest zamknięte ostrym łukiem. Okna w drugiej kondygnacji również są zakończone ostrołukowo. Elewacja zewnętrzna skrzydła południowego wykonana jest identycznie jak fasada główna. Skrzydło północne ma odmienne formy: surowe i kubiczne. Jego mury mają prostokątne okna. Elewacje zamkowe od strony dziedzińca wewnętrznego są mniej dekoracyjne. Okna i drzwi są prostokątne. Skrzydło zachodnie w partii przyziemia zamknięte jest krużgankami. Wieża zamkowa posiada 3 kondygnacje nadziemne, mur gruby na 3,4 m oraz wewnętrzną, spiralną klatkę schodową. Dolne partie budowli wzniesiono z wapienia, wyższe z cegieł.



Zamek w Lublinie

XII wiek

Legenda o czarnej łapie

Miejscem legendy jest Trybunał Koronny. Był to rodzaj sądu wyższej instancji. Jeśli ktoś nie był zadowolony z wyroku sądów grodzkich, mógł złożyć apelację do Trybunału i liczyć na pomyślny wynik rozprawy. Na to właśnie liczyła pewna wdowa, która 1637 roku odwołała się od wyroku sądu grodzkiego. Sprawa jej nie wydawała się być trudna do osądzenia. Bogaty szlachcic najechał jej domostwo, zagrabił to, co miała cennego i spalił zabudowania. Kobieta domagała się odszkodowania. Jednak bogaty szlachcic przekupił sędziów i wyrok zastał wydany na jego korzyść. Kobieta nie poddała się jednak. Złożyła apelację do Trybunału Koronnego. Niestety jak się okazało również tutaj szlachcicowi udało się sędziów przekupić. Znowy wyrok stwierdzał, że wdowie nic nie należy się z jego strony, że nie popełnił żadnego przestępstwa. „Nawet diabli sprawiedliwiej by osądzili!!” -wykrzyknęła załamana kobieta i z płaczem wybiegła z Trybunału. Wieczorem tego dnia stało się coś dziwnego... Pod budynek Trybunału zajechała bardzo piękna, bogato zdobiona karoca, z której wysiedli elegancko ubrani panowie. Gdyby nie fakt, że zamiast stóp mieli kopyta, nie różniliby się niczym od zwykłych ludzi... Weszli do Trybunału. Na wokandzie znowy znalazła się sprawa biednej wdowy. Wezwano świadków, przesłuchano ich. Tym razem nikt nie śmiał kłamać w obecności tak niezwykłych sędziów. Wyrok, który wydali, był na korzyść wdowy. Szlachcic miał jej oddać zagrabiony majątek i wypłacić odszkodowanie za wyrządzone szkody.





Zamek w Lublinie

XII wiek

Stan obecny

Od roku 1957 zamek jest główną siedzibą Muzeum Lubelskiego. Jest ono muzeum wielodziałowym. Zbiory liczą obecnie ok. 157 000 eksponatów. Siedziby muzeum to obiekty zabytkowe wysokiej klasy. W 1998 roku Muzeum wpisane zostało do Państwowego Rejestru Muzeów. W roku 2001 Muzeum Lubelskie zostało nagrodzone tytułem honorowym „Ambasadora Województwa Lubelskiego” w uznaniu za swoją rolę w promowaniu regionu lubelskiego w kraju i za granicą. Stałe wystawy obejmują: Malarstwo polskie od XVII do XIX wieku, malarstwo zagraniczne, polska i zagraniczna sztuka zdobnicza, polskie malarstwo historyczne i batalistyczne, malarstwo polskie XX wieku, sztukę ludową regionu lubelskiego, monety i medale ziem polskich od X do XX wieku, uzbrojenie polskie i obce.

Na terenie zamku znajdują się pracownie konserwacji zabytków pracujące nad renowacją obrazów, papieru, skóry, ceramiki i metalu.

Zdjęcia



Zamek w Lublinie

XII wiek

Zdjęcia





Zamek Książ *XIII wiek*

Pochodzenie i historia

Według legendy zamek Książ wzniósł cesarski rycerz Funkenstein w 933 roku. Podarował on swemu władcy worek węgla, który znalazł przypadkiem w lesie. Dar młodego giermka tak zachwycił władcę, że szybko awansował chłopaka i nazwał „Tym, Który Przynosi Kamienie Dające Iskry”. Rozkazał też odnaleźć miejsce, z którego giermek przyniósł węgiel i wybudować tam obronny gród, strzegący odtąd czarnego skarbu. Pierwotnie gmach pełnił rolę strażnicy granicznej, usytuowanej przy szlaku handlowym wiodącym z Czech na Śląsk. W XIII –XIV wieku pełnił zaś funkcję centralnego ośrodka władzy książęcej. Był siedzibą książąt świdnicko-jaworskich z rodu Piastów. Pierwsza historycznie udokumentowana wzmianka podaje, że w latach 1288-91 warownię w Książu odnowił i rozbudował książę Bolko I, syn Bolesława Rogatki i wnuk Henryka Pobożnego. Po wygaśnięciu miejscowej linii Piastów zamek przeszedł we władanie królów czeskich z rodu Luksemburgów i Habsburgów. W latach 1428-29, w czasie trwania wojen husyckich, zamek został opanowany przez rycerzy-rabusiów i częściowo zniszczony. W 1455 roku w murach zamku osiedlił się Hermann von Czettritz. Jego syn Hans, jak wielu ówczesnych właścicieli zamków, zajmował się rozbójnictwem. Ogromną ilością grabieży w tamtych okolicach zainteresował się król czeski Jerzy z Podjebradów. Wyruszył on ze zbrojną wyprawą na Śląsk i w czasie tej wyprawy zdobył i zniszczył wiele zamków, w tym Książ, który spłonął w 1463 roku. Przez kolejne lata zamek miał wielu właścicieli do czasu, gdy w 1509 roku stał się własnością Konrada I von Hoberg. Jego potomkowie rządili zamkiem aż do roku 1941. W tym okresie twierdza była wielokrotnie remontowana i przebudowywana. W roku 1941 zamek trafił w ręce hitlerowców. Większość dzieł sztuki i innych cennych przedmiotów wywieziono z Książa. Zniszczono i przebudowano pomieszczenia. Zagadką jest przeznaczenie, wybudowanego w 1943 roku, tunelu o długości około 900 metrów biegnącego 55 metrów pod zamkiem.



Zamek Książ *XIII wiek*

Oprócz tuneli znajdowały się tam również szyby windowe, co może wskazywać, że podziemia pełniły rolę schronów przeciwlotniczych. Istnieją też opinie, że znajdował się tam skarbiec III Rzeszy bądź mieściła się tam fabryka zbrojeń. Do większości prac przy budowie tuneli wykorzystywano więźniów pobliskiej filii obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Zamordowani przez hitlerowców, zabrali tajemnicę zamku Książ do grobu. Prace na zamku były prowadzone aż do 8 maja 1945 roku, czyli do dnia zakończenia II wojny światowej w Europie. Ograbiony przez hitlerowców zamek, po zakończeniu wojny został zdewastowany przez wojska radzieckie. Niezabezpieczona twierdza stanowiła łatwy łup i prawdopodobnie przez 10 lat była grabiona przez okolicznych złodziejasków. Prace konserwatorskie rozpoczęto dopiero w roku 1956, intensywną renowację rozpoczęto w roku 1968.

Architektura i struktura

Zamek w Książu był projektowany i wznoszony w stylu architektury gotyckiej, renesansowej i barokowej. Znajduje się w nim około 400 pomieszczeń o łącznej kubaturze 150 tys metrów. Wykorzystuje się tylko jego niższe kondygnacje. Zamek posiada kilka wież. Otoczenie rezydencji stanowią wielopoziomowe tarasy, będące miniaturami ogrodów we francuskim stylu. Oto niektóre sale i obiekty: Sala Konrada - dawna mała sala baletowa, mieszcząca się w renesansowym skrzydle zamku. Czarny Dziedziniec -wybudowany w stylu neorenesansowym, znajduje się tam również ściana herbowa z herbami dawnych właścicieli zamku. Hall Myśliwski - o wystroju renesansowym i neorenesansowym; Sala Krzywa - dawny gotycko- renesansowy wystrój sali zniszczona w czasie II wojny światowej; Hall Kasetonowy - neorenesansowy i neobarokowy.



Zamek Książ *XIII wiek*

Legenda o powstaniu zamku Książ

O powstaniu zamku Książ opowiada legenda, według której warowną siedzibę wznosił tutaj cesarski rycerz Funkenstein. Jeszcze jako młody giermek podarował on swemu władcy worek znalezionego przypadkiem w lesie węgla, co tak zachwyciło obdarowanego, że naprędce awansował chłopaka i nazwał Tym Który Przynosi Kamienie Dające Iskry. Rozkazał też udać się w pobliską okolicę, odnaleźć cenne miejsce i wybudować tam obronny gród, strzegący odtąd czarnego skarbu. Według legendy wydarzenie to miało mieć miejsce w roku 933.

Stan obecny

Największy na Dolnym Śląsku, trzeci pod względem wielkości w Polsce i jeden z największych w Europie zamek zwany Perłą Dolnego Śląska. Przedsiębiorstwo "Zamek Książ" Sp. z o. o. powstało w 1991 roku, a jego założycielem i jedynym właścicielem jest Gmina Wałbrzych. Oferta spółki obejmuje zwiedzanie kompleksu zamkowo - parkowego dla turystów indywidualnych i grup zorganizowanych. Ponadto przedsiębiorstwo zajmuje się organizacją konferencji naukowych, sympozjów, uroczystości okolicznościowych, bali i bankietów, targów oddając do dyspozycji gości zamkowe komnaty. Z usług przedsiębiorstwa korzystają często ekipy filmowe, wykorzystując tutejsze znakomite plenery. W strukturze spółki działają dwie ważne instytucje: Centrum Europejskie i Książański Instytut Naukowo - Badawczy. Zajmują się one inicjowaniem projektów naukowych, publikacją wydawnictw naukowo - badawczych, organizacją konferencji w zakresie problematyki europejskiej oraz rozwijaniem współpracy międzynarodowej.



Zamek Książ *XIII wiek*

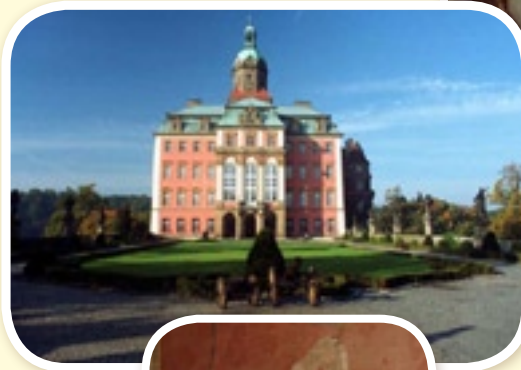
Zdjęcia





Zamek Książ *XIII wiek*

Zdjęcia



Zamek Królewski w Warszawie *XIV wiek*

Pochodzenie i historia

Początki Zamku Królewskiego sięgają XIV w., kiedy to powstała Wieża Wielka (dzisiejsza Wieża Grodzka). Pomiędzy 1407 a 1410 Janusz I Starszy wybudował piętrowy gotycki murowany zamek, zwany Dworem Większym. Rozbudowywany w XVI i XVII w., za czasów Zygmunta III Wazy uzyskał kształt zamkniętego pięcioboku. Był rezydencją królewską, miejscem obrad sejmu, centrum administracyjnym i kulturalnym kraju. Zniszczony w połowie XVII w. podczas wojen ze Szwecją, powoli odzyskiwał świetność za panowania Wettinów. W drugiej połowie XVIII w. artyści zatrudnieni przez Stanisława Augusta (Jan Christian Kamsetzer, Marcello Bacciarelli, Dominik Merlini) przebudowali wnętrza komnat, tworząc Apartamenty: Wielki i Królewski. W czasie zaborów (XIX w.) znaczna część zbiorów ostatniego króla znalazła się w Rosji. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości część dzieł sztuki powróciła na dawne miejsce. We wrześniu 1939 r. Zamek został zbombardowany, jednak muzealnicy, pod kierunkiem prof. Stanisława Lorentza, zdołali uratować niektóre elementy wystroju wnętrz i dzieła sztuki. We wrześniu 1944 r. Zamek został wysadzony przez wojska niemieckie. W latach 1945-1970 władze komunistyczne zwlekały z odbudową; decyzję podjęto dopiero w 1971 r. Fundusze na odbudowę do 1980 r. zawdzięczano wyłącznie ofiarności społecznej. W 1984 r. udostępniono zwiedzającym zrekonstruowane wnętrza. Od 1995 r. trwały prace nad konserwacją Arkad Kubickiego i rekonstrukcją ogrodów zamkowych. Zakończenie tych prac oraz remontu pałacu Pod Blachą sfinalizuje dzieło odbudowy kompleksu architektonicznego, jakim jest Zamek. W kwietniu 2009 r., nastąpiło uroczyste otwarcie Arkad Kubickiego, które stały się nową, kulturalną przestrzenią na mapie Warszawy.



Zamek Królewski w Warszawie

XIV wiek

Architektura i struktura

W 1595 król Zygmunt III Waza podjął decyzję o rozbudowie zamku na funkcje już nie obronne, ale publiczne. Przebudowę w stylu wczesnego baroku rzymskiego wykonano w latach 1598-1619. W latach 1601-1603 Giacomo Rodondo ukończył nowe skrzydło północne. Później, po 1614 roku, gdy kierownictwo robót objął Matteo Castelli, zbudowano skrzydło zachodnie (od strony dzisiejszego placu Zamkowego). Na końcu zbudowano skrzydło południowe. W ten sposób powstało pięcioskrzydłowe wczesnobarokowe założenie będące dziełem architektów tesyńskich. W 1619 ukończono budowę Nowej Wieży Królewskiej, zwanej także Wieżą Zygmuntofską, o wysokości 60 metrów – znajdowała się ona pośrodku nowo wybudowanej strony zachodniej zamku o długości 90 metrów. W kolejnych latach, między 1722 a 1723, przebudowano kolejne sale zamkowe – pod kierunkiem architekta Joachima Daniela Jaucha utworzono nową Salę Senatorską, przenosząc elementy wyposażenia starej do nowej lokalizacji, m.in. 60 herbów polskich województw, boazerie, gzymsy oraz lizeny. W okresie 1740-1747 przebudowano fasadę od strony Wisły w stylu późnobarokowym. W latach 1818-1821 po wschodniej stronie Zamku powstały Arkady Kubickiego tworzące szeroki taras wzdłuż fasady saskiej. Po zniszczeniach wojennych, przywrócono zamkowi wygląd sprzed 1939 roku.

Legenda o wywoływaniu ducha Barbary Radziwiłłówny

Barbarę Radziwiłłównę i Zygmunta Augusta łączyło gorące uczucie, którym niestety nie cieszyli się długo. Pobrali się w 1547 roku a wiosną 1551 Barbara umarła w boleściach na kobiecą chorobę. Zygmunt August czuwał przy niej godzinami podczas gdy dwór nie mógł znieść zapachu jaki wydobywał się z jej udręczonego chorobą ciała. Po śmierci Barbary, król pograżył się w depresji i marzył by ujrzeć ją ponownie. Do wywołania ducha Barbary doszło w 1569 roku o północy.



Zamek Królewski w Warszawie

XIV wiek

Mistrz Twardowski, znany czarnoksiężnik, przy pomocy lustra ukazał Zygmuntowi postać Barbary. Uważa się, że królowi tak naprawdę pokazano Barbarę Giżankę, która była podobna do Barbary. W mistyfikacji brał udział Mikołaj Mniszech, szambelan króla.

Stan obecny

Obecnie Zamek pełni funkcję muzeum i podlega bezpośrednio Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zwiedzający mogą podziwiać: Apartament Wielki, Apartament Królewski, dawną izbę poselską, pokoje dworskie, bibliotekę królewską i wiele innych. Na Zamku Królewskim w Warszawie przechowywane są insygnia władzy Prezydenta RP: tłoiki pieczętnie Prezydenta Rzeczypospolitej, Chorągiew Rzeczypospolitej oraz dokumenty państwowe, które 22 grudnia 1990 roku Ryszard Kaczorowski przekazał Lechowi Wałęsie. Na Zamku Królewskim przyjmowane są również oficjalne wizyty i spotkania państwowe. Każdego roku Zamek Królewski w Warszawie zwiedza 500 000 ludzi.

Zdjęcia





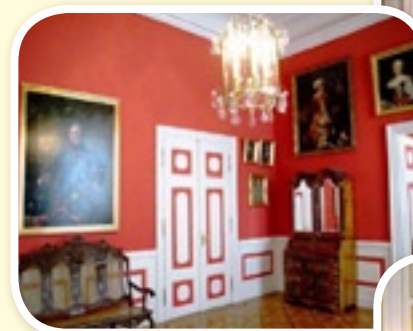
Zamek Królewski w Warszawie *XIV wiek*

Zdjęcia



Zamek Królewski w Warszawie *XIV wiek*

Zdjęcia





Zamek Golub-Dobrzyń *XIV wiek*

Pochodzenie i historia

Pierwsza wzmianka o Golubiu pochodzi z 1254 roku stanowił on wtedy własność biskupów Kujawskich. Warownia gotycka zbudowana została w latach 1293-1306 na lewym brzegu Drwęcy, na miejscu starszego (z X w.) grodu obronnego. Zamek jako siedziba komturów krzyżackich był połączeniem klasztoru i twierdzy, w latach 1300-1330 dokonano jego przebudowy na zamek konwentualny. Podczas wojny trzynastoletniej zamek został przejęty przez wojska Związku Pruskiego. Po podpisaniu II pokoju toruńskiego w 1466 r. twierdza w Golubiu stała się częścią tzw. Prus Królewskich i siedzibą polskich starostów. W 1611 r. król Zygmunt III Waza nadał starostwo golubskie swej siostrze a zamek zyskał rangę letniej rezydencji królowej. Anna Wazówna około 1623 r. zmieniła zamek-klasztór w renesansowy pałac, zastępując architektoniczne elementy obronne dekoracyjnymi. Przede wszystkim mury zwieńczono otynkowaną attyką, a w narożnikach postawiono okrągłe wieżyczki nakryte kopułkami. Na ścianach elewacji i attyk wykonano techniką sgraffitową figuralne ozdoby. Po śmierci Anny Wazówny w 1625

zamek pozostał w kobiecych rękach: drugiej żony Zygmunta III Wazy, królowej Konstancji, po 1631 r. jej córki – Anny Katarzyny, a w 1638 żony Władysława IV. Od 1645 r. zarządzanie zamkiem przejmowały rodziny: Szczawińskich, Lubomirskich, Grudzińskich, Denhoffów i Wesselów. Pustoszące cały kraj wojny szwedzkie odcisnęły swoje piętno także na zamku golubskim, który został splądrowany. Dwie XVIII-wieczne wojny zrujnowały miasto i zubożyły jego mieszkańców. W ruinę obróciły się mury i zabudowania przedzamcza. Pierwszy rozbiór Polski w 1772 r. odebrał Golub Polsce i włączył go do Prus. Zamek powoli zamieniał się w ruinę, a dzieła zniszczenia dopełniał żywioł, w 1842 r. huragan przewrócił część attyki wschodniej na dach, wskutek czego zawaliły się sklepienia aż do samych piwnic. W 1867 r. w podobny sposób uległo zniszczeniu skrzydło północne i część południowego - w tym sklepienie gotyckiej kaplicy. Na początku XX w. przeznaczono większą kwotę na niezbędne naprawy za sprawą cesarza Wilhelma II.



Zamek Golub-Dobrzyń *XIV wiek*

W 1920 w zamku urządzono muzeum regionalne. Po wybuchu drugiej wojny światowej w 1939 r. zamek zajęły władze niemieckie. W latach 1941–1944 prowadzono tu obóz szkoleniowy dla młodzieży hitlerowskiej.

Architektura i struktura

Zamek właściwy miał układ pomieszczeń typowy dla założeń krzyżackich. W piwnicach mieściły się magazyny. Na najniższej kondygnacji, znajdowały się pomieszczenia o funkcjach gospodarczych. Mieszkalny i reprezentacyjny charakter miała górna kondygnacja z kaplicą w skrzydle południowym i mieszkaniem komtura w zachodnim. Najwyższa kondygnacja przeznaczona była na spichrze i magazyny broni. Od strony dziedzińca skrzydła obiegały arkadowe krużganki. Najpoważniejszych zmian dokonano w wieku XVII, kiedy przeszedł na własność Anny Wazówny. W latach 1616-1623 gotyckie mury uzyskały, po gruntownej przebudowie, charakter późnorenesansowej rezydencji. Szczyt murów zwieńczono attyką o późnorenesansowych formach. Narożne wieżyczki kwadratowe zastąpiono okrągłymi, a w elewacjach przebito nowe, prostokątne okna. Poważnie zmieniono też surowe gotyckie wnętrza, a między ocalałą wieżą a skrzydłem zachodnim wzniesiono nowy mieszkalny budynek.





Zamek Golub-Dobrzyń *XIV wiek*

Legenda o białej damie

Zamek ma swoją zjawę - „białą damę”, a jest nią oczywiście Anna Wazówna. Podania opowiadają też jak to duch Anny Wazówny pomógł więźniom, których pojмали Szwedzi podczas “potopu”. Wraz z ich wkroczeniem do Golubia zakończył się szczęśliwy okres rozwoju miasta. Poczynili ogromne zniszczenia, a na ludzi nałożyli bardzo dotkliwe kontrybucje. Kto nie mógł zapłacić był więziony i głodzony pod zamkiem, nie oszczędzano nawet kobiet i dzieci. Niechybnie wszyscy pomarliby w lochach, gdyby kobieca postać w bieli nie pokazała im tajnego przejścia prowadzącego pod Drwęcą do zamku w Radzikach Dużych. Gdy Szwedzi zauważyli ucieczkę Polaków przeszukali cały zamek aż znaleźli przejście w podziemiach i ruszyli w pościg. Gdy uciekający słyszeli już zbliżających się Szwedów, ze wzgórza osunął się wielki głaz i wpadł do rzeki niszcząc swoim ciężarem podziemne korytarze. Wielu najeźdźców zginęło, a reszta uciekła z miasta.

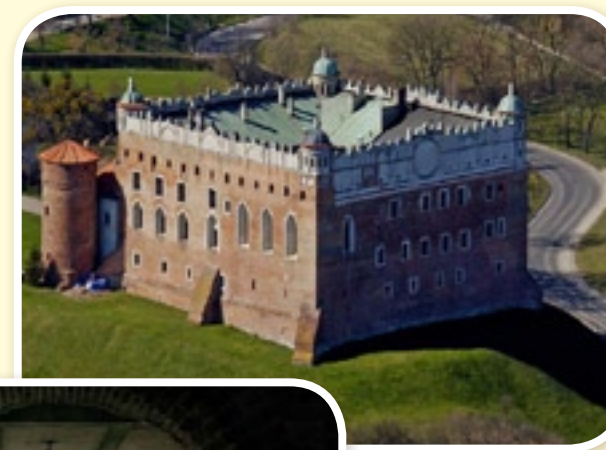
Stan obecny

W roku 1967 zakończono pierwszy etap prac remontowych i przekazano zamek miejscowemu oddziałowi PTTK. W Wysokim Zamku znajduje się muzeum, w którym można obejrzeć stare repliki broni. W dawnej kuchni mieści się restauracja. W roku 1970 udostępniono zwiedzającym pokoje gościnne, a kilka lat temu dodano wygodne apartamenty. Raz w roku, w pierwszy weekend lipca jest organizowany turniej rycerski.



Zamek Golub-Dobrzyń *XIV wiek*

Zdjęcia





Zamek Golub-Dobrzyń *XIV wiek*

Zdjęcia



Zamek w Niedzicy *XIV wiek*

Pochodzenie i historia

Najstarsze informacje o zamku można znaleźć w testamencie z 1330 roku. Sporządził go na zamku Saros Wilhelm Drugeth – żupan ziemi spiskiej i orawskiej. Testamentem tym darował bratu Mikołajowi swoje posiadłości, między innymi zamki w Pławcu (Palocsa), Lubowli i Niedzicy. Zamek kilkakrotnie zmieniał swoich gospodarzy. Na początku XIV wieku tereny od Magury Spiskiej aż po Dunajec posiadał niejaki Kokosz z Brzozowicy. W latach 1326-1342 król węgierski Karol Robert dokonał konfiskaty dóbr Berzeviczych na Spiszu i przekazał je pochodzącemu od Normanów Wilhelmowi Drugethowi. W roku 1470 zamek przeszedł w ręce rodu Zapolyich a w przeciągu kolejnych sześćdziesięciu lat właścicielami stali się Hieronim Łaski a następnie jego syn Olbracht. Kolejnym właścicielem był Jerzy Horvath – odkupił on od Olbrachta już wcześniej zastawiony zamek. Od 1858 roku zamek w Niedzicy został przejęty przez węgierski ród Salamonów. Posiadłość była własnością tego rodu do 1945 roku. Odbudowę zamku prowadzono pod opieką Ministerstwa Kultury i Sztuki i zakończono ją w 1963 roku.





Zamek w Niedzicy

XIV wiek

Architektura i struktura

Pięknie położony nad Dunajcem okazały zamek w Niedzicy stoi na stromej skale o wysokości 566 m n.p.m. Zamek dzieli się na górny, pochodzący z XIV w., oraz dolny, powstały około sto lat później. Zamek zachował się praktycznie w całości. Najwyższa, a zarazem najstarsza część zbudowana z kamienia wapiennego, z wysoką kwadratową wieżą to zamek górny. Składa się on, oprócz wieży, z kaplicy (widać resztki polichromii), niewielkiej części mieszkalnej i małego dziedzińca ze studnią, głęboką na 90 m. Brama do pierwotnego zamku murowanego z XIV w. prowadziła od południa, zachowały się ślady bramy i mostu zwodzonego. Pod zamkiem górnym znajdowało się więzienie. Zamek dolny, powstały na dawnym przedzamczu zamku gotyckiego jest otynkowany. Posiada w sumie 3 baszty i basteje: narożną i kapliczną oraz bramną. W baszcie kaplicznej pozostały resztki po dawnej bramie wjazdowej z końca XV w. Mury obwodowe zwieńczone są renesansową attyką. Między zamkami dolnym i górnym znajduje się zamek średni z zabudową mieszkalną.

Legenda o przepowiedni cyganki

W XVI w. okolica przeszła w ręce węgierskich magnatów Horvathów z Palocsy. Podobno byli oni bardzo srodzy dla ludu, więzienie zamkowe było pełne, a górale głodowali. Pewnego razu młody Jan Horvath, który wślawił się nakładaniem bardzo wysokich podatków na plebanów i więzieniem wielu z nich w zamku zobaczył na drodze Cygankę tasującą karty. Zaoferowała mu wróżbę, którą Horvath z niechęcią zgodził się wysłuchać. Cyganka powiedziała, że dzielny ale okrutny jest jego ród, a jego zguba bliska. Rzuciła też na ziemię żółędź i rzekła do Horvatha, żeby chronił dąb, który właśnie zasadziła bo od niego będzie zależał los jego rodu. Oburzony Horvath kazał pojmać i powiesić Cygankę, ale ta zdążyła uciec. Nikt nie traktował wróżby poważnie do czasu aż w miejscu zakopania żółędzia zaczęła wyrastać łądzka z listkami. Od tej pory miejsce to było chronione przez Horvathów.



Zamek w Niedzicy

XIV wiek

Przepowiednia sprawdziła się kilka wieków później. Gdy dąb usechł, ród Horvathów wymarł...

Legenda o Brunhildzie

Otóż dawno dawno temu zamek zamieszkiwali młodzi małżonkowie - księżniczka Brunhilda i książę Bogusław. Mimo że byli w sobie bardzo zakochani to po pewnym czasie życie z dala od ludzi i cywilizacji stało się dla Brunhildy utrapieniem. Zaczęły się małżeńskie wymówki i awantury. Mieszkańcom zamku trudno było wytrzymać z wiecznie kłócącą się parą. Kazano im więc zamieszkać w zamkowej wieży, gdzie nie było ich słyhać. Podczas jednej z awantur Brunhilda rzuciła w męża porcelanową wazą, a ten w złości mocno ją odepchnął. Wątła Brunhilda przeleciała przez komnatę i wypadła przez okno w wieży, prosto do znajdującej się pod nim studni. Załamany Bogusław, dręczony wyrzutami sumienia dniami i nocami błąkał się bez celu po zamku i powtarzał „Przebacz mi Brunhildo”. Pewnego razu usłyszał głos dobywający się ze studni „Przebaczam Ci Bogusławie łysy”. Bardzo uradowało to księcia i uspokoiło jego duszę. Nie mógł jednak zrozumieć skąd wziął się przymiotnik „łysy” bo sam miał bujną czuprynę. Gdy rankiem spojrział w swoje odbicie zobaczył że po jego włosach nie ma śladu. Od tej pory uważa się że jeśli ktoś wymówi imię swojej ukochanej nad studnią a ma coś na sumieniu, obudzi się następnego dnia łysy.





Zamek w Niedzicy

XIV wiek

Stan obecny

Dzisiaj zamek spełnia funkcje muzealno-hotelowo-gastronomiczne, będąc jedną z największych atrakcji historycznych południowej części województwa małopolskiego. Do zamku prowadzi "aleja". Za bramą wejściową i sienią znajduje się dziedziniec zamku dolnego. W obrębie tej części zamku mieszczą się pokoje gościnne, kawiarnia, a w dawnej sali balowej restauracja. W części muzealnej można zobaczyć tzw. komnaty Salamonów, wyposażone w przedmioty z XVI-XIX w. Drewniane schody prowadzą na taras widokowy. Przez kolejną bramę wiedzie wejście do zamku górnego i do zamkowych lochów, które służyły jako piwnice, a także jako więzienie (obecnie urządzono tu tzw. izbę tortur). Na skraju dziedzińca zamku górnego znajduje się studnia wykuta w litej wapiennej skale na głębokość ponad 60 m. W tzw. Izbach Pańskich na zamku górnym zobaczyć można: salę myśliwską, izbę żupną i izbę straży. W muzeum znajdują się eksponaty etnograficzne związane z regionem spiskim, kolekcja starych zegarów, pistoletów z XVII i XIX wieku, broń myśliwska i wypchane zwierzęta. Od roku 1996 zamek jest w posiadaniu dużej ilości materiałów związanych z Węgry. Można obejrzeć mapy Węgier od XVI do XX wieku, rzeźby węgierskich królów i zamków. Kolekcja jest darem od Ákosa Engelmayera, węgierskiego ambasadora w latach 1990-1995. Jest to największa kolekcja na temat Węgier poza terytorium Węgier.



Zamek w Niedzicy

XIV wiek

Zdjęcia





Zamek w Niedzicy

XIV wiek

Zdjęcia



Zamek w Malborku

XIV wiek

Pochodzenie i historia

Twierdza ta była siedzibą Zakonu Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie. Budowę tego największego na świecie gotyckiego zamku rozpoczęto w roku 1274 z inicjatywy komtura dzierzgońskiego Hermanna Schoenberga i mistrza krajowego Teodoryka Gatirslebe. Jeszcze przed 1280 wzniesiono skrzydło północne, zwane później Zamkiem Wysokim. Około roku 1300 gotowe była także zachodnia część zamku. Na północy powstało gospodarczo-mieszkalne przedzamcze, które z czasem przekształciło się w Zamek Średni. Zasadniczych zmian dokonano w latach 1330-1334. Przebudowano wtedy konstrukcję twierdzy, a także pomieszczenia klasztorne. Powiększono skrzydło północne, w którym do tej pory mieściła się kaplica, a na jej miejscu utworzono kościół Najświętszej Marii Panny oraz kaplicę św. Anny z miejscem pochówku wielkich mistrzów. Podwyższono również wieżę dzwonnicy, która od tej pory pełniła funkcję wartowniczą i sygnalizacyjną. Na miejscu przedzamcza rozpoczęto budowę Zamku Średniego z rezydencją, przekształconą pod koniec XIV wieku w reprezentacyjny Pałac Wielkich Mistrzów. Prawdopodobnie wcześniej powstał mur obronny, łączący Zamek Średni z Wysokim, natomiast na północ założono nowe przedzamcze. W 1410 r. twierdza była oblegana przez Władysława Jagiełłę. W 1457 roku zamek trafił w ręce Kazimierza Jagiellończyka. Po pokoju toruńskim w 1466 r. Malbork znalazł się w granicach Prus Królewskich przyłączonych do Rzeczypospolitej. Pałac Wielkich Mistrzów został rezydencją królów polskich. Przebywali tu między innymi Zygmunt I Stary, Zygmunt II August czy też Stefan Batory. W dniu 17 lipca 1626 roku zamek obległy wojska szwedzkie pod dowództwem Gustawa Adolfa. Po przejściu twierdzy, w latach 1626-27 Szwedzi ufortyfikowali warownię, wznosząc od strony południowej i wschodniej ciąg bastionów ziemnych. W 1629 roku powstał kolejny, długi ciąg umocnień składający się z bastionów, gwiazd i redut. Polacy ponownie odzyskali zamek w 1635 roku na mocy rozejmu.



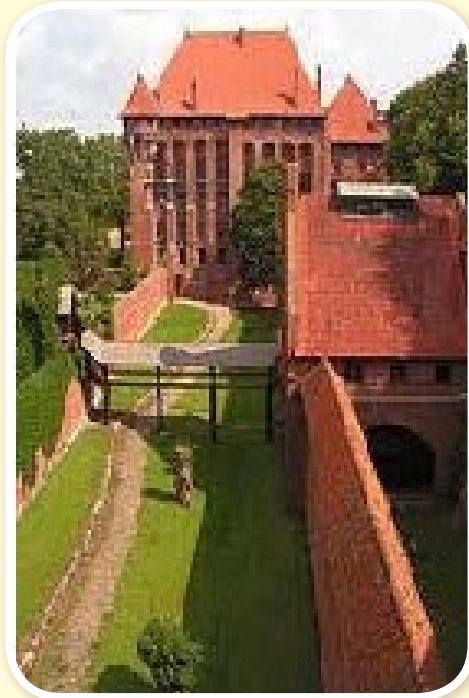
Zamek w Malborku

XIV wiek

Poważną szkodą było natomiast przypadkowe podpalenie dachów Zamku Wysokiego w maju 1644 roku. Zniszczeniu uległy wówczas także średniowieczne krużganki. Odbudowano je niebawem, lecz w znacznie innych, barokowych formach. W 1772 roku Malbork zajęły wojska pruskie. Panowanie Prusaków wyrządziło ogromne szkody. Zniszczeniu uległy gotyckie sklepienia. Zamek zamieniono w magazyny wojskowe i koszary. Pałac Wielkiego Mistrza został zamieniony w manufakturę tkacką. Wiele budowli rozebrano. Niszczenie fortyfikacji Malborka.

Pochodzenie i historia

przerwała dopiero kampania napoleońska. W drugiej połowie XIX w. przeprowadzono odbudowę warowni. Prowadzone prace restauracyjne przerwało na skutek zbliżającego się frontu. W czerwcu 1944 roku dowództwo wojsk niemieckich obsadziło Malbork oddziałami SS. W 1945 roku podczas walk z armią czerwoną zburzone całkowicie zostały wschodnia część zamku wysokiego i średniego, wieża główna oraz kościół zamkowy. Zamek otoczono opieką od czerwca 1945 roku. W latach 1945 - 1950 został filią Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. W grudniu 1997 roku zamek w Malborku został wpisany na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO.



Zamek w Malborku

XIV wiek

Architektura i struktura

Najstarszą częścią twierdzy w Malborku jest Zamek Wysoki- klasyczny czworobok o krużgankowym dziedzińcu. Był on siedzibą komtura i konwentu krzyżackiego. Rezydencja Wielkiego Mistrza- Zamek Średni został zbudowany po przybyciu władz Zakonu, na dawnym przedzamczu. Składają się na niego trzy skrzydła. Kapitułarz, kaplica oraz sypialnia są częścią skrzydła północnego, które zostało wzniesione jako pierwsze. Następnie zbudowano skrzydło zachodnie, zawierające komnatę komtura oraz refektarz. Część południowa oraz wschodnia zostały zamknięte poprzez drewniane magazyny, warsztaty oraz stajnie. W przekształconym Wysokim Zamku powstał kościół Najświętszej Panny Marii, z portalami za sztucznego kamienia, zwanymi Złotą Bramą. Spośród wnętrz zamkowych szczególną urodą odznaczają się dwa refektarze (letni i zimowy) o wspaniałych sklepieniach palmowych. Dzięki wielkim oknom i kamiennym kolumnom, zawartym w elewacji osiągnięto niespodziewany w twierdzy efekt lekkości. Kolejnym ważnym elementem zamku była wysunięta na południowy zachód poza obszar bryły zamkowej wieża obronna, połączona z zamkiem, zwana gdaniskiem. Spełniać miała rolę wieży sanitarnej oraz ostatecznego punktu obrony. Była też punktem obserwacyjnym w kierunku tworzącego się równoległe miasta Malborka. Oba zamki połączono systemem podwójnych murów obronnych z kilkudziesięcioma wieżami i basztami Zamku Niskiego, przeznaczonych przede wszystkim na cele gospodarcze oraz mieszkania dla służby i żołnierzy, a także sprzężono z obwarowaniami miasta Malborka.





Zamek w Malborku *XIV wiek*

Legenda o wieży maślankowej

W 1997 roku zespół zamkowy wpisany został na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO. Obecnie w Muzeum Zamkowym w Malborku eksponowanych jest 18 wystaw stałych. Do najważniejszych możemy zaliczyć: kolekcję bursztynu, wystawę "Infirmaria na Zamku Średnim", Prusowie -Słowianie -Wikingowie u ujścia Wisły, kolekcję broni, kancelarię wielkich mistrzów w Malborku. W murach średniowiecznej warowni co roku odbywają się różnego rodzaju imprezy kulturalno-edukacyjne. "Oblężenie Malborka" organizowane jest cyklicznie od 2000 roku. Impreza ma zasięg ogólnopolski i nawiązuje do wydarzeń, które rozegrały się pod murami malborskiej twierdzy w 1410 r. po bitwie pod Grunwaldem. Kilka polskich filmów zostało nakręconych w zamku i sąsiedztwie zamku.



Stan obecny

W 1997 roku zespół zamkowy wpisany został na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO. Obecnie w Muzeum Zamkowym w Malborku eksponowanych jest 18 wystaw stałych. Do najważniejszych możemy zaliczyć: kolekcję bursztynu, wystawę "Infirmaria na Zamku Średnim", Prusowie -Słowianie -Wikingowie u ujścia Wisły, kolekcję broni, kancelarię wielkich mistrzów w Malborku. W murach średniowiecznej warowni co roku odbywają się różnego rodzaju imprezy kulturalno-edukacyjne. "Oblężenie Malborka" organizowane jest cyklicznie od 2000 roku. Impreza ma zasięg ogólnopolski i nawiązuje do wydarzeń, które rozegrały się pod murami malborskiej twierdzy w 1410 r. po bitwie pod Grunwaldem. Kilka polskich filmów zostało nakręconych w zamku i sąsiedztwie zamku.



Zamek w Malborku *XIV wiek*

Zdjęcia





Zamek w Lidzbarku Warmińskim

XIV wiek

Pochodzenie i historia

Dzisiejszy zamek znajduje się na miejscu dawnego grodu Lecbarg należącego do pruskiego plemienia Pogezanów. W 1241 roku gród ten został zdobyty przez Zakon Krzyżacki i przebudowany na warownię ziemno – drewnianą. Obecny zamek powstał około połowy XIV wieku, kiedy to zapadła decyzja o przeniesieniu z Ornety do Lidzbarka głównej siedziby biskupów warmińskich. Budowę nowego zespołu obronnego rozpoczął biskup Jan I z Miśni. Powstały wówczas mury obwodowe i fundamenty trzech skrzydeł. Dzieło kontynuował jego następca biskup Jan II z Stryprock, a za rządów biskupa Henryka Sorboma budowa zamku została zakończona. Budowla miała cztery skrzydła mieszkalne z wewnętrznym dziedzińcem i dwa warowne przedzamcza. Zasadnicze zmiany wprowadził biskup Jan Stefan Wydźga. Zbudował on pałac barokowy przy południowym skrzydle, który przejął funkcje mieszkalne. Mieszkało w nim ostatnich ośmiu biskupów polskich. Dawny zamek pełnił funkcje reprezentacyjne. Tak ukształtowany zespół stanowił do 1772 roku centralny ośrodek władzy świeckiej i gospodarczej na terenie Warmii i kościelnej w diecezji. Do 1795 roku na zamku lidzbarskim rezydowali jako biskupi wybitni przedstawiciele kultury i nauki polskiej, m.in. biskup Ignacy Krasicki. Kolejni biskupi przenieśli swą siedzibę do Oliwy, a zamek lidzbarski popadał w coraz większą ruinę. W okresie wojen napoleońskich oraz w latach 30. XIX wieku wnętrza zamku zostały zaadaptowane na szpital wojskowy, piekarnię oraz koszary. Cały budynek został zdewastowany do tego stopnia, że kilkanaście lat później naczelne władze Prus Wschodnich podjęły decyzję jego rozbiórki. Na skutek protestu mieszkańców miasta ograniczono się tylko do usunięcia pałacu Wydźgi, który rozebrano na przełomie lat 1839 - 1840. W 1857 roku ówczesny biskup warmiński Ambroży Geritz zorganizował na zamku szpital i sierociniec Fundacji św. Józefa. Szpital rozwiązano w 1877 roku, natomiast sierociniec funkcjonował do 1932 roku. Natomiast już w 1927 roku w zamku rozpoczęto kompleksowe prace konserwatorskie i powołano muzeum regionalne.



Zamek w Lidzbarku Warmińskim

XIV wiek

Niezależnie od muzeum swą działalność na terenie zamku prowadził diecezjalny ośrodek oświatowy. W czasie II wojny światowej zamek przejęła administracja państwowa. Niemcy przeznaczili wówczas niższą kondygnację piwnic na więzienie dla rosyjskich jeńców. I pomimo że obiekt nie ucierpiał bezpośrednio od działań wojennych, to zbiory po byłym muzeum uległy dewastacji i rozgrabieniu. Ocalałą resztę w 1945 roku zabezpieczyło Muzeum Mazurskie w Olsztynie.

Architektura i struktura

Ta wspaniała gotycka budowla chroniona była murami obwodowymi i fosami od południa i wschodu. W części południowej zlokalizowano przedzamcze, które było oddzielone od zamku właściwego suchą fosą. Bryłę zamku w narożu północno-wschodnim zdobi wieża wysoka, a w pozostałych narożach wieżyczki na konsolach. Wschodnie skrzydło pierwszego piętra lidzbarskiego zamku obecnie zajmuje wielki refektarz, zwany także salą sądową. Wejście do niego prowadzi z krużganka przez renesansowy portal z piaskowca. Z wielkiego refektarza jest przejście do znajdującej się na tym poziomie kaplicy w wieży wysokiej zamku, służącej niegdyś jako kaplica domowa biskupów. Pomieszczenie nad kaplicą domową użytkowane było jako skarbiec. Kaplica zamkowa mieści się na pierwszym piętrze w części wschodniej skrzydła południowego. W północnym skrzydle zamku mieści się komnata audiencyjna. W skrzydle zachodnim zamku mieścił się mały refektarz, a w części skrzydła zachodniego i południowego kapitularz. Piwnice zamku służyły jako magazyny żywności i więzienie; w ich w części znajdowały się również piece do ogrzewania zamku ciepłym powietrzem. W pomieszczeniach parteru głównej bryły zamku znajdowały się: w skrzydle zachodnim kuchnia, w północnym browar i piekarnia, we wschodnim magazyny żywnościowe, a w południowym zbrojownia i szkoła dla chłopców pruskich.



Zamek w Lidzbarku Warmińskim *XIV wiek*

Legenda o duchu ślepeca

Skazał raz jeden biskup rezydujący na zamku straszego zbrodniarza na karę śmierci. Nie doczekał jej jednak. Kolejny biskup chcąc przypodobać się mieszkańcom Lidzbarka ogłosił amnestię. Gdy więzień wyszedł z karceru o nazwie "komora zapomnienia" na krużganki, światło słoneczne go oślepiło. Widać niebo się na jego wolność nie godziło. Do dzisiaj podobno widać skaczące po zamku dwie iskierki - czyżby to oczy skazańca?

Stan obecny

Obecnie w murach zamku mieści się Muzeum Warmińskie, oddział Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Sale zamkowe stanowią wspaniałą oprawę architektoniczną i plastyczną dla stałych i okresowych wystaw muzealnych, jak np. Sztuka średniowieczna Warmii i Prus Krzyżackich, Wybitni mieszkańcy Zamku Lidzbardzkiego, Ikony rosyjskie XVII - XX wieku, Militaria Zamkowe.

Zdjęcia



Zamek w Lidzbarku Warmińskim *XIV wiek*

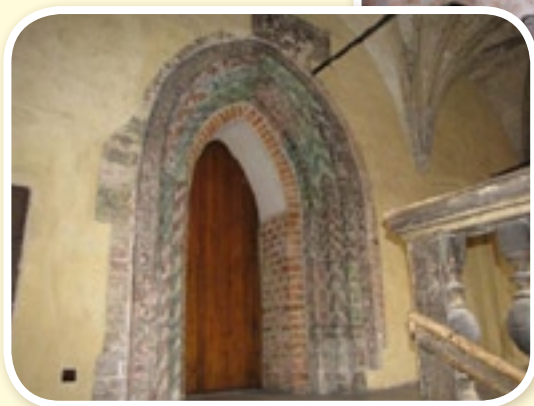
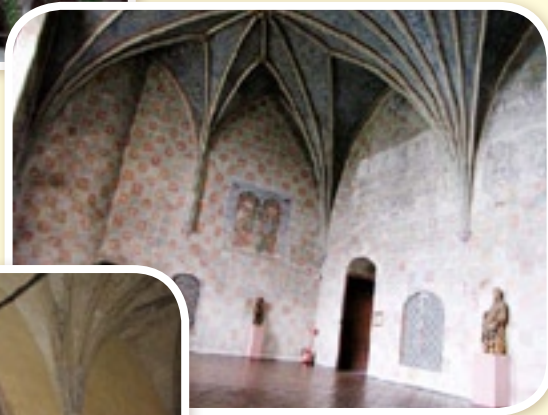
Zdjęcia





Zamek w Lidzbarku Warmińskim *XIV wiek*

Zdjęcia



Zamek w Baranowie Sandomierskim *XVI wiek*

Pochodzenie i historia

Zamek został wzniesiony pod koniec XVI wieku, w miejscu średnio-wiecznego, obronnego dworu rycerskiego. W XV wieku, dwór baranowski należał do szlacheckiej rodziny Baranowskich. Na przełomie XV/ XVI wieku, właścicielem Baranowa został wielkopolski ród Górków. W 1569 roku, Stanisław Górka sprzedał dobra baranowskie Rafałowi Leszczyńskiemu. Obecny kształt Zamku stanowi imponujący dowód wytwornego stylu zamożnej rodziny Leszczyńskich. Ostatnim właścicielem Zamku z rodu Leszczyńskich był Rafał X, którego syn-Stanisław Leszczyński był królem Polski. Zamek w Baranowie Sandomierskim przechodził kolejno w posiadanie rodzin: Wiśniowieckich, Sanguszków, Lubomirskich, Małachowskich, Potockich i Krasickich. W 1867r. wystawione na licytację dobra baranowskie, nabył Feliks Dolański. Następnie Zamek dziedziczy Stanisław Dolański. W posiadaniu rodziny Dolańskich Zamek pozostał do II wojny światowej. Po zniszczeniach dokonanych podczas drugiej wojny światowej, Zamek został w latach 1959-1969 odbudowany i odrestaurowany przez Państwo pod kierunkiem prof. Alfreda Majewskiego. W 1974 roku obiekt przekazano Kopalniom i Zakładom Siarki „Siarkopol” w Tarnobrzegu.





Zamek w Baranowie Sandomierskim

XVI wiek

Architektura i struktura

Wzniesiony przez ród Leszczyńskich, niepowtarzalny Zamek w Baranowie Sandomierskim, jest budowlą trzykondygnacyjną. Obiekt założony jest na planie prostokąta, z czterema okrągłymi basztami w narożach oraz prostokątną wieżą pośrodku ściany frontowej. Trzy trakty mieszkalne: od północy, wschodu i zachodu, zamknięte ścianą parawanową od południa, obejmują wewnętrzny dziedziniec otoczony pięknymi dwukondygnacyjnymi krużgankami. Wnętrza Zamku dekorowane są przez Jana Chrzciciela Falconiego oraz Tylmana z Gameren. Wspaniałą architekturę Zamku ukształtowaną na wzór królewskiego Wawelu "Mały Wawel" zawdzięczamy najprawdopodobniej włoskiemu architektowi i rzeźbiarzowi Santi Gucci'emu, który postanawia zniszczony po pożarze w 1898r. obiekt odrestaurować. Pod kierunkiem krakowskiego architekta Tadeusza Stryjeńskiego, przeprowadzono zmiany w rozkładzie pomieszczeń. W tym czasie m.in. w narożnej komnacie parteru, urządzono secesyjną Kaplicę. Kaplica została ozdobiona imponującymi witrażami Józefa Mehoffera oraz ołtarzem z wyjątkowym obrazem Jacka Malczewskiego „Matka Boska Niepokalana”.

Legenda o rycerzu Jakszycu

Pierwszym właścicielem osady z dworem obronnym był rycerz Jakszyc. Pragnął on powiększyć swą siedzibę, jednak ze względu na słabe zaludnienie okolicy trudno było mu znaleźć siłę roboczą, tym bardziej, że był skąpy i oferował bardzo skromną zapłatę. Wysłał więc swych ludzi na daleką Warmię, aby sprowadzili mu jeńców, których będzie można zaciągnąć do pracy prawie za darmo. Wyprawa się udała i wkrótce rozpoczęto budowę nowej rezydencji. Wśród jeńców była piękna kobieta o imieniu Auela, która po pewnym czasie zwróciła uwagę Jakszycy. Zaczął traktować ją lepiej niż pozostałych, aż w końcu zaproponował małżeństwo. Auela odrzuciła jednak propozycję, co rozżłościło okrutnego pana.



Zamek w Baranowie Sandomierskim

XVI wiek

Kazał ją bić i głodzić. Auela namówiła resztę swoich towarzyszy i razem postanowili nie tylko zbiec, ale i dać nauczkę swemu ciemniemu. Gdy pewnego dnia nadarzyła się okazja, wszyscy uciekli uprowadzając także Jakszycy. Odwdzięczyli mu się tym samym - musiał pracować jak niewolnik w grodzie na Warmii. Stopniowo zachodziła w nim przemiana, stawał się coraz lepszym człowiekiem. Wreszcie postanowiono go zwolnić. Gdy po latach wrócił do swego zamku, Jakszyc był innym człowiekiem i nikogo już w życiu nie skrzywdził.

Legenda o ocaleniu przed szturmem Szwedów

Była akurat wigilia, więc pan zamku Rafał Leszczyński wyruszył z darami do obozu partyzantów Czarnieckiego stacjonujących w obozie nad Sanem w czasie "potopu" szwedzkiego. W zamku pozostała tylko córka Leszczyńskiego i służba zajęta przygotowywaniem wieczerzy. Wtem ktoś krzyknął: "Szwedzi idą!". Po chwili do zamku zaczęli wbiegać w panice mieszkańcy Baranowa szukający tu schronienia. Młoda Leszczyńska nie uległa się, rozkazała zaryglować bramę i poszła do baszty, w której znajdowała się kaplica. Tam zaczęła się żarliwie modlić przed słynącym cudami obrazem Matki Boskiej. Gdy Szwedzi przystąpili do szturmowania bramy, nakazała otworzyć tajne przejście łączące zamek w Baranowie z Sandomierzem. Wszyscy udali się do lochu, ale sama Leszczyńska poszła nadal modlić się do kaplicy. Wtem w oknie zobaczyła wielką czarną chmurę, która pokryła niebo. Posypał się z niej kamienny grad, który wywołał popłoch wśród Szwedów. Ich zbroje były bowiem za słabe, aby oprzeć się spadającym na nich z potworną siłą kamieniom. Najeźdźcy rozbiegli się więc w popłochu, a zamek i ukrywający się w nim ludzie zostali uratowani. Podczas pasterki wszyscy uroczyście podziękowali Bogu za ocalenie. Podobno ci co stali najbliżej młodej Leszczyńskiej widzieli otaczający ją obłok, który znikł po nabożeństwie.

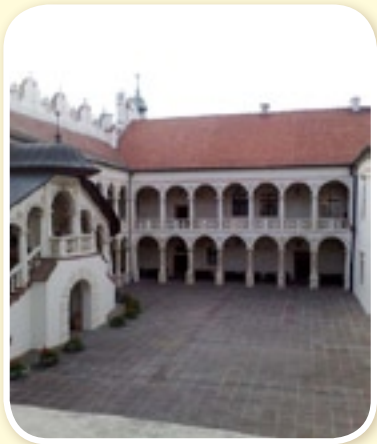


Zamek w Baranowie Sandomierskim *XVI wiek*

Stan obecny

Od roku 1997 kompleks składający się z zamku i parku należy do Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. Warszawie. Zamek jest zabytkiem światowej klasy przyciągającym turystów do znajdującego się tu muzeum, gdzie można obejrzeć historyczne wnętrza i piękną architekturę. Na terenie zamku znajduje się hotel z eleganckimi apartamentami.

Zdjęcia



Zamek w Baranowie Sandomierskim *XVI wiek*

Zdjęcia





Zamek Krzyżtopór *XVI wiek*

Pochodzenie i historia

Losy zamku Krzyżtopór nie są do końca zbadane, dlatego przez wieki ta posiadłość okryła się mgłą legend. Straszne historie m. in. o duchu w husarskiej zbroi pojawiającym się podczas pełni księżyca, zaciekawia zapewne dzieci, natomiast dla starszych znajdzie się tutaj wiele ciekawostek architektonicznych. Monumentalna rezydencja powstała na początku XVII wieku. Mimo, iż bardzo krótka, historia warowni jest niezwykle interesująca. Było to kosztowne przedsięwzięcie, ufundowane przez Krzysztofa Ossolińskiego, które wymagało zatrudnienia dużej ilości ludzi. Kiedy w rok po zakończeniu budowy umarł fundator, zamek w spadku przeszedł na jego syna Krzysztofa Baldwina. Ponieważ był on bezdzietny, po jego śmierci rezydencja dostała się w ręce rodziny Denhoffów, Kalinowskich. Nazwa zamku powstała z połączenia dwóch słów: krzyż i topór. Topór to herb właścicieli, rodu Ossolińskich, natomiast krzyż to znak wiary i przywiązania do kościoła. W 1655r. Szwedzi wkroczyli do Polski. Zajęli również zamek Krzyżtopór. Forteca była jedną z silniejszych na owe czasy i zdobycie jej szturmem było zbyt ryzykowne. Wojska szwedzkie jednak zajęły ją bez walki i okupowały aż do 1657 roku. Zniszczenia jakich tu wtedy dokonano na długo nie pozwoliły użytkować rezydencji. Zniszczeniu uległy nie tylko budynki, wywieziono stąd cały bogaty wystrój wewnątrz. Dopiero w 1720 roku najmniej zrujnowana część zamku została zamieszкана przez rodzinę Morsztynów, a potem Paców. Kolejni właściciele zrezygnowali z używania rezydencji a ogrom założenia sprawiał, że remontu z powodów finansowych nikt się nie podjął. Ostatni mieszkańcy opuścili ją w 1770 roku. W XIX wieku obiekt stał się własnością rodziny Łempickich, a następnie do końca II wojny światowej Orsettich. Po wojnie zamek stał się własnością państwa i jest nią do dziś. Jednak faktyczną opiekę nad dawną rezydencją magnacką sprawuje Gminny Ośrodek Kultury w Iwaniskach. Instytut Sobieskiego jest organizacją pozarządową, która zmierza do odbudowy Krzyżtoporu.



Zamek Krzyżtopór *XVI wiek*

Stworzyła ona specjalną ideę programową o nazwie “Odbudować przeszłość”, która polega na wdrożeniu programu odbudowy po jednym cennym obiekcie w każdym z województw.

Architektura i struktura

Zamek Krzyżtopór jest wzniesiony na planie regularnego pięcioboku przez co przedstawia rzadki w Polsce typ palazzo in fortezza. Inspiracje czerpano prawdopodobnie z siedziby kardynała Farnese zbudowanej we Włoszech i stanowił on największy tego typu obiekt przed powstaniem Wersalu. Pałac wraz z gmachem gospodarczym oraz fortyfikacjami zajmowała powierzchnię ok. 1,3 ha o łącznej długości murów ponad 600 metrów, a jej kubatura wynosiła 70 tysięcy metrów kwadratowych. Główną ciekawostką jest powiązanie zamięłowania fundatora do symboliki i astrologii oraz układ przestrzenny budynku pałacowego, który symbolizując trwanie w czasie rodu Ossolińskich. Zamek posiadał ponoć 4 baszty, 12 sal, 52 komnaty i 365 okien - analogicznie z układem pór roku, miesięcy, tygodni oraz dni w roku kalendarzowym. Jedną z najważniejszych dekoracji zamku stanowiły dwie masywne płaskorzeźby nad bramą, od których wywodzi się nazwa tego miejsca. Główną oś zamku wyznacza brama wjazdowa, dziedziniec wewnętrzny oraz środkowy bastion a jego główną część stanowi reprezentacyjny pałac wzniesiony na planie prostokąta. Fasadę budynku zdobią powtarzające się motywy łuku tryumfalnego z oknami i wnękami -we wnękach tych rozmieszczono podobizny przodków fundatora i przedstawicieli rodów spokrewnionych. Część reprezentacyjna znajdowała się na głównej osi zamku, zakończonym pięcioboczną wieżą. Do części pałacowej z obydwu stron przylegały jednopiętrowe skrzydła boczne, tworzące pięcioboczne założenie zamykające duży trapezoidalny dziedziniec. Na ich narożach postawiono czworoboczne baszty akcentujące regularność założenia. W części nadziemnej skrzydeł ulokowano pomieszczenia gospodarcze, w przyziemiach zaś znajdowały się piwnice.



Zamek Krzyżtopór

XVI wiek

Perfekcjonizm i bogactwo właścicieli ujawniało się tak naprawdę w każdej dziedzinie życia. Absolutnym luksusem była wielka sala, w której rolę sufitu spełniało akwarium z egzotycznymi rybkami. Wieża z tą salą była zbudowana na naturalnym źródle, z którego do dziś wypływa woda. Może się wydawać to dla nas śmieszne, ale faktem jest, że konie na zamku jadały z marmurowych żłobów, przeglądając się w kryształowych lustrach, które miały rozświetlać mroczne wnętrza.

Legenda o białej damie

Wedle legendy, w zamku ukazuje się Biała Dama – kuzynka Krzysztofa Ossolińskiego. Każde jej pojawienie się nie wróży nic dobrego. Zjawia rzekomo przynosi kłopoty i nieszczęścia. Podanie głosi, że Biała Dama zakochała się kiedyś bez wzajemności co uczyniło z niej kobietę podstępną i zgorzkniałą. Jej towarzyszem był pies, który potrafił rozpoznać dobrych i złych ludzi. Szczekanie psa oznaczało, że osoba była nikczemna. Wszyscy, na których pies zaszczekał byli więzieni, a następnie straceni. Jednakże po jakimś czasie nadjechał rycerz, który przechytrył Damę i jej kompana. Tuż po przekroczeniu progu zabił psa i Damę zanim ta zdołała wszcząć alarm i wezwać strażę. Od tego czasu duch Damy ukazuje się w zamku.

Stan obecny

W związku z tym, że zamek jest oddalony od szlaków komunikacyjnych, nie jest odwiedzany przez duże rzesze turystów. Jego mury i baszty są w większości dobrze zachowane, a ich wielkość wywiera wrażenie na oglądających. Zamek jest w stanie ruiny i kilkakrotnie podejmowano decyzję o jego odbudowie. Brak środków uniemożliwia tego typu przedsięwzięcie. Na terenie zamku organizowany jest turniej rycerski ku pamięci rodziny Ossolińskich – założycieli zamku.



Zamek Krzyżtopór

XVI wiek

Pochodzenie i historia

Janowiec położony jest nad rzeką Wisłą w zachodniej części województwa lubelskiego. Atrakcją turystyczną miasta stanowi zamek obronny wzniesiony w latach 1508 -1526 przez Mikołaja Firleja, przedstawiciela jednego z najpotężniejszych i najbardziej wpływowych rodów ówczesnej Polski. Zamek usytuowano na wysokiej skarpie wiślanej. Była to fortyfikacja o cechach gotyckich i renesansowych. W latach 1565-1585 dokonano przebudowy obiektu w stylu manierystycznym. Przebudowę kierował architekt włoski Santi Gucci - najwybitniejszy przedstawiciel tego nurtu na ziemiach polskich. Na początku XVII w. zamek zmienił właściciela, przeszedł w posiadanie rodziny Tarłów, którzy rozbudowali posiadłość o dwie wieże – wschodnią i zachodnią. W roku 1656 budowla została spalona i zniszczona podczas najazdu Szwedów pod dowództwem Karola Gustawa. Dopiero w połowie XVIII w. rezydencja została odbudowana i rozbudowana w stylu barokowym przez nowych właścicieli - rodzinę Lubomirskich. Architektem był artysta holenderski - Tylman z Gameren - przedstawiciel baroku klasycyzującego w Polsce. Czasy Lubomirskich w Janowcu są ostatnim okresem świetności budowli. Kolejni właściciele nie byli w stanie utrzymać tak ogromnego założenia, sprzedali całe wyposażenie, a zamek popadł w ruinę. Od roku 1975 obiekt jest stopniowo remontowany.

Architektura i struktura

Plan zamku składa się z poprzedzonego suchą fosą budynku bramnego z basteją, szyi bramnej, wielkiej bastei północno-wschodniej, narożnej baszty wschodniej oraz dwóch, założonych na planie koła wież mieszkalno-obronnych: północnej i południowej. Elementy te połączono murami kurtynowymi z systemem strzelnic. W ten sposób powstała forteca o charakterze obronnym z dziedzińcem wewnętrznym na planie nieregularnego wieloboku.



Zamek Krzyżtopór *XVI wiek*

Zamek wzniesiony został z budulca miejscowego – opoki kredowej, uzupełnionej cegłą, dla wyrazistości zdobiony malowanymi, biało-czerwonymi pasami stanowiącymi dekorację bramy.

Zdjęcia



Zamek Krzyżtopór *XVI wiek*

Zdjęcia





Zamek w Janowcu

XVI wiek

Pochodzenie i historia

Janowiec położony jest nad rzeką Wisłą w zachodniej części województwa lubelskiego. Atrakcją turystyczną miasta stanowi zamek obronny wzniesiony w latach 1508 -1526 przez Mikołaja Firleja, przedstawiciela jednego z najpotężniejszych i najbardziej wpływowych rodów ówczesnej Polski. Zamek usytuowano na wysokiej skarpie wiślanej. Była to fortyfikacja o cechach gotyckich i renesansowych. W latach 1565-1585 dokonano przebudowy obiektu w stylu manierystycznym. Przebudowę kierował architekt włoski Santi Gucci - najwybitniejszy przedstawiciel tego nurtu na ziemiach polskich. Na początku XVII w. zamek zmienił właściciela, przeszedł w posiadanie rodziny Tarłów, którzy rozbudowali posiadłość o dwie wieże – wschodnią i zachodnią. W roku 1656 budowla została spalona i zniszczona podczas najazdu Szwedów pod dowództwem Karola Gustawa. Dopiero w połowie XVIII w. rezydencja została odbudowana i rozbudowana w stylu barokowym przez nowych właścicieli - rodzinę Lubomirskich. Architektem był artysta holenderski - Tylman z Gameren - przedstawiciel baroku klasycyzującego w Polsce. Czasy Lubomirskich w Janowcu są ostatnim okresem świetności budowli. Kolejni właściciele nie byli w stanie utrzymać tak ogromnego założenia, sprzedali całe wyposażenie, a zamek popadł w ruinę. Od roku 1975 obiekt jest stopniowo remontowany.

Architektura i struktura

Plan zamku składa się z poprzedzonego suchą fosą budynku bramnego z basteją, szyi bramnej, wielkiej bastei północno-wschodniej, narożnej baszty wschodniej oraz dwóch, założonych na planie koła wież mieszkalno-obronnych: północnej i południowej. Elementy te połączono murami kurtynowymi z systemem strzelnic. W ten sposób powstała forteca o charakterze obronnym z dziedzińcem wewnętrznym na planie nieregularnego wieloboku. Zamek wzniesiony został z budulca miejscowego – opoki kredowej, uzupełnionej cegłą, dla wyrazistości zdobiony malowanymi, biało-czerwonymi pasami stanowiącymi dekorację bramy.



Zamek w Janowcu

XVI wiek

Jest to budowla dwukondygnacyjna, zwieńczona attyką, jedynie skrzydło wschodnie ma cztery kondygnacje, które od strony dziedzińca posiadają zabudowę krużgankowa. Dziedziniec wewnętrzny w połowie długości przedzielony jest arkadowym murem. Do owego muru, przylega od zachodu kaplica zamkowa na planie kwadratu z półokrągłą absydą. Na zamku udokumentowana jest działalność wybitnych architektów działających na ziemiach polskich: Włocha- Santi Gucci Fiorentino i Holendra – Tylmana z Gameren.

Legenda o nieszczęśliwej Helenie

Córka właścicieli zamku, Helena Lubomirska zakochała się w młodzieńcu, który nie dorównywał jej pozycją społeczną. Rodzice zdecydowanie przeciwstawili się jej planom matrymonialnym. Zrozpaczona Helena skoczyła z okna komnaty, w której więzili ją rodzice, umierając od zderzenia z dziedzińcem zamkowym. Zwłoki Heleny pochowano w szklanej trumnie. Nie wiadomo z jakich powodów jej ciało złożono na zamku w Kazimierzu. Duch Heleny co noc wracał do Janowca i odwiedzał sypialnię rodziców. Mając nadzieję na przywrócenie spokoju duszy zmarłej córki, Lubomirscy sprowadzili trumnę do Janowca i umieścili w miejscowym kościele. Duch Heleny nadal przemyka wśród ruin zamku w Janowcu.

Legenda o pieczonym kucharzu

Na zamku w Janowcu gotował swego czasu kucharz wyjątkowo utalentowany. Wspaniale gotował państwu Lubomirskim, ale swoich podwładnych, kuchcików terroryzował swoim zachowaniem. Prześladował ich na każdym kroku: zabraniał jeść, bił, ganił za byle co, urządzał karczemne awantury, wymierzał okrutne kary. Nienawidzili go kuchcikowie z całego serca. Kiedyś na jakąś ucztę kuchcikowie przyrządzili pieczeń z niezwykłego mięsa, ze swego szefa, a następnie zniknęli z zamku.



Zamek w Janowcu

XVI wiek

Legenda mówi, że nigdy nie zostali ukarani za tę zbrodnię, ponieważ nikomu nie udało się ich odnaleźć.

Stan obecny

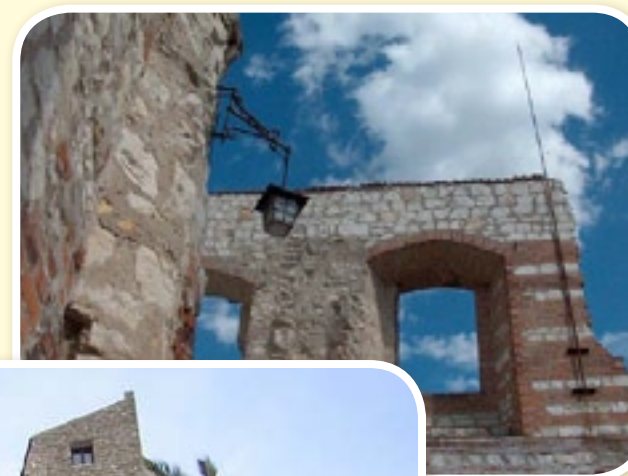
Prace konserwatorskie podjęto w 1988 r., przy czym zastosowane w Janowcu działania miały w Polsce charakter nowatorski - pozostawiono bowiem znaczne partie budowli jako tzw. trwałą ruinę, natomiast pozostałe zrekonstruowano, odtwarzając nie tylko architektoniczną, ale też, po raz pierwszy, kolorystyczną dekorację murów zamkowych (barwne pasy i figury halabardników na elewacji budynku bramnego i skrzydła zachodniego). Właśnie jako przykład zastosowania niekonwencjonalnych pomysłów i metod konserwatorskich, których efekty wywołują różne opinie - od zachwyty do potępienia - zamek w Janowcu niewątpliwie wart jest obejrzenia. Odbudowane pomieszczenia przeznaczone są na ekspozycje dotyczące historii zamku i jego konserwacji oraz rozwoju sztuki obronnej, zaś kilka komnat, w których odtworzony został wystrój z XVII i XVIII w. - na muzeum wnętrz zamkowych. W 16-hektarowym parku otaczającym zamek utworzono skansen, w skład którego wchodzi zabudowania dworskie i folwarczne przeniesione z Lubelszczyzny: barokowy dwór drewniany z 1760 r., spichlerz, lamus z wozownią, domek oficjalistów. Przy dworze, w którym mieści się ekspozycja wnętrz (zrekonstruowano wyposażenie sieni, salonu, jadalni, pokoi pani i pana domu, biblioteki), założony został ogród, podjazd z gazonem, ścieżki spacerowe, wybudowano też bramę wjazdową z portiernią i kapliczkę. W spichlerzu znajduje się wystawa etnograficzna (sprzęty gospodarstwa domowego, stroje ludowe, wyroby rzemiosła).



Zamek w Janowcu

XVI wiek

Zdjęcia





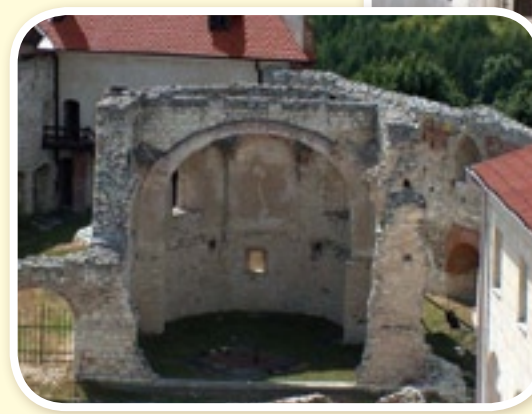
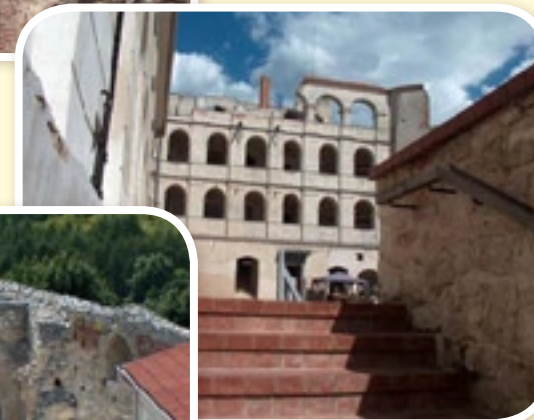
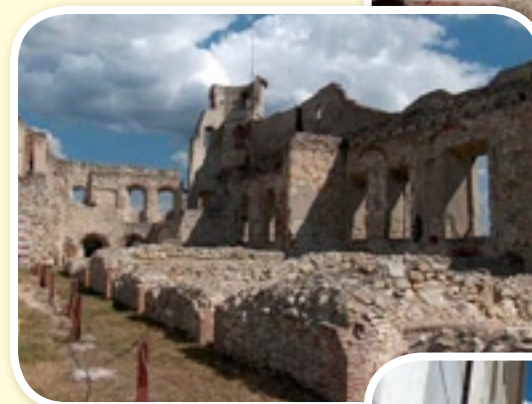
Zamek w Janowcu *XVI wiek*

Zdjęcia



Zamek w Janowcu *XVI wiek*

Zdjęcia





The Project

Comenius Project 2009-2011

CASTLES: A PRECIOUS HISTORICAL HERITAGE

The project aims to revisit the historical age that saw the castle as a cultural and social centre and to evoke the castle, according to the collective imagination, as a fabulous place populated by Dames and Knights. The main activity of the project, a research on castles, was chosen for its great



importance in each of the partner countries, as castles are tangible vestiges of the remarkable past of Old Europe, a long heritage etched in stone. Moreover, the project focuses on the rediscovery of the castles located in the various countries involved in the partnership and on the comparison of their differences and analogies. During the first year the participants will work on the following themes: Early origins of castles and their historical background, Architecture and structure, The inhabitants of castles and Life in a castle as a centre of aggregation. The areas of work during the second year will include themes like: Myths and Legends, The safeguard and valorization of castles (castles that house museums, castles converted to hotels, etc.) and their surrounding environment. All the results will be exchanged, compared and evaluated, and finally documented in a booklet, on CDs or DVDs and on the website of each school. Target student group: secondary school students, age 15-19. Countries involved in the project: Italy, Poland, Portugal and Turkey.

Lifelong Learning Programme Comenius Multilateral School Partnerships The content of this project may not reflect the opinions of the European Council and therefore neither the European Council nor the National Agency can be responsible in any manner of it.



Origins and historical background of European Castles

Origins and historical background of European Castles

Although fortified cities and structures have been existing since the dawn of civilization, the term castle usually refers to those structures built during the Middle Ages. The word castle is derived from the Latin word *castellum*, diminutive of *castrum*, which was used by the ancient Romans to indicate buildings or areas designated for military use. Later, castle became the common term applied to any fortified residence. European Castles had their origins dating back to around A.D 900 to 1000 and played an important role in the military system of feudalism. After the fall of the Carolingian Empire, Europe was divided into many small feudal states and local conflicts between neighbouring states were common, so many castles were built by kings or vassals to provide safety and protection from attacks. Castles controlled the area immediately surrounding them and were both offensive and defensive structures; they provided a base from which raids could be launched as well as protection from enemies. They were usually built to guard strategic areas, such as hills or cliffs, as the high ground and the difficult access were crucial to their defence. Castles were not only military structures, but also served as private residences of the noblemen, as centers of administration and symbols of power. By 1500, as the military effectiveness of castles was eroded by new weapons such as the cannon, castles were built less for practical reasons and more for vanity and status, by rich nobles wishing to have regal residences that looked like castles, but had none of their defensive abilities.





Origins and historical background of European Castles

Although fortified cities and structures have been existing since the dawn of civilization, the term castle usually refers to those structures built during the Middle Ages. The word castle is derived from the Latin word *castellum*, diminutive of *castrum*, which was used by the ancient Romans to indicate buildings or areas designated for military use. Later, castle became the common term applied to any fortified residence. European Castles had their origins dating back to around A.D 900 to 1000 and played an important role in the military system of feudalism. After the fall of the Carolingian Empire, Europe was divided into many small feudal states and local conflicts between neighbouring states were common, so many castles were built by kings or vassals to provide safety and protection from attacks. Castles controlled the area immediately surrounding them and were both offensive and defensive structures; they provided a base from which raids could be launched as well as protection from enemies. They were usually built to guard strategic areas, such as hills or cliffs, as the high ground and the difficult access were crucial to their defence. Castles were not only military structures, but also served as private residences of the noblemen, as centers of administration and symbols of power. By 1500, as the military effectiveness of castles was eroded by new weapons such as the cannon, castles were built less for practical reasons and more for vanity and status, by rich nobles wishing to have regal residences that looked like castles, but had none of their defensive abilities.

Architecture of European Castles



Architecture of European Castles

Medieval castles in Europe were built over a period of more than 500 years - from around 1000 AD to 1550 AD. During this period they evolved from the first wooden castles to spectacular stone structures. Early castles were built by the Normans invaders who invented the motte and bailey castles. As their name suggests they had two parts the Motte and the Bailey. A motte was an artificial mound, often created by reshaping an existing hill. Typically, a wooden keep was placed on top of the motte, which often served as the residence for the lord of the castle. The bailey was an open area surrounding the motte. It was protected by a wooden palisade and contained barracks, stables, livestock and other buildings for storing food, weapons and equipment. The castles were surrounded by a moat, a deep ditch that was often filled with water. If someone wanted to get over the moat, someone inside the castle would have to let down the drawbridge. The drawbridge consisted of a wooden platform with one hinged side fixed to the castle wall and the other side raised by rope or chains. The purpose of a drawbridge was to allow, hinder or prevent easy entry into the castle. During the 10th and 11th centuries, lords began to build much stronger castles out of stone that offered a better form of defence. A stone keep, square or rectangular in shape, was the central feature. The Stone Keep would be surrounded by a stone wall up to 33 feet thick containing turrets for lookouts. In the late 12th and early 13th centuries European castles became larger and their fortified areas increasingly complex. Fortifications built to a concentric design began to appear, inspired from earlier defences such as Roman and Byzantine forts, with two or more concentric curtain walls. The outer wall is lower than the inner one and can be defended from it. Beyond the outer walls, moats and further defenses were often constructed.



Architecture of European Castles

They were polygonal in shape, with towers at the corners. The towers would have protruded from the walls and featured arrow slits on each level to allow archers to target anyone nearing or at the curtain wall. These later castles did not always have a keep. Where keeps did exist, they were no longer square but polygonal or cylindrical. From the 16C on changes in society gradually led to the decline of the castle. Some castles remained centers for local administration and many served as prisons long after they had ceased to serve a residential role. From the 18th century onwards, there was a renewed interest in castles with the construction of mock castles, part of a romantic revival of gothic architecture, but they had no military purpose.





Life in a castle

Life in a castle

The Feudal system

The castle was the heart of a small world and served a range of purposes, the most important of which were military, administrative, and domestic. As well as a defensive structure, a castle was also the private residence of kings and queens or important noblemen and their families, and the political and administrative centre of the surrounding region. During Middle Ages, Castle life was strictly governed by the Feudal System: a Pyramid of Power. Thanks to it, the upper nobility class maintained control over the lower classes. As the church played a central role in medieval society, other important components of the structure were the leaders of the church.



Pyramid of Power

At the top of the Feudalism Pyramid was the King, who held his land by 'divine right', the right to rule granted by God and then passed on through heredity. The king found it difficult to govern the vast lands he



owned effectively, especially because there was not a quick communication system. So the king, in order to maintain control over his lands, formed a sort of contract with important nobles, by granting them large portions of his land, known as fiefs or manors. In return, they pledged their loyalty by swearing to serve and protect the king. The king also granted land to less powerful military men, the knights, who were called vassals and they agreed to fight for the king in exchange

for their land. The land was worked by the peasants or serfs, who were at the bottom of the Feudalism pyramid.



Life in a castle

The Inhabitants of Castles

There was a range of accommodation in a castle for the range of people who lived in it. The Lord and the Lady would have had the most comfort having private chambers in the keep. The keep was at the heart of the castle and was the most fortified part having several floors and strong defences. As well as chambers for the Lord, the keep had a 'great hall' used as an office, dining room and dance hall. Below the hall there were large rooms where the knights and the Lord's guards would have slept and eaten. In the underground areas of the Keep there was the dungeon, a place where prisoners were kept. Within the castle walls there were also the stables, a large kitchen and the servants quarters. A number of people with different jobs and titles lived in a castle, from the lord and his family to the grooms and pages. Soldiers, cooks, blacksmiths, treasurers, chaplains, knights and maids also lived in the castle.



Life in a castle

Lord

The lord was the supreme ruler over his territory, he had political, judicial and fiscal powers. His duties were many: he had to set up taxes and laws, oversee the day-to-day business of the castle and fief, and make decisions over punishments and other issues. Besides this, he had to serve his king by fighting at his side and provide lodging and food for the King and his court when they travelled around the country. In his spare time, the Lord hunted, hawked and played chess and other games.



Lady

The noble lady played an important part in the efficiency of running the estate of her husband and had many duties. She supervised the upbringing and education of the children, gave instructions to the servants and kept an eye on her large group of spinners, weavers, and embroiderers. Additionally, she was often put in charge of the castle in the lord's absence. When she was not busy with these activities, she embroidered, played board games, talked with her ladies-in-waiting and read books.



Life in a castle

Young Noble women

Young noble women were sent away from their home to live with another noble family. There they were taught how to sew, read and write Latin, sing, dance and ride. They also learned good manners, etiquette and the principles of the Medieval Code of Chivalry and Courtly Love. These young girls were expected to act as assistants to the older ladies of the castle. Some housewifely duties such as household management would be taught, to prepare them for their duties as a married woman. Girlhood did not last long, in fact usually girls were married by the time they were fourteen. Marriage for love was a rare occurrence, marriages were arranged to bring prestige or wealth to the family of noble women.



Pages

When the son of a knight or of a member of the aristocracy turned to seven, was sent to a nearby castle where he was trained as a page by the Lord of the castle. A page was an attendant to a knight and spent most of his time wrestling, riding horses and learning how to wield a sword. The lady of the castle taught the page to sing and dance and how to behave in the king's court.



Life in a castle

Squires

At the age of 14, young boys became squires. They are placed by the lord under the guidance of a knight who would teach them about chivalry as well as how to fight with a spear and a sword or ride a horse into battle. The knighthood could be attained at the age of 21 when officially became men.

Knights

Knights were given land by the King or a Lord in return for military service. They also protected the Lord and his family, as well as the Manor, from attack. Although not as rich as the Lords, Knights were quite wealthy. Knights trained in hunting, fighting, and riding, but also in practicing a courteous and honorable behaviour. Chivalry (derived from the French word chevalier implying "skills to handle a horse") was the main principle guiding a knight's life style. A way of demonstrating military chivalry was to own several horses for distinct purposes and expensive, heavy weapons. Another sign of chivalry was the flying of coloured banners, to display power and to distinguish knights in bat 27 tle and in tournaments.





Life in a castle

Servants and workers

The workers in the castle were expected to ensure the life of the Lord was as comfortable and orderly as possible. The individual roles and duties of the castle servants and workers are the following:

Atilliator: skilled castle craftsman worker who made crossbows.

Blacksmith: forged and sharpened tools and weapons.

Butler: cared for the cellar and was in charge of butts (bottles) of wine and beer.

Chaplain: provided spiritual welfare for labourers and the castle garrison.

Cook: roasted, broiled, and baked food in the fireplaces and ovens.

Messengers: servants of the lord who carried receipts, letters, and commodities.

Minstrels: part the castle staff who provided entertainment in the form of singing and playing musical instruments.

Watchmen: an official at the castle responsible for security

Peasant or Villein: worked as an agricultural worker

Servants: worked in the lord's manor house, doing the cooking, cleaning, laundering, and other household chores.



Life in a castle

How life was in a castle



When we think of life inside a medieval castle, what usually comes to mind is a fabulous place populated by lords, ladies and knights. In film and in literature, medieval life seems heroic, entertaining, romantic and luxurious. Actually life in the Middle Ages was sometimes all these things, as well as harsh, uncertain, and often dangerous. There was the continuous threats of invasions and the castle always had to be ready for an attack. If the lord of the castle found out there was going to be a battle, he brought more food to the castle in case of a siege. A siege was an army strategy; the attacking army surrounded the castle to stop supplies from coming to the castle. Usually a siege only lasted a few weeks and the attackers lived in tents until the castle surrendered. The medieval castle initially was a good fortress, but a poor home. It was cold, damp and dark; its rooms were lighted only by narrow windows, heated only by the central hearth or fireplace and provided with little furniture. Of course, the heat was usually saved for the lord and his family, who had the added comfort of heavy blankets, feather mattresses and fur covers. Servants, soldiers, and other residents of lesser status usually slept in the towers, had lighter bedclothes and shivered a lot in the cold medieval nights. Even during the warmest months of the year, the castle retained a cool dampness and all residents spent as much time as possible enjoying the outdoors. During the 14th and 15th centuries, comfort and luxury became more important and great changes took place in the castle interiors. Windows were widened and glazed, walls were hung with costly tapestries like cloth of gold, bordered with vermilion velvet embroidered with roses, floors were covered with thick carpets. The rooms were smaller, well furnished and heated by large fireplaces. Daytime areas were separated from the sleeping quarters, kitchen and bathroom were assigned separate rooms. The medieval castle achieved a considerable degree of elegance and privacy and the life of people who inhabited the castle became more comfortable and sophisticated.



Life in a castle

Daily Life in Medieval Castles

The typical day in a castle started early, at cock crow, when everyone would get up from bed and begin their daily routine. Servants would begin to lit the fires in the kitchen and great hall and to prepare the day's meals. The militia would replace the night watch at the castle doors, towers and walls. The lord and his family would enter the chapel for morning mass and then would have a light breakfast of bread and drink. After that the castle inhabitants would tackle their daily business. The Lord would attend to business matters regarding diplomacy, trade, warfare, or legal and financial in relation to his land.

The lady of the castle was served by ladies-in-waiting and chambermaids. She would spend much of the day overseeing their work, as well as supervising the activities in the kitchen staff and ensuring stores were sufficient.



Life in a castle

Daily Life in Medieval Castles

Knights and squires would have lessons in fencing and other martial arts. Children would be given lessons in various subjects: religion, reading and writing, music, dance and hunting. The grooms would be caring for the horses, the cooks would be preparing the days meals, and the tradesmen such as blacksmiths, carpenters, and masons would work diligently in the inner ward.

At mid-morning, dinner would be served. This was the main meal of the day, and if there were important guests it was a very long and festive event featured by three or four courses as well as entertainment such as: jokes, stories, and music by minstrels and harp players. After dinner, everyone would resume the day's activities, except for the Lord and the Lady, who would entertain their guests with interesting recreation such as horse riding, archery, falconry, or the playing of chess and backgammon until supper.

Supper would be served towards sunset and it usually was a light meal with one or two courses. After supper there might be some entertainment - music, dancing, jugglers, acrobats and jesters and then everyone would retire to bed.





Various aspects of life in a castle

Food and meals

It was lord's responsibility to feed and look after his people and their families. Therefore inside the walls there were places where food was grown. There were fruit trees as well as plots with herbs and vegetables. Sometimes there were beehives for honey which was used to sweeten foods and drinks. There was also a pond that provided fish to eat. Meat came from animals that were raised or from hunting in nearby woods. It was not possible to grow enough crops to feed everyone living within the castle walls so the lord got food from farmers living on the area that belonged to him. Due to constant attacks, food supplies could become dangerously low. Access to food depended on one's social status. The lord and his family, the lord's priests and noblemen with their wives ate very well. Knight could not complain, either. The lord sat at a long table with his guests and ate a meal. His knights were nearby, often at either end of the table. They were always ready to protect their lord in case of any attack during the meal. It was the lord who took the food first, then his family and other important people. Food was eaten with hands despite the fact that spoons and knives were in use in medieval times.



Various aspects of life in a castle



Various aspects of life in a castle

Food was preserved in a number of ways. One of the ways was that different kinds of meat and fish were smoked or dried. Another way of preserving was making fruit and vegetable pickles. Meat for the winter was salted in huge wooden vats. Sometimes meat and fruit were stored together in barrels. Food was often disguised with spices to hide the taste old meat. Generally, meals were served three times a day. A small breakfast of bread and cheese at sunrise was followed between 10 a.m. and noon with the main meal, dinner. Then, in the evening a lighter supper was served, consisting of bread,



ad, cheese and perhaps a small dish like a stew. After supper, entertainment might be provided by minstrels, storytellers or acrobats. Then there was singing of songs and playing games. The lower classes had a tough time surviving, and not just in the winter. Their main foodstuffs consisted of vegetables such as turnips or salad, dark breads, porridges, an occasional fish, cheese curds, beer, ale, or mead.



Various aspects of life in a castle

Clothes

Men mostly wore tunics down to their knees, though old men and monks wore their tunics down to the ground, and so did kings and noblemen for parties and ceremonies. Men sometimes wore wool pants under their tunics. Wearing pants was originally a Germanic idea, and the Romans disapproved of it. But it gradually was accepted especially among men who rode horses and in colder areas. Other men, especially noblemen, wore tights under their tunics. Knitting had not yet been invented, so they had to wear woven tights which did not fit very tightly. Outside, if it was cold, men wore wool cloaks. A merchant would wear a gown of fine woolen cloth that was pleated and belted. It hung in neat folds just above the ankles. The sleeves might have had a touch of ermine at the wrists. On their feet they wore open toed sandals. An elaborate headdress called a chaperon might have completed their outfits. Lawyers, doctors, and teachers wore dark gowns right to the ground while younger men preferred a knee-length tunic. The colours scarlet and purple were very popular. On their feet, men wore leather shoes if they could afford them. At the beginning men wore shoes with square toes, but later the shoes had pointy toes and even curve up at the toes in a kind of hook, just to be extra fancy.





Various aspects of life in a castle

Clothes

Women also wore different kinds of clothes depending on who they were. All women wore at least one tunic down to their ankles. Many women, if they could afford it, wore a linen under-tunic and a woolen over-tunic, and often a wool cloak over that if they were going outside. On their legs women sometimes wore woven tights or socks, but women never wore pants. Nuns wore tunics like other women, but generally in black or white rather than colors. Noblewomen often wore fancy tall hats, sometimes with streamers coming off them. They sometimes plucked the hair from their foreheads to give themselves very high foreheads which people thought were beautiful. The best materials were velvet, damask, and silk in brilliant and bright colours and patterns. Printed fabrics were popular, and dresses were embroidered with many different kinds of birds, flowers, and animals. They would wear bells on their clothing to keep away evil spirits. Dresses of wealthy ladies were decorated with rows of tiny buttons or pearls. Fur and velvet were used a lot as trim on cloaks, dresses, and even plain, every day clothes, especially the woman's clothes. Dress showed a person's class in wealth. Laws were made, keeping shop-keepers wives from copying the rich dress of merchant's wives.



Various aspects of life in a castle

Diseases

Life expectancy during the Middle Ages was much lower than nowadays. What is more, they had high mortality rates. Disease was an ongoing issue. Many people suffered from a variety of ailments, such as scurvy, tooth decay, heart problems, skin eruptions, and infections caused by rotting meat and lack of proper nutrition. What is more, people suffered from many diseases and problems that we no longer worry about (for example, smallpox). Remedies for diseases were still crude and based on herbs, potions or more drastic cures. Some early treatments in Europe included bathing in human urine, placing dead animals in homes, use of leeches, drinking molten gold and powdered emeralds. Surgery was performed as a last resort. It was known to be successful in cases of breast cancer, fistula, hemorrhoids, gangrene, and cataracts.





Various aspects of life in a castle

The most common form of surgery was bloodletting which was meant to restore the balance of fluids in the body. Some of the potions used to relieve pain or induce sleep during the surgery were themselves potentially lethal. One of these consisted of lettuce, gall from a castrated boar, opium, henbane and hemlock juice. Some surgeons had a university education and studied medicine for years. There were many monks among them. There were also barber surgeons who could be found in most medieval towns. Apart from trimming and cutting beards and hair, they were also known for surgical procedures. Many of the procedures carried out by the barber surgeon related to violence, such as tending wounds caused by swords, knives or arrows. Because the use of anesthetics was restricted to those who could afford to pay for it, many people had to suffer the pain of an operation with only a plank of wood in their mouth to bite on to deflect their attention from the pain. Sometimes patients were advised to drink large quantities of wine to dumb the senses.



Various aspects of life in a castle

Festivals

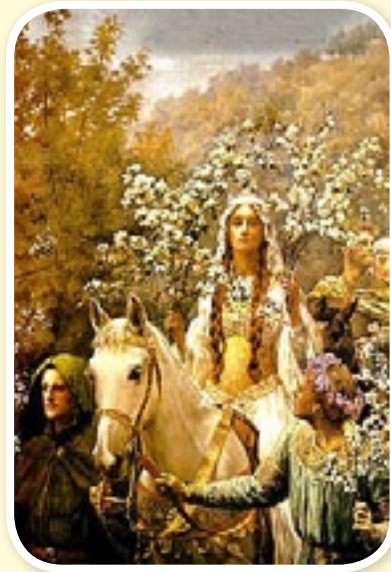
The start of the year in January was part of the celebrations of the twelve days of Christmas. It was a time of feasting, community get-togethers and a chance to rest from the usual grind of work. The Christmas celebrations ended with the feast of Epiphany on 6th January. The first Monday after Epiphany was known as Plough Monday. The day traditionally saw the resumption of work after the Christmas period. Because the success of a harvest was so crucial to survive in medieval times, certain customs were followed to ensure a good year ahead. The plough could be blessed, pulled through a fire to purify it or it was hauled from house to house in a procession, collecting money. The celebration of Candlemas, on 2nd February, was celebrated in a similar spirit; all church candles for the year ahead were blessed and some were taken into individual houses to be used when blessings were needed. It was the traditional day to remove the cattle from the hay meadows, and from the field that was to be ploughed and sown that spring. The forty days of Lent were a time of serious sacrifice during the Middle Ages. Many things were forbidden on this run up to Easter, including meat, dairy products and the ceremony of marriage.





Various aspects of life in a castle

This time of self-sacrifice came to an end on the feast of Easter, the high point of the medieval church calendar. This was a time for celebrating re-birth and looking ahead to the warmer and lighter days to come. The next major celebration of the year was May Day, with dancing and the crowning of a May queen. This was followed by mid-summer, a feast with pagan origins which often involved bonfires and dancing. 1 or 2 August, depending on the area, was Lammas Day, a celebration of the harvest. The name Lammas comes from the word 'loaf-mass' and the festival involved giving thanks for the first fruits of harvest. The first loaf produced from the new harvest was



blessed in church. This feast was followed by a harvest festival, usually in September, which celebrated a successfully gathered harvest. Communities would gather in their parish church for a service of thanksgiving and there would be a harvest supper when food and drink would be in plentiful supply. The feasts of All Hallows Eve and All Souls Day celebrated the souls of the dead, who were believed by some to walk the earth on 31 October, the day before All Souls Day. Advent started on the fourth Sunday before Christmas. It was another period of fasting in preparation for the prolonged celebration of the birth of Christ.



Various aspects of life in a castle

Entertainment

There were several ways in which the Medieval people entertained themselves, some of which are still popular today. One type of Medieval entertainment was the feast, usually held to celebrate holidays, weddings or special occasions. All the lords and ladies of the kingdom gathered together within a neighbouring castle to eat, drink and share one another's company. Very often these banquets were used to impress the lord's guests with his generosity and wealth. Music, dancing, and gift exchanges also took place at these events. Another type of entertainment was the tournament. A tournament was a mock battle with audiences that was held in a large area. The purpose of the tournament was for the knights to practice fighting and prove how skilled they were. Some of the games were jousting, archery competitions, swords fights and horseback riding. The people of the kingdom, from the nobles to the common peasants, gathered to watch these competitions and cheered for their favourite warrior. Tournaments went on for several days and attracted lots of visitors. Music, story telling, jugglers and food could also be found at these events.





Various aspects of life in a castle

Music was an integral part of everyday life for the people of that time. There were several types of Medieval Musicians but the Minstrels and the Troubadours were the most famous. The themes of the songs sung by the Troubadours mainly dealt with chivalry and courtly love - romantic ballads, but they also told stories of far lands and historical events. Minstrels often created their own ballads but they were also famous for memorising long poems based on myths and legends which were called



‘chansons de geste’. The instruments they usually played were a harp or a lute, but sometimes they could play bagpipes or a trumpet, or a guitar. Most of these musicians travelled from one village to another, however, some permanently stayed with a noble patron of their own. There were also the performing artists: the jesters, who used to wear funny clothes with bells and bright colours, entertained people and made them laugh by performing tricks and comedic feats. Acrobats balancing on blunted sword tips, tumblers rolling and jumping, contortionists entangling their body joints, jugglers juggling daggers.



Various aspects of life in a castle



Hunting was one of the most popular sports enjoyed by the Medieval lords and nobility. It provided training for war because of the tracking skills, weapon usage, horsemanship and courage, that were all required in Medieval warfare. Both men and women were engaged in hunting. A variety of wild animals were hunted. The preys were usually Red deer, Fallow Deer, Roe Deer and the wild Boar that were hunted with hounds; for smaller animals trained hawks, or falcons, were employed. Life in a Medieval Castle

was rich with a lot of different experience, all the people, from the castle’s household to the peasants, worked hard but they also found time to relax and take a break from the pressures of daily life.





Castles: Myths and Legends

Exploring the world of Myths and Legends is a fascinating adventure of imagination and mystery that unveils wonders of the ancient world and helps to appreciate the importance of different cultures and traditions. It is hard to draw a sharp line between myths and legends since a story may shift between these different categories, or may contain elements from each of them. Myths are fantastic stories occurring in a timeless past. They describe the adventures of superhuman beings that seek to describe the origin of mankind or to explain mysterious events and have a deep symbolic meaning. Legends, unlike myths, are based on historical facts or people. They usually have a real hero at the centre of the story and are often set in fantastic places. Every time the story was told, it became more exaggerated taking on some 'mythical' features. Their main purpose is to give moral teachings. Medieval castles boast many myths and



legends, since many fascinating and frightening stories were sung by story-tellers at court in order to entertain their audience. Moreover, Medieval castles have often been the scenery of dire deeds

carried out over the centuries: bloody battles, duels to the death, heinous crimes, torture and punishments. So it is not surprising that legends and stories abound about many haunted castles, where several ghosts are reputed to have been seen. These ethereal presences in castles make people relive the stories of those who lived there, creating an enchanting intertwinement between history and imagination.

Castles: Myths and Legends



Castles today

Castles today

Castles are tangible vestiges of the remarkable past of Old Europe, a long heritage etched in stone. These majestic buildings that have endured centuries of warfare and the effects of weather, have always ignited human imagination. Europe is home to thousands of castles, many of them are in surprising states of disrepair, but there are also hundreds well preserved, including some of the most famous in the world. Today a large number of castles open their gates to public for various purposes. Some castles are open for visits and castles' tours, others to house public institutions and museums. Some castles have been converted to hotels, opening their doors to discerning guests looking for luxury accommodation in a historic setting. Some are even available for hire as fairytale



wedding venues, for those brides who want to celebrate their wedding in a dreamlike ambience by feeling like a princess. Some of them provide an atmospheric setting for concerts, exhibitions and cultural happenings in halls and castle gardens. Sometimes castles are also used as historic film locations for movies and television. The safeguard and valorisation of castles are of vital importance to preserve them for the countless visitors who want to appreciate this priceless heritage and to hand it on in good heart to future generations.



Castles in Poland

Castles in Poland

Introduction

A visit to a castle is an overwhelming experience which gives you an opportunity to learn about history, architecture and everyday life of the people who used to live there. Castles served as official residences of the country's lords and bishops. Among numerous castles in Poland there are imposing strongholds built in the Gothic style. Some of the most famous ones were built in the north of Poland in the 13th and 14th centuries by Teutonic Knights. They were enormous regular-shaped fortifications, usually on a quadrilateral plan. In the south one can travel along Eagles' Nest Trail -the ruins of dozens of defensive 14-15th century castles, situated on the crests of limestone hills in the Cracow and Częstochowa Jura. In the east, rich noblemen built defensive fortresses. In the 16th century castles were built or rebuilt in the Renaissance style. They still had to have a defensive role but they were modernized and decorated. New wings were built and dwelling places were bigger too. In the second half of the 18th century castles lost their defensive role. Aristocracy started to build their palaces, villas or manors. Because of Poland's turbulent history many castles were turned into ruins, some were rebuilt in the neoclassical style, many were deserted because their owners could not afford to maintain them. There was a revival of interest in castles in the 19th century and many of them were restored in the 20th century to become museums or hotels. The ones which are still in ruins are well-preserved and welcome tourists too.





Castles in Poland

Chronological Order of Castles

11th century

Wawel Castle in Kraków pag. 11

Benedictine Abbey of Tyniec pag. 11

12th century

The Royal Castle in Lublin pag. 11

13th century

The Castle in Książ pag. 11

14th century

The Royal Castle in Warsaw pag. 11

The Castle in Golub-Dobrzyń pag. 11

The Castle in Niedzica pag. 11

The Castle in Malbork pag. 11

The Castle in Lidzbark Warmiński pag. 11

16th century

The Castle in Baranów Sandomierski pag. 11

Krzyżtopór Castle pag. 11

The Castle in Janowiec pag. 11

The files



The Royal castle on Wawel Hill in Kraków

11th century

Origins and Historical background

The beginnings of the residence of Polish rulers on Wawel hill go back to an early Romanesque stone building from mid 11th century, called the palladium, whose remains are located in the northern wing of the present-day Castle. In time, the prince's residence on the hill was expanded eastwards. Along with the cathedral it was called "the Upper Castle", while "the Lower Castle" was a settlement consisting of courtiers' and clergy's houses and churches other than the cathedral. In the 14th century the Castle was considerably expanded by Ladislas the Short, and his son Casimir the Great built an impressive Gothic residence consisting of several buildings grouped around an irregular courtyard in the eastern part of the hill. During the reign of Ladislas Jagiello, at the turn of the 15th century, a Gothic pavilion, later known as the Danish Tower, was added to the Castle. After this time the complex remained unchanged until the fire in 1499. The Renaissance building, preserved to this day, with its beautiful arcaded courtyard, is impressive in its monumental layout, spacious, brightly lit interiors, and magnificent use of architectural forms originating from ancient art, hitherto unknown in Poland. The building was a breakthrough in the development of architecture in Poland. In the 16th century the Castle was the seat of the Lower House (Seym) whose sessions were held in the Envoys' Room. The sessions of the Senate were held in the Senatorial Chamber. After the fire in 1595 a part of the Castle's northern wing was rebuilt in the early Baroque. When the royal court permanently moved to Warsaw (c. 1610), the Polish monarchs resided in Wawel only periodically, mostly to attend lavish weddings, coronations and funerals. In 1702, under Swedish occupation, there was another dangerous fire in the Castle. Although later restored, it never attained its original splendour again. After Poland lost its independence in 1796, the Austrians took over the Castle and turned it into military quarters. In the early 19th century the arcaded galleries were bricked over. After the occupying Austrian army left the Castle in 1911 and returned it to the Poles, its restoration began.



The Royal castle on Wawel Hill in Kraków

11th century

This lasted half a century and restored the Castle almost to its original condition. First, the restoration was supervised by architect Zygmunt Hendel, later (from 1916 until Second World War) by his successor Adolf Szyszko-Bochusz, and then primarily by Alfred Majewski. A museum was established in the interiors with Sigismund Augustus' tapestries, recovered from Soviet Russia, as the main exhibit. In the inter-war period the Castle was also a residence of the Head of State. In the last decade of the 20th century the entire complex underwent a further thorough restoration.

Architecture and structure

Around 1504, King Alexander Jagiello commissioned a German architect Eberhard and an Italian sculptor and architect Francesco the Florentine to rebuild the Gothic residence in a Renaissance fashion. The King's brother Sigismund I (the Old) continued this enterprise from 1507. Master Francesco, the creator of the decorative stone bay window in the western wing, had erected the eastern wing of the castle, and begun the construction of the arcaded galleries before his death in 1516. Further work was conducted by Master Benedict and then by the famous Bartholomeo Berrecci (the creator of Sigismund's Chapel in the Cathedral). After his death in 1537 the work was continued by Niccolo Castiglione and Mateo the Italian. The interior decorations were created by sculptors, wood carvers – Sebastian Tauerbach and Hans the Wood-Carver, who built the wooden ceilings, and painters who decorated the walls with friezes and painted royal portraits. The Castle's halls and chambers gained much splendour after Sigismund I Augustus acquired magnificent Flemish tapestries. After the fire in 1595 a part of the castle's northern wing was rebuilt in the early Baroque style by Sigismund III (Vasa) who commissioned two Italian artists: the architect Giovanni Trevano and the painter Tomasso Dolabella.



The Royal castle on Wawel Hill in Kraków

11th century

The Renaissance building, preserved to this day, with its beautiful arched courtyard, is impressive in its monumental layout, spacious, brightly lit interiors, and magnificent use of architectural forms originating from ancient art, hitherto unknown in Poland. The building was a breakthrough in the development of architecture in Poland.

A legend about the Wawel Hill dragon

A popular version of Smok Wawelski's tale takes place in Kraków during the reign of King Krak, the city's legendary founder. Each day the evil dragon would beat a path of destruction across the countryside, killing the civilians, pillaging their homes and devouring their livestock. In many versions of this story, the dragon especially enjoyed eating young girls, and could only be appeased if the townfolk would leave a young girl in front of its cave once a month. The King certainly wanted to put a stop to the dragon, but his bravest knights fell to its fiery breath. In the versions involving the sacrifice of young girls, every girl in the city was eventually sacrificed except one, the King's daughter Wanda. In desperation, the King promised his beautiful daughter's hand in marriage to anybody who could defeat the dragon. Great warriors from near and far fought for the prize and failed. One day, a poor cobbler's apprentice named Skuba Dratewka accepted the challenge. He stuffed a lamb with sulphur and set it outside the dragon's cave. The dragon ate it and soon became incredibly thirsty. He turned to the Vistula River for relief and he drank and drank. But no amount of water could quell his aching stomach, and after swelling up from drinking half of the Vistula river, he exploded. Dratewka married the King's daughter as promised and they lived happily ever after.



The Royal castle on Wawel Hill in Kraków

11th century

The present state

Wawel Royal Castle is a historic residence museum. One of its aims is preservation of the historic aspects of Wawel as the highest ranked monument in the history and the cultural and religious tradition of the Polish nation, and as part of world heritage. The main exhibition of the castle's interiors includes several rooms on the ground floor and guest apartments on the second floor. The three rooms on the ground floor, which served as the suite of the Governors of Cracow, have retained their Renaissance wooden ceilings. Their stone portals were reconstructed in the interwar period. The Envoys' Stairway which connects the ground level with the private royal apartments on the first floor and the rooms on the second floor boasts original Renaissance portals. The second floor of the eastern and northern wings houses guest apartments. Their original ceilings were damaged by fire in 1702 and again during the Austrian occupation in the early 19th century.

Large fragments of original wall friezes are preserved in the three rooms located to the south of the Envoys' Stairs (missing fragments were reconstructed before the Second World War). The Envoys' Room boasts an astonishing ceiling with woodcarvings of 30 human heads. Tapestries commissioned by Sigismund Augustus are the most valuable treasure of the Renaissance rooms, and the only art object preserved from the original interior decoration. Woven in Brussels in the third quarter of the 16th century, they depict biblical and grotesque scenes, and the coats of arms of Poland and Lithuania. There are also valuable paintings, Italian furniture, predominantly from 16th century Tuscany, and Polish royal portraits. In the castle there is a conference centre. There are also some conservation and research studios.



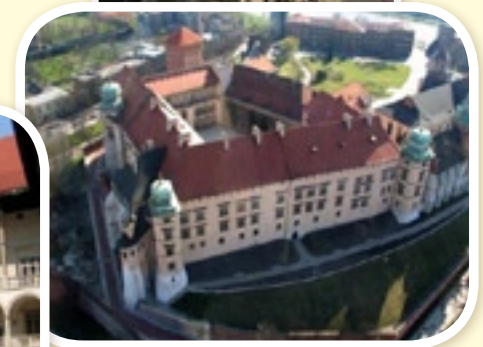
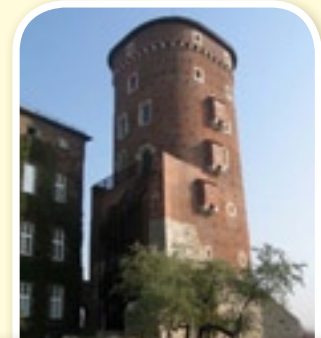
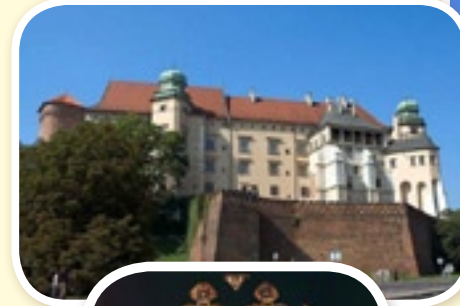
The Royal castle on Wawel Hill in Kraków
11th century

Pictures



The Royal castle on Wawel Hill in Kraków
11th century

Pictures





Benedictine Abbey of Tyniec

11th century

Origins and Historical background

The Tyniec Abbey is one of the oldest in Poland – it was started in 1044. In ancient times there was a town which protected the local people in moments of threat. In 1044 Kazimierz the Restorer, established a Benedictine abbey. It all started with a wooden building on the hill but in the second half of 11th century a Romanesque monastery complex was created, including a three-aisle basilica. It served as a stronghold on the outskirts of Cracow and was often put to test by enemy forces. In the first half of 13th century a stone wall with towers was built to surround the monastery. The emoluments of the abbey were used to support liturgy, education and enriched the book collection. In the Middle Ages educated friars provided education to young royalty in addition to their other numerous privileges. The fortified monastery on a steep hill was a hard nut to crack for the enemy, so small wonder that it often suffered their revenge. Mongols burnt it down in the 12th century, Swedes in the 17th century, and Russians in the 18th century when the Tyniec Abbey was a crucial stronghold of the first Polish national uprising. During the Confederation of Bar (1768-1772), the Confederates fights against Russian troops in the abbey changed it into a fortress. Fights ruined the monastery. The abbey was on the area of the first Austrian partition. The community with the abbot Amande Janowski rebuilt the monastery again and expanded the library. The Austrian authorities in 1816 deleted the abbey. In the years 1821-1826 a bishopric was established in Tyniec, which later moved to Tarnów. Bishop Thomas Ziegler (German Benedictine) rescued vessels, vestments and a large part of the library (maintained to this day in Tarnow). In 1831 a fire destroyed the roofs of the abbey. The monastery became a ruin again. The last monk died there in 1844. In the 1930s a Belgian Abbey of St. Andrew became the center of the Polish Benedictine vocations. Cardinal Adam Sapieha gave the hill of the old abbey as a place of a new foundation. Eleven monks came to Tyniec on 29 July, 1939.



Benedictine Abbey of Tyniec

11th century

The institution survived the period of German occupation and the years of communism. The architectural restoration began in 1947. In 1968 the monastery came to the dignity of an abbey again.

Architecture and structure

The monastery in Tyniec forms approximately a quadrangle with a few courtyards. The size of the place, its paucity resulted in building a small monastery erected around the cloister with a viridarium in the middle. The courtyard required levelling as the hill was too narrow and the further expansion was towards southeasterly direction. The basements were built and above them there appeared two or three storeys. The southern wing with huge windows was built by Abbot Janowski in 18th century. From the courtyard we can see the western exterior of the church. In the 15th century the church and monastery were expanded in the Gothic style. The Church was extended with three naves and the choir from the west. The monastery grew to the south and west. The 16th century in Poland, called the Golden Age, brought further prosperity of the abbey. Former castle became a representative seat of the Abbot. In the first half of the seventeenth century, the church was redecorated in the Baroque style. Having been destroyed and rebuilt, the Tyniec Monastery is now a mixture of styles starting from the remains of the original Romanesque monastery through the Gothic chancel to late-Baroque parts of the interior.



Benedictine Abbey of Tyniec

11th century

A legend about Walgierz and his wife

Walgierz who used to rule over Tyniec was both strong and handsome. When he was in France, he fell in love with a king's daughter – a beautiful Heligunda. She liked him too but there was another man who wanted to marry her – Arinald. There was a duel between the two men and Walgierz defeated his rival. Walgierz and Heligunda came to Tyniec and got married there. When Walgierz went away to fight in a war, his wife had a love affair with Wisław, a hostage kept in a tower. The lovers escaped to Wiślica. After his return from the war, Walgierz set off to chase the lovers. Heligunda invited her husband to her bedroom and there, together with Wisław, she manacled him. They made Wisław's sister Rynga (who was said to be very ugly) to guard Walgierz. The girl fell in love with her prisoner and released him after he had promised to marry her. Being free, Walgierz killed his wife and Wisław and he spent the rest of his life with Rynga.

The present state

There is a Benedictine cloister in the castle. The Benedictines are famous for their natural food and healthy cooking. You can sample and buy some of their products, such as dried fruit, different types of honey, jam, tea and alcohol. Since 1972 there has been held a festival of organ music which attracts lots of lovers of this type of music.



Benedictine Abbey of Tyniec

11th century

Pictures





Benedictine Abbey of Tyniec

11th century

Pictures



The Royal Castle in Lublin

12th century

Origins and Historical background

The hill on which the castle is located was first fortified with a wood-reinforced earthen wall in the 12th century. In the first half of the 13th century a stone keep was built which has survived until these days. It is the tallest building of the castle, as well as the oldest standing building in the whole city. In the 14th century, during the reign of Casimir the Great, the castle was rebuilt with stone walls. Probably at the same time, the castle's Holy Trinity church was built to serve as a royal chapel. In the first decades of the 15th century king Władysław II commissioned a set of wall paintings for the chapel, which were completed in 1418 and are preserved to this day. Due to their unique style, mixing Western and Eastern Orthodox influences, they are acclaimed internationally as an important historical monument. Under the rule of the Jagiellon dynasty, the castle enjoyed royal favour and frequent visits by members of the royal family. Here, left in the care of a famous historiographer Jan Długosz, Casimir Jagiellończyk's sons were raised. In the 16th century it was rebuilt on a vast scale, under the direction of Italian masters brought from Kraków. The most momentous event in the castle's history was in 1569 when the Union of Lublin was signed, which was the founding act of the Polish-Lithuanian Commonwealth. As a consequence of the wars in the 17th century (The Deluge) the castle fell into disrepair. Only the oldest sections, the keep and the chapel remained intact. After Lublin fell under Russian rule following the territorial settlement of the Congress of Vienna in 1815, the government of Congress Poland, on the initiative of Stanisław Staszic, carried out a complete reconstruction of the castle between 1826 and 1828. The new buildings were in English neogothic style, completely different from the structures they replaced, and their new purpose was to house a criminal prison. Only the keep and the chapel were preserved in their original state. Between 1824-1826, the time of the Congress Kingdom, new buildings were erected on the site in English neo-Gothic style, to house a criminal prison. The buildings served this function for 128 years.



The Royal Castle in Lublin

12th century

In the years 1831-1915 as a tsarist jail mainly for those who fought for independence, it held the insurgents following the January Uprising. Between 1918-1939, together with common criminals also the communists served their sentences here for activities directed against Polish state. World War II and German occupation of 1939-1944 was the time when the Castle was turned into a Nazi prison; 40.000 inmates passed through it, predominantly members of the resistance. A large number of them died in executions and death camps. Just before withdrawing from Lublin on 22 July 1944, the Nazis carried out a mass murder of some 300 castle prisoners. After liberation from the German occupant, in August 1944, a harsh political jail was set up here, administrated by the Russians and subsequently by the Office of Public Security, Polish secret police. For a decade from 1944 onwards, about 35.000 Poles fighting the communist regime were kept here; 333 of them lost their lives. After the prison was dissolved in 1954, the Castle was reconstructed and refurbished.

Architecture and structure

The castle was built in the eastern part of Lublin. It was fortified with moats but it was not connected with the fortifications of the town. The medieval stronghold had a square shape with brick walls. The main residential part was 12,3 by 14,5 metres and it was close to the walls in the south-eastern part of the courtyard. In the opposite corner there was a defensive tower (10,5 by 13,2 metres). In the western part there was a gate with portcullis. Nearby there was a chapel connected with the fortifying walls. The oldest preserved till today building is a three-storey residential tower erected in the 13th century and the Holy Trinity Chapel built between the 14th and 15th centuries, the latter at the initiative of the King Ladislaus II Jagiello. The Chapel itself is an extremely valuable object. In 1418 its interior was covered with the murals in Byzantine-Russian style which are now internationally unique.



The Royal Castle in Lublin

12th century

The structures of the Castle survived unchanged until the 18th century and then, as a result of war activities, were destroyed. The Chapel and the Tower were the only remnants. The rebuilding of the Castle took place in 1824-1826. It was then that the complex of neo-gothic buildings was created. After the prison was dissolved in 1954 the castle, reconstructed and refurbished, was allocated to cultural institutions.

A legend about devil's paw

Once upon a time there was a poor widow. She lived on a small area. A wealthy nobleman from Żytomierz called Kurdwanowski raided widow's property, robbed what he could and burned the rest, knowing that with no male family members alive nobody would defend her. The woman went to city court and demanded compensation but she lost her case. Her last chance was to appeal to tribunal court. Kurdwanowski arrived to Lublin with a retinue of henchmen and pouch full of gold. Invoking God's name the judges announced the verdict. The magnate won again although it was blatant injustice. The exasperated woman wrung her hands and exclaimed: "Even the devils would have pronounced the fairer verdict!". Suddenly very strange cortege arrived before the Crown Tribunal's building. Big black fiery horses were stamping the ground and snorting impatiently. Elegantly clad gentlemen stepped out of the magnificent carriages. They entered the tribunal to once again examine the widow's case. Everybody could see that under the visitors' long black robes the hooves could be seen and from under their ornate feathered hats the horns were peeking out. A new verdict was pronounced, this time to the poor woman's advantage. The nobleman was to give her back what he took and pay for the damage. To emphasize the statement the devil slammed his hand on the table leaving the scorched mark on its surface. Some say that it was his way of signing the verdict and he burned the parchment through. Before the first cock crowed to announce a new day the party had vanished.



The Royal Castle in Lublin

12th century

The present state

Since 1957 the castle has been the main site of the Lublin Museum. It continues to be multi-departmental and the total number of items in its various collections reaches 157.000. The various buildings of the museum are high class historic monuments. In 1998 the museum was included in the national register of museums. In 2001 Lublin Museum was awarded an honorary title of 'Ambassador of Lublin Voyvodeship' in recognition of its role in national and international promotion of the region of Lublin. Permanent collections include: Polish painting from 17th to 19th century, foreign painting, Polish and foreign decorative arts, Polish historical and battle paintings, Polish 20th century painting, painters from Lublin, folk art of the Lublin region, coins and medals from 10th to 20th century, Polish and foreign armaments. There are conservation studios which deal with conservation of paintings, paper, leather, ceramics and metal.

Pictures



The Royal Castle in Lublin

12th century

Pictures





The Castle in Książ

13th century

Origins and Historical background

The castle was built between 1288-1292 by the duke of Świdnik and Jawor, Bolko I. A little defensive burgh is likely to have stood in the same location earlier. Bolko I extended it and moved his court there. By 1388, the castle belonged to dukes of Świdnik and Jawor. Up to 1392 the Castle was still a property of Piast dynasty. Then, by virtue of the succession treaty it became the possession of Czech Crown. In 1497 king Władysław Jagiellończyk sold Książ to his chancellor, Jan von Schellenberg. In 1508 the castle became a property of Jan von Haugwitz. On 11 June 1509 Książ was handed by Jan von Haugwitz to Konrad I von Hochberg. It was then that the castle became the property of the Hochberg family until the seizure by Nazi army. On 5 April 1605 Konrad III von Hochberg acquired the right of inheritance of the Książ Castle from the Emperor Rudolf III. The castle became the hereditary property of the family. Conrad Maximilian von Hochberg became the owner of the castle in 1705 and thoroughly rebuilt it. The Baroque section of the castle, including its library and gate buildings, was erected at the time. In the 1790s, Johann Henrik VI von Hochberg engaged the architect Christian Wilhelm Tischbein to landscape the surroundings of the castle. The nearby Old Książ castle was restored, among other things. The last refurbishing was undertaken in the years 1908-23 by Johann Henrik XV von Hochberg. Two Renaissance Revival wings were added, a (45 m tall) tower was crowned with a new dome, terraces were extended, and the castle's interiors redecorated. After the duke's death in 1938, the castle was inherited by his eldest son, Johann Henrik XVII von Hochberg. He left the castle during World War II and emigrated to England, where he served in the British army. The castle was seized by Nazi authorities in 1941. That was the direst period of its history. All valuable works of art, furniture, and contents of the castle library were carried away.



The Castle in Książ

13th century

Many rooms were devastated by refurbishing and changing the original décor, ripping wood panelling, destroying decorations. In 1943, tunnels were drilled in the rock under the castle, which reached a total length of 900 metres by the end of the war. They were located 55 metres beneath the courtyard. Several rooms, criss-crossing at right angles underground, were excavated. Concrete halls leading to the castle cellars sprang off the main transport shaft, 15 metres beneath the ground. The halls were linked to the Baroque part of the castle via lifts. This seems to suggest the halls were going to serve as air-raid shelters. Soviet troops were stationed in the castle for several months after the liberation, causing further damage. The castle was then abandoned by the military and stood derelict until 1956, when the first restoration efforts were implemented. Intense renovation started in 1968, restoring a few rooms to their former glory.

Architecture and structure

The castle in Książ was designed and built in the gothic, renaissance and baroque style. There are about 400 rooms on 150 thousand metres. Only the lowest storeys are used. The third and fourth storeys of the building are empty. The castle has several towers. It is possible to reach the highest one to admire a view of the area. The terraces around the castle are miniatures of gardens in the French style. Here are some halls and objects: Konkord Hall - a small ballet hall in the renaissance wing of the castle, Black Courtyard- built in the renaissance style, Hunting Hall with the renaissance and neorenaissance decor, Knight's Hall containing a coat of arms of von Hochberg family from Książ, Caisson Hall in neorenaissance and neobaroque styles.



The Castle in Książ

13th century

A legend about the beginnings of Książ

According to a legend, a poor squire, named Frederick of Strzegom, had accidentally discovered strange black stones which, once thrown into a fire, would start sparks, and give off heat and light. He took a bag full of the mysterious stones and presented them to the German Emperor. Upon seeing the power of the mysterious black stones with his own eyes, the Emperor knighted Frederick with the name Funkenstein. The Emperor showed him where to build a gord and to protect the black treasure (coal) of the land. According to the legend, this settlement became Książ castle.

The present state

Książ Castle, the biggest in Lower Silesia, the third biggest in Poland and one of the biggest castles in Europe is also known as the Pearl of Lower Silesia. "Zamek Książ" Ltd. company was established in 1991. Its founder and sole proprietor is the District of Wałbrzych. The company's offer includes visiting the castle and park complex for individual tourists and organized groups. Moreover, the company organizes scientific conferences, symposiums, occasional events, balls, banquets and fairs, making the castle chambers available for the visitors. Within the company's structure there are two important institutions: The European Center and The Scientific Research Institute of Książ which initiate scientific projects, issue scientific research publications, organize conferences concerning European issues and support the development of international co-operation. The company's services are frequently used by movie crews who take advantage of excellent outdoor locations.



The Castle in Książ

13th century

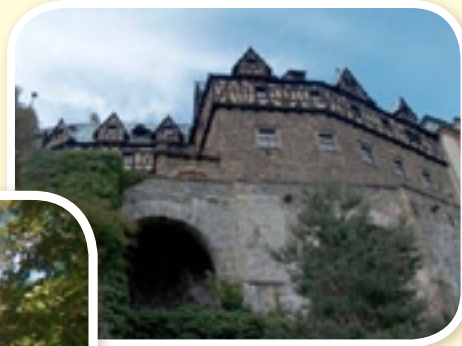
Pictures





The Castle in Książ *13th century*

Pictures



The Royal Castle in Warsaw *14th century*

Origins and Historical background

The history of the Royal Castle goes back to the fourteenth century when the Great Tower was erected. In the sixteenth and seventeenth centuries during the reign of Sigismund III Vasa, the Castle underwent large-scale expansion and was transformed into a five-winged edifice with an inner courtyard. It was a royal residence, the place where parliamentary deliberations were held and the administrative and cultural centre of the country. Destroyed in the middle of the seventeenth century during the Swedish Wars, it gradually regained its former magnificence during the reign of the Saxon-Wettin dynasty. In the second half of the eighteenth century, artists in the employ of Stanislaus Augustus (Jan Christian Kamsetzer, Marcello Bacciarelli, Domenico Merlini) reconstructed the interiors of the chambers, including the Great Apartment and the King's Apartment. During the period of the partitions (in the nineteenth century), most of the collection of the last Polish king was taken away to Russia. In September 1939 the Castle was bombed by the Germans; however museum workers, under the leadership of Professor Stanisław Lorentz, managed to salvage some elements of the interiors and also some of the works of art. In September 1944 the Castle was blown up by the German army. On 20 January 1971, Sejm (Polish Parliament) decided to restore the Castle again and created the Civil Committee of Rebuilding the Royal Castle in Warsaw. Building works supervised by an architect Jan Bogusławski, were financed in full with money coming from the Polish citizens. The reconstruction in its basic stage (restoration of the Castle to its state from before 1939) was completed in July 1974. The re-equipment (furnishings, paintings, works of art) and final works continued until 1988. The reconstructed interiors were opened to the general public in 1984. In 1995 work was undertaken on the conservation of the Kubicki Arcades and the reconstruction of the gardens. The work was completed in 2009.



The Royal Castle in Warsaw

14th century

Architecture and structure

Between 1407 and 1410, Janusz I of Warsaw built a storeyed gothic brick castle, called Bigger Manor (Latin: Curia Maior). Polish monarch, Sigismund II Augustus, between 1568–1572 was reconstructing the building. For example, a Renaissance Royal House was added to the Bigger Manor, according to Giovanni's Battista di Quadro project. Jakub Parr, an architect from Silesia, was taking part in the works as well. In 1595 king Sigismund II Vasa made a decision to change the defensive function of the castle into a public one. The reconstruction in the early Roman baroque style was done between 1598–1619. The Castle was enlarged, and given its present five-sided shape, with an imposing early baroque elevation facing the town, and a high tower known as the Sigismund's Tower. In 1926 the Royal Castle became the Polish president's residence. In the following years, there was implementation of the new façade designs (western, southern and eastern part) in the neoclassical style, but the Saxon elevation was left unchanged. Nowadays the imposing façade (90 meters long, made of brick) faces the Castle Square. At each end of the façade stands a square tower with a bulbous spire, such as the ones found in Russia. The Sigismund's Tower is located in the centre of the main façade, flanked on both sides by the castle. According to some theories, this immense tower (60 m high) was inspired by the towers of Smolensk.



The Royal Castle in Warsaw

14th century

A legend about evoking the ghost of Barbara Radziwiłłówna

Many of the Polish legends are connected with the Royal Castle. According to one of them in 1569 the king Sigismund Augustus, who was in mourning after death of his beloved wife Barbara Radziwiłł, asked the renowned sorcerer Master Twardowski to evoke her ghost. The experiment was successful with support of a magic mirror, which today is kept in the Węgrów Cathedral. Despite that some people suspected that it was not the Queen's ghost but closely resembling her king's mistress Barbara Gizanka and the whole event was set up by Gizanka's accomplice Mikołaj Mniszech, king's chamberlain.

The present state

Nowadays, the Castle serves as the Museum and is subordinated to the Ministry of Culture and National Heritage. Visitors to the castle can admire: the Great Apartment, the King's Apartment, the Deputies' Chamber, the Courtiers' Lodgings, the Royal Library and many others. The insignia of presidential power are also stored in the Castle- the stamp of the President, the Jack of the President of the Republic of Poland and national documents, which Ryszard Kaczorowski gave to Lech Wałęsa on 22 December 1990. Many official visits and state meetings are held in the Royal Castle, too. Over 500,000 people visit the Royal Castle every year.





The Royal Castle in Warsaw

14th century

Pictures



The Royal Castle in Warsaw

14th century

Pictures





The Castle in Golub-Dobrzyń

14th century

Origins and Historical background

In 1268 Teutonic Knights decided to build a defensive fortification in Golub. Shortly afterwards, the decision was made to replace insufficient fortifications with a castle. It was being built from 1300 till 1330. The castle was surrounded by new walls. During the following years the castle was strengthened with two round towers which were built in the western corner. There were several attempts to take over the castle so it was repeatedly besieged. Between 1329 and 1333 it was three times attacked by Polish-Lithuanian army. During the war with Poland (1409-1411) the castle remained untouched. In 1410 it was given to a knight called Niemista from Szczytniki but very soon it returned to Teutonic Knights. In 1422 Polish and Lithuanian army besieged the castle and started the Golub War. They entered the town, took over the castle and began to demolish fortifications. But again, the castle soon returned to the Prussians who started to rebuild it. In 1454, after an uprising the castle became Polish. King Kazimierz Jagiellonczyk gave it as a present to some loyal knights. Various wars between 1655 and 1660, 1700 and 1721, 1756 and 1763 led to ruining the town and devastation of the castle. In 1772, after the First Partition of Poland there were offices of Prussian governors in the castle. During the Napoleonic Wars, the French organized a field hospital there. In 1817 the castle was devastated by Richter, who was a chief forester and lived in the right wing of the castle. He burnt the castle's wooden gallery to heat the place. Further devastation was done about 1830 by the castle administrator who made a byre on the ground floor and a manure pit on the courtyard. Next there was a prison and a school in the building. Between 1918 and 1939 the castle belonged to Poland and the government planned to renovate it. However, only some minor works were done then. In 1939 the castle was taken over by the Nazi and between 1941 and 1944 there was a camp for brave Nazi teenagers. After World War II (1947-1953) the castle was renovated.



The Castle in Golub-Dobrzyń

14th century

Architecture and structure

In 1655 the stronghold consisted of a castle which was built on a rectangular base (34mx42m) and homesteads lying at the foot of the castle. The castle had four wings. In its lowest part there were cellars for storing food and equipment. In the southern wing there was a chapel with a characteristic starry vault. Next to the chapel there were two small cells for infectious sick people or penitent friars. In the same wing there was also an infirmary and a meeting hall. There were fireplaces which heated the rooms. Moreover, hot air came from the lower part of the building where there was a big stove. The eastern wing was divided into three parts: a sacristy, a refectory and a small room. On the first floor in the northern wing there were bedrooms for friars. There was also a corridor leading to the latrine which was situated outside the building. In the western wing there was a gate with a guardhouse. The first floor was occupied by Commander of Teutonic Knights. Above there were storages of corn and weapons. There was also an attic built for defensive purposes.

A legend about a White Lady

The castle is said to have its own White Lady. It is a ghost of Anna Wazówna. According to a legend, during the Swedish Deluge the town was enormously destroyed and high contribution was levied. Those who did not manage to pay were imprisoned and deprived of food in the dungeon under the castle. Even women and children were among the prisoners. All of them would have died if a woman in a white robe had not shown them a way out. They left the dungeon through a secret passage under the river Drwęca and went to the castle in Radziki Duże. When the Swedes noticed that the prisoners were no longer in the dungeon, they searched the castle, found the way out and followed the fugitives.



The Castle in Golub-Dobrzyń

14th century

They got scared when they heard the Swedes chasing them but suddenly an enormous stone fell into the river and destroyed the underground tunnels. Many invaders were killed, others left the town.

The present state

In 1967 the first part the castle refurbishing completed and it was presented to the local branch of PTTK (Polish Tourist Country Lovers' Society). In the High Castle there is a museum where some old replicas of various weapons are kept. In former kitchen there is a restaurant and since the 1970s there has been a tourist hostel and a few years ago some comfortable guest rooms were added. Once a year, at the first weekend of July a knights tournament takes place. At the courtyard there is a struggle of warriors on foot.

Pictures



The Castle in Golub-Dobrzyń

14th century

Pictures





The Castle in Niedzica

14th century

Origins and Historical background

The castle was built by a Hungarian known as Kokos from Brezovica, with family rights dating back to 1325. In 1470, it became the property of the aristocratic Zápolya family. However, in 1528, the entire county including the castle was given by John Zápolya (aspiring to the Hungarian throne) to Viliam Drugeth, who received it as a reward for his support. Sixty years later, it became the property of Hieronim Łaski and his son Olbracht. At the end of the 16th century the castle was bought by Ján Horváth from Plaveč. The fortress was renovated many times in the 15th, 16th, 18th centuries and at the beginning of the 19th century by its successive owners. The last Hungarian inhabitants remained there until 1943 when the approaching front line of World War II inspired the Salomon family to abandon it. The last countess left with her children two years before the Red Army marched in. The final reconstruction of the castle was completed in 1963 under the supervision of the Polish Ministry of Culture.

Architecture and structure

Although in large part only ruins remain of what used to be the Gothic castle in Niedzica, its dungeons and a number of rooms survived, as have some of the paintings (including the Crucifixion that once adorned the chapel) and furnishings, which are not entirely the same as the ones in the 1930s. The architectural design consists of a densely packed complex of buildings with a courtyard surrounded by residential wings with arcades, towers and fortified walls. The Niedzica Castle stands at the altitude of 566 m, on a hill 300 m upstream from the mouth of the Dunajec River, measured from the center of the dam on Czorsztyn Lake. The oldest part of the castle (which is called The Upper Castle) is built of limestone. It has a high square tower, a chapel a tiny habitable part and a small courtyard with a well (90 metres deep). In the 14th century the entrance gate was situated in the southern part.



The Castle in Niedzica

14th century

There are still some remains of a gate and a draw-bridge. Under the Upper Castle there was a prison. The Lower Castle was built on the approaches of the castle and it is plastered. It has three towers. The outside walls have got a Renaissance attic. Between the Upper and the Lower Castles there is a Mid Castle with a habitable area.

A legend about Jan Horvath and a Gypsy

In the 16th century the area was taken over by a Hungarian family—the Horvaths. He was said to be very unkind for people inhabiting the area – lots of people were starving and the castle prison was full. One day, young Jan Horvath, who made his name imposing heavy taxes and imprisoning lots of people, saw on his way a Gypsy shuffling cards. She offered to tell his future and he reluctantly agreed to listen to it. She told him his family was brave but cruel and that they are doomed to disappear soon. She threw an acorn on the ground and told Jan to protect the oak tree she had just planted because the fate of Jan's family depended on the fate of the tree. Jan was indignant and ordered to hang the Gypsy but she managed to escape. No-one in his family treated the prediction seriously but one day they saw a plant there and started to protect it. The prediction came true a few centuries later. The oak tree withered and the Horvath family died out.

A legend about Jan Horvath and a Gypsy

In the 16th century the area was taken over by a Hungarian family—the Horvaths. He was said to be very unkind for people inhabiting the area – lots of people were starving and the castle prison was full. One day, young Jan Horvath, who made his name imposing heavy taxes and imprisoning lots of people, saw on his way a Gypsy shuffling cards. She offered to tell his future and he reluctantly agreed to listen to it. She told him his family was brave but cruel and that they are doomed to disappear soon.



The Castle in Niedzica

14th century

She threw an acorn on the ground and told Jan to protect the oak tree she had just planted because the fate of Jan's family depended on the fate of the tree. Jan was indignant and ordered to hang the Gypsy but she managed to escape. No-one in his family treated the prediction seriously but one day they saw a plant there and started to protect it. The prediction came true a few centuries later. The oak tree withered and the Horvath family died out.

A legend about Brunhilda

Once upon a time the castle was inhabited by a young couple called Brunhilda and prince Bogusław . They loved each other but they used to argue a lot. The castle dwellers could not stand their constant arguments so they asked the couple to move into the castle tower so that their arguments were no longer audible. During a row, Brunhilda threw a china vase at her husband and he angrily pushed her. Brunhilda fell over the window and fell into the well outside. Bogusław was in despair. He often wandered around the castle repeating: "Brunhilda, please forgive me." One day he heard his wife's voice from the well:"Bogusław the bald, I forgive you." It made him very happy but he could not understand why she called him bald as he had lush head of hair. When he looked at himself in the mirror the next morning, he saw he was completely bald. The legend implies that if you do not have a clear conscience and you say the name of your beloved one over a well, you will lose your hair the next morning.

The present state

Although in large part only ruins remain of what used to be the Gothic castle in Niedzica, its dungeons and a number of rooms survived, as have some of the paintings — including the Crucifixion that once adorned the chapel — and furnishings which are not entirely as they were in the 1930s.



The Castle in Niedzica

14th century

The architectural design consists of a densely packed complex of buildings with a courtyard surrounded by residential wings with arcades, towers and fortified walls. The museum in Niedzica holds archaeological artifacts related to the castle, remnants of the masonry that once adorned its interiors, prints and engravings with views of the castle from various periods, and historical documentation. The museum's collections include ethnographic exhibits from the Spiš region, a collection of antique clocks, 18th and 19th century pistols, hunting rifles, and taxidermied game. In 1996, a new collection was added. Because of the fortress's Hungarian origins, Ákos Engelmayer, Hungarian ambassador to Poland (1990-1995), donated his collection of Hungarian-related items of historical interest from Poland, such as maps of Hungary from the sixteenth to the twentieth centuries, engravings depicting various Hungarian kings and castles, as well as cities and battlegrounds; which it is hoped have become the largest collection of Hungarian-related materials outside of Hungary.

Pictures





The Castle in Malbork

14th century

Origins and Historical background

In the early 13th century the Teutonic Order launched its first crusades to the territories around the central stretch of the River Nogat in order to convert the local inhabitants to Christianity. At the beginning of the 1380s the Teutonic Knights started building a castle here which they referred to as St. Mary's Stronghold (German Marienburg). In just under 30 years they raised a quadrangular convent building with a chapel, a chapter house, a dormitory, a refectory, an enclosed courtyard and a bailey situated in the north. A long, high gallery was built leading from the south-west corner to the Danske or sewage-tower, which was also used for defence purposes. On 14 September 1309 the Grand Master Siegfried von Feuchtwangen moved the Teutonic Order's headquarters to Malbork. Thus, the castle rose in rank to become the capital of one of the most powerful states on the southern Baltic coast. During the Thirteen Years' War, in June 1457, the Polish army seized Malbork. The castle complex which had been built and developed by the Teutonic Knights retained its original use under Polish rule. Enormous costs were needed to maintain this vast fortification and there was always too little money for that. In September 1772 Malbork was captured by Prussian troops. They took up residence in the High Castle within the barracks which had been set up there by a Polish infantry regiment in 1737-44. However, this accommodation proved too small and before long work on extending it began. The cloisters were bricked up and a gate leading out towards the town was added to the southern wing. Plans to rebuild the castle began to be drawn up immediately after the retreat of Napoleonic troops from the town of Malbork. One of these projects was drafted in 1815 by the president of West Prussia, Theodor von Schön (1773-1856), who received official orders from the state chancellor, Prince Charles August von Harden-berg, instructing him to start the rebuilding programme. In 1816 Malbork Castle Reconstruction Committee was formed. The work started one year later.



The Castle in Malbork

14th century

The result was a partial reconstruction of the eastern elevation, during which a 17th century flight of stairs was demolished, and a reconstruction of St. Catherine's chapel. Towards the end of June 1922, after forty years of work at Malbork Castle, Conrad Steinbrecht finally retired. His successor was Bernhard Schmid (1872-1947), who was also officially responsible for the care and protection of Eastern Prussia's historical monuments. It was under his supervision that the castle took on its final shape.

Origins and Historical background

The political situation in Germany during the 1930s also affected everyday life at the castle. On 1 May 1933 the flag of the Third Reich was hoisted above the principal tower. The fortress became a frequent venue for receptions attended by high ranking Nazi party officials. Events such as these led to plans being drafted in 1934 for an amphitheatre to be built on the east side of the castle. Polish civilian administration appeared in Malbork in April 1945. A fire in 1959 caused lots of damage. The castle has since been mostly rebuilt, with restoration ongoing since 1962.

Architecture and structure

The oldest part of the castle is called High Castle. It is 51 by 60 metres. There is a church and a chapel there. Next to the Gold Gate there is a ten-storey defensive tower. The other tower stands on the southern side. On the inner courtyard there is a canopied well. The Mid Castle was created on former approaches of the castle. You enter it after walking along a wooden bridge with a roof. On the right there was an infirmary (i.e. a hospital), whereas on the left there were halls of Commander of the Order of Teutonic Knights. The Great Refectory was then one of the biggest halls in Europe (even 400 people could participate in receptions which were held there). In this part of the castle there is a square tower and a beautifully decorated Palace of Grand Masters.



The Castle in Malbork

14th century

In the eastern wing there were rooms for guests visiting the castle. The walls there used to be beautifully decorated with paintings. The Low Castle (which is the biggest and the newest part of the complex) had administrative function. There used to be a bell-foundry, a powder magazine, stables and various workshops there. In the western wing there was a brewery, a granary and a cow-shed. Only in this part of the complex can we see high columns made of stone and windows with similar stone framing. On the top storey there are two refectories (Summer and Winter Refectories) supported by only one column. The whole complex is surrounded by many towers and different fortifications. There were moats which got water from nearby lakes.

A legend about the Buttermilk Tower

In 1997 the castle in Malbork was enlisted on the UNESCO's list of world cultural heritage. At present there is a museum which houses 18 permanent exhibitions. Among the most important ones are: the Malbork collection of amber, the infirmary in the Middle Castle, Prussian, Slavs and Vikings at the mouth of the Vistula river, armoury in former ages, armoury and coats of arms, chancery of the Grand Masters in Malbork. The medieval walls of Malbork castle each year host a variety of cultural and entertainment events, such as 'The Siege of Malbork' - an event which has been organised annually since 2000. The siege is known all over Poland and draws on the historic events, which took place at the walls of Malbork castle in 1410, following the battle at Tanneberg. A few Polish films were filmed in and nearby the castle.

The present state

In 1997 the castle in Malbork was enlisted on the UNESCO's list of world cultural heritage. At present there is a museum which houses 18 permanent exhibitions.

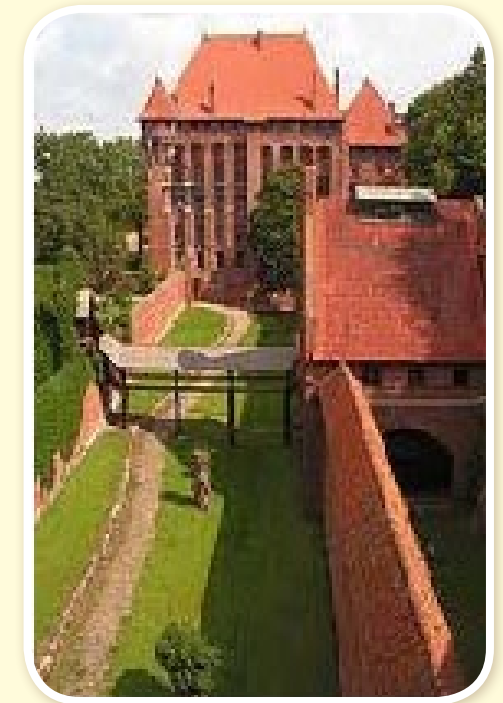


The Castle in Malbork

14th century

Among the most important ones are: the Malbork collection of amber, the infirmary in the Middle Castle, Prussian, Slavs and Vikings at the mouth of the Vistula river, armoury in former ages, armoury and coats of arms, chancery of the Grand Masters in Malbork. The medieval walls of Malbork castle each year host a variety of cultural and entertainment events, such as 'The Siege of Malbork' - an event which has been organised annually since 2000. The siege is known all over Poland and draws on the historic events, which took place at the walls of Malbork castle in 1410, following the battle at Tanneberg. A few Polish films were filmed in and nearby the castle.

Pictures





The Castle in Malbork *14th century*

Pictures



The Castle in Lidzbark Warmiński *14th century*

Origins and Historical background

Lidzbark Castle was built in 1350-1401 on a site previously occupied by a small Prussian fort called Lecbarg, which had been situated between two rivers: the Łyna and the Symsarna. For many years Lidzbark Castle was a residence of the bishops of Warmia and a stronghold protecting the eastern border of their domain. By the power of the Second Peace Treaty of Torun signed in 1466, Warmia was incorporated into Poland. Since then until 1795 Lidzbark Castle was a residence of many outstanding subjects of the Polish kings, who represented the best of the Polish culture. They created an important cultural centre in Lidzbark, which opposed, politically and congregationally, to the Lutheran ducal court in Königsberg. From the end of the 16th century, Lidzbark Castle was slowly losing its defensive character and eventually turned into a splendid ducal court, richly furnished with exquisite pieces of furniture, libraries and arts objects. The castle rooms were adapted to serve the new function - many were divided into smaller chambers and lavishly decorated with paintings. In 1589-1599 the Bishop Anrzej Batory commissioned to build a palace adjacent to the north wing of the Gothic castle, known as the Cardinal's rooms. Another extension of the castle was undertaken by the Bishop Jan Stefan Wydźga, who added a Barque palace next to the south wing, built in 1666-1673 according to a design by an Italian architect Issidore Affaiti. The last eight Polish bishops of Warmia lived in this palace. The splendour of Lidzbark Castle was brought to an end by the incorporation of Warmia into Prussia in 1772. The last bishop of Warmia who resided at Lidzbark castle was Igancy Krasicki, a poet and a novelist, a comedy writer, an encyclopaedist and a journalist. After he left Lidzbark in 1794, the deserted castle began to collapse slowly. During the Napoleonic wars there were barracks and a bakery in the castle. In 1857 an orphanage and a hospital were set up there. The rooms had to be adapted to serve the new functions. The hospital was closed in 1877 but the orphanage remained there until 1932. The first complex restoration works were undertaken in 1927.



The Castle in Lidzbark Warmiński

14th century

During the Second World War the castle was taken over by the government. There used to be a prison on one of the floors. Although the building was not destroyed during that time, some of the museum collections were either devastated or stolen. At present the castle houses the Museum of Warmia, a branch of the Museum of Warmia and Mazury in Olsztyn.

Architecture and structure

The complex consists of the castle and the southern approaches of the castle which are separated by a moat. The castle was built of bricks and it had a square shape (the walls were 48,5 metres long). In the north-eastern part there is a 14-storey tower. It has a quadrilateral lower part and an octagonal higher part. In the other corners there were smaller square towers. They were built after the fire in 1442. From the inner courtyard one can see two-storey galleries. Upstairs there is a chapel, Big and Small Refectory, a capitulary and there are bishop's chambers. Downstairs there was a kitchen, a bakery, a pantry, a brewery and a school. Two top storeys were used as a granary and had some defensive functions. The castle also had two underground storeys where there was a prison and some room for food supplies. Just outside the castle gate there are remains of a palace that was built there in the 17th century. On the approaches of the castle there is a redecorated palace built by bishop Grabowski.

A legend about a blind man's ghost

One day a bishop residing in the castle sentenced a criminal to death. But he died before the criminal was executed. Another bishop wanted to please inhabitants of Lidzbark and he released the criminal. When the prisoner left his cell called "oblivion chamber", he was blinded by strong sunshine. It is believed that heaven did not approve his being released.



The Castle in Lidzbark Warmiński

14th century

The present state

At present the castle houses the Museum of Warmia, a branch of the Museum of Warmia and Mazury in Olsztyn. The castle chambers provide an excellent architectural and visual background for permanent and temporary exhibitions, such as Medieval art in Warmia and Teutonic Prussia, Outstanding residents at Lidzbark Castle, Russian icons of the 17th - 20th century, Castle military collection.

Pictures

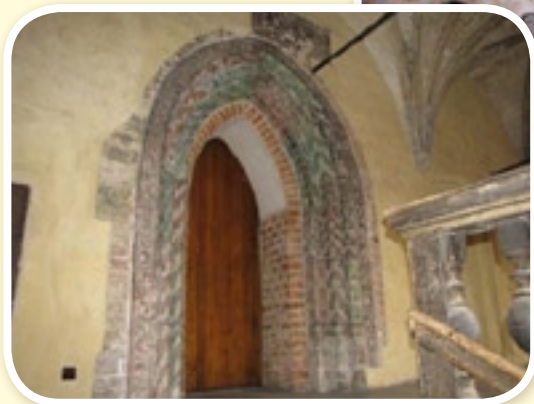
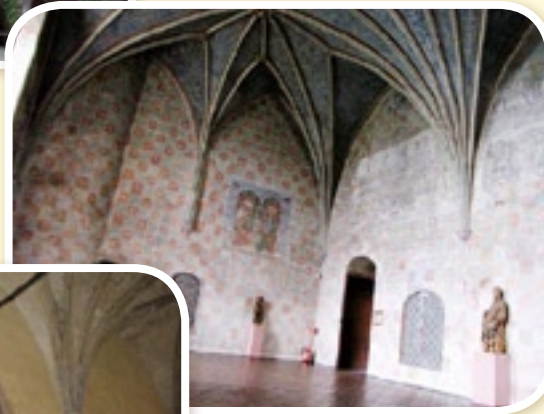




The Castle in Lidzbark Warmiński

14th century

Pictures



The Castle in Baranów Sandomierski

16th century

Origins and Historical background

The Castle was erected at the end of the 16th century in the place of a medieval fortified knightly manor. In the 15th century the Baranowski manor belonged to the noble Baranowski family. At the turn of the 16th century, the family Górka from Greater Poland became the owner of Baranów. In 1569, Stanisław Górka sold the Baranowski property to Rafał Leszczyński. The Castle in Baranów Sandomierski was handed over from one family to another. Families: Wiśniowiecki, Sanguszko, Lubomirski, Małachowski, Potocki and Krasicki became owners successively. In 1867, the Baranowski property was auctioned off to Feliks Dolański. Then Stanisław Dolański inherited the castle and he restored it after its destruction in a fire of 1898. The Castle remained in the hands of the Dolański family until the Second World War. After the destruction the structure underwent during the Second World War, the Castle was rebuilt and restored during the years 1959-1969, under the supervision of Professor Alfred Majewski. In 1997 the company Siarkopol was given the castle and then the castle renovation started.

Architecture and structure

With its magnificent architecture modelled after the Royal Wawel Castle, "Little Wawel" was most probably designed by the Italian architect and sculptor Santi Gucci. Erected by the Leszczyński family, the unique Castle in Baranów Sandomierski is a three-storey building with a rectangular footprint. At its corners stand four round towers, and a rectangular tower protrudes from the center of the front facade. Three residential sections, on the north, east and west sides of the Castle, as well as a screen wall on the south, embrace the internal courtyard surrounded by beautiful two-storey cloisters. The interior of the Castle was decorated by Giovanni Battista Falconi and Tylman van Gameren. After the fire in 1898, some changes were made in the room layout under the direction of the Cracovian architect Tadeusz Stryjeński.



The Castle in Baranów Sandomierski

16th century

At that time, among other changes, the secession Chapel was located in the corner chamber on the ground floor. The Chapel was decorated with the impressive stained-glass windows made by Józef Mehoffer as well as the altar with the exceptional painting by Jacek Malczewski “Immaculate Mother of God”.

A legend about knight Jakszyc

When there was only a small wooden defensive building in Baranów, its owner called Jakszyc planned to build a bigger place to live in. As there were not many people living nearby and because he was a mean man, he sent his men to a distant region of Warmia to bring some captives to work for him. When the captives were brought and started working for Jakszyc, he noticed a beautiful young woman among them. Her name was Auelia. Jakszyc started to treat her better than the others and after some time he proposed to her. She rejected him, which made him furious. As a punishment, Auelia was beaten and deprived of food. The woman encouraged her companions to escape and teach Jakszyc a lesson. One day they did manage to run away and they took Jakszyc with them. They made him work hard for them in a town in Warmia. Gradually he changed for the better. When he was released and returned to Baranów, he never hurt or mistreated anyone again.

A legend about saving the castle against a Swedish attack

At Christmas during Swedish Deluge, Rafał Leszczyński who was the castle owner set off with some food and gifts to Czarniecki’s camp near the river San. His daughter and some servants stayed in the castle and were preparing the supper. Suddenly someone exclaimed:”The Swedes are coming!” Soon inhabitants of Baranów came running to the castle to find shelter there. The young girl ordered to lock the gate and went to the chapel in the tower. There she started to pray in front of a painting of the Holy Virgin.



The Castle in Baranów Sandomierski

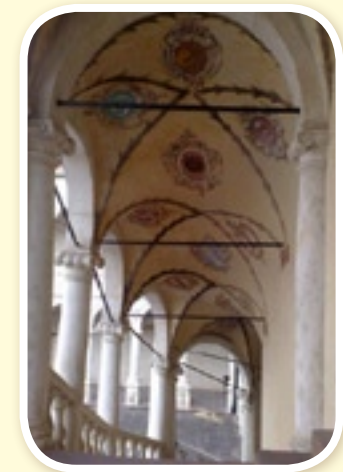
16th century

When the Swedish soldiers started to storm the castle, she ordered to open the door to a secret passage between the castle and the town of Sandomierz. The people went to the dungeon and she returned to the chapel to pray. Suddenly she saw a black cloud and a volley of stones fell on the Swedes and made them escape. The inhabitants of the castle and Baranów were saved. During Midnight Mass everyone thanked God and Our Lady for help. Those who were standing close to Leszczyński’s daughter claimed they saw a mysterious cloud around her. It disappeared after the mass.

The present state

Since 1997 the Castle and Park Complex has belonged to the Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. in Warsaw. The castle is a world-class monument which has drawn tourists to its museum where one can see historical interiors and beautiful architecture. There is also a hotel where guests will find elegant suites with period furnishings. Businesspeople can find there an interesting location for the organization of trainings, conferences or private meetings. Professionally-equipped halls may serve from 14 to 120 attendees.

Pictures





The Castle in Baranów Sandomierski

16th century

Pictures



Krzyżtopór Castle

16th century

Origins and Historical background

Krzyżtopór is a castle located in the village of Ujazd in southern Poland. It was originally built by a Polish nobleman and Voivode of Sandomierz, Krzysztof Ossoliński (1587-1645). In 1655 the castle was partially destroyed during the Swedish invasion known as The Deluge. Then, in 1770 during the Bar Confederacy it was reduced to ruin by the Russians. It is not known when exactly the construction of this impressive fortress began. Krzysztof Ossoliński's father, Jan Zbigniew Ossoliński, gave him the village of Ujazd in 1619. However, the first documented proof of the construction of the castle comes from 1627, when it was yet incomplete. The nobleman probably finished it in 1644, having spent the gigantic sum of 30 million Polish zlotys on the work. Unfortunately, Ossoliński did not enjoy it for long, as he died suddenly the next year in Kraków. The castle was inherited by Ossoliński's son Krzysztof Baldwin Ossoliński, who died in 1649 in the Battle of Zborów. After his death, the formidable complex was purchased by the family of the Denhoffs, then by the Kalinowskis. In 1655, during the Swedish invasion of Poland, the castle was captured by the Swedes, who occupied it until 1657, pillaging the entire complex. The damage to the structure was so extensive that after the Swedes' withdrawal it was not rebuilt as it was deemed too costly. Several noble families (the Morsztyns, the Wiśniowieckis and the Pacs) lived in the best preserved western wing, but the castle otherwise remained in ruins. In 1770, during the Bar Confederation, Krzyżtopór, defended by the Confederate units, was seized by the Russians, who continued ruining the building. The last known inhabitant of the complex, Stanisław Sołtyk, lived there in the years 1782-1787. Afterwards the castle was deserted. During the Second World War the complex was ransacked again. A partial remodelling took place in 1971, and in 1980 the Polish Ministry of Internal Affairs decided to rebuild it for use as a rest area for officers. This work was halted in 1981, when martial law was imposed in Poland.



Krzyżtopór Castle

16th century

Architecture and structure

Even though extensive research has been carried out through the years, historians have been unable to fully explain all aspects of the complex. No documents have been preserved that have enabled determination of either the date of commencement of the castle's construction or the date of its completion. The name of the architect is also unknown. Krzysztof Ossoliński was enamored with black magic. While the unique symmetry of the castle is evident even in its ruined state, the hidden meanings that may have been incorporated into virtually every part of the castle are not obvious. The very name of the complex is a mysterious one. Krzysztof Ossoliński officially named it Krzysztofor, which is derived from Latin word Christophoros. Later, the name changed to Krzyżtopór, which is a compound of two Polish words – krzyż (“cross”, a symbol of the Catholic faith and Ossoliński's policies) and topór (“axe”, the charge from the family's coat of arms). Both symbols can be seen on the gate of the castle. Also, above the gate there is the date 1631, but it is still not known what this date refers to. The castle, built by a Swiss engineer Wawrzyniec (Lawrence) Senes (probably born in Sent, Switzerland), is a typical example of the so-called “palazzo in fortezza” – an intermingling of both a palace and a fortress. The total size of the complex is 1.3 hectares; the length of perimeter walls is 700 meters; the total area of all interior rooms is around 70 000 square meters. The basic design was based on the palace of Cardinal Alexander Farnese, located in the Italian village of Caprarola. Reportedly, the castle once had 365 windows (as many as days of the year), 52 rooms (as many as weeks of the year) and 12 ballrooms (as many as months of the year). For defensive purposes, the castle was erected upon a rocky hill, making it impossible for an enemy to organize an underground attack. Krzyżtopór was furnished with amenities that were rarely seen in the 17th century, such as ventilation and heating system, and unique waterworks that provided all rooms with fresh water.



Krzyżtopór Castle

16th century

Allegedly, the ceiling in one of dining rooms was made up of an aquarium containing exotic fish. Additionally, a system of dumbwaiters carried food from pantries to the upper floors.

A legend about a White Lady

According to the legend a White Lady - a cousin of Krzysztof Ossoliński - appears in the castle. When this happens nothing good can be expected. The apparition is doomed to bring bad luck and misfortune. The White Lady is believed to have fallen in unrequited love and as a result became a wicked and embittered woman. As the legend goes, she used to have a dog capable of recognizing good and bad people. When the dog barked it meant that the person was evil. In such a case the culprit would be taken to prison and killed immediately. With time, however, there came along a knight who outsmarted the Lady and her canine friend. No sooner had he appeared in the doorway than he slew the dog and the Lady, still before she managed to raise the alarm and call in the guards. Since then the Lady has continued her ghostly visitations in what came to be known as the haunted castle.

The present state

The castle, without convenient proximity to main roads and rail connections, is visited by relatively few tourists. However, as walls, bastions and moat are relatively well-preserved, its magnitude is still very impressive. Though it is regarded as a permanent ruin, since around 90 percent of the walls have been preserved, reconstruction has been planned several times. Currently, efforts have been underway to roof the entire complex. However, this ambitious project lacks sufficient funding. A knights' tournament is organized there to commemorate the Ossolinski family, the castle's founders.



Krzyżtopór Castle

16th century

Pictures



Krzyżtopór Castle

16th century

Pictures





The Castle in Janowiec

16th century

Origins and Historical background

A defensive castle in Janowiec was built on a high cliff facing the Vistula river in years 1508-1526. It was founded by Nicholas Firlej, a representative of one of the most powerful and influential families in Poland in the sixteenth century. It has a fortification with the features of Gothic and Renaissance. In years 1565-1585 the reconstruction of the complex took place converting its style to the mannerist construction. The works were supervised by the most outstanding architect of that style, Santi Gucci. At the beginning of 17th century the castle was taken over by the Tarło family who added two towers – the eastern and the western. In 1656 the building was burnt and destroyed during the Swedish invasion. It was only in the middle of the 18th century that the residence was reconstructed and extended in the baroque classicism by its new owners – the Lubomirski family. The supervising architect was Tylman from Gameren. At the same time some new buildings appeared (a kitchen and rooms for servants). The time when the castle belonged to Lubomirski family was the time of great splendour for the castle. The following owners were unable to maintain such a grand complex and as a result they sold all the furnishing and the castle went into ruin. Its walls provided building material. Since 1975 the castle has been gradually renovated and restored.

Architecture and structure

The castle in Janowiec is a monumental defensive building situated on a high cliff facing the grand valley of the Vistula river. It was built on general polygons' plan measuring 121m x 71 m, customized to the terrain. The material was the local lumber -chalk epochs implemented with brick and ornamented with red and white stripes in the gateway. The castle is a two-storey building with an attic. Only the eastern wing is a four-storey structure with a cloister facing the courtyard. The inner courtyard is divided in the middle by an arcaded wall.



The Castle in Janowiec

16th century

On the western side there is a chapel built on the plan of the square. There is a moat outside the gateway building, and there are bastions in the eastern corner and two round towers (northern and southern) built for defensive and residential purposes. These elements are connected by the walls called “curtain walls”. Today the castle is in the state of ruin. There is evidence that the most eminent architects of those times - the Italian Santi Gucci Fiorentino, and the Dutchman Tylman from Gameren worked for the castle owners.

A legend about unhappy Helena

Helena Lubomirska, who was a daughter of the castle owners, fell in love with a young man from a lower social class. Her parents totally disapproved of her plans to marry him. They locked her in a castle room. In despair, she jumped out of the window and killed herself. Her body was put into a glass coffin and she was buried in nearby Kazimierz. Every night her ghost returned to Janowiec and visited her parents' bedroom. Her parents moved her coffin to Janowiec hoping it would let their daughter rest in peace. She was buried in the local church. It is said that Helena's ghost can still be seen walking around the castle.

A legend about a roasted cook

There was a very talented cook in the castle. He made delicious meals for the Lubomirski family but he used to harass the ones he worked. He would beat and scold them, deprive them of food and punish them in various ways. All his helpers hated him. One day they killed the cook and roasted him for their lord instead of beef meat. Then they escaped from the castle. They were never punished for the crime because no-one managed to find them.



The Castle in Janowiec

16th century

The present state

The innovatory restoration project embarked upon in 1988 envisaged leaving substantial parts of the Castle in permanent ruin. The reconstruction of the other areas of the Castle involved meticulous re-creation of architectural detail as well as - for the first time ever - of colours used on the Castle walls, in particular with regard to the colourful stripes and figures of halberdiers on the gates and on the western wing. This unconventional approach of the restorers has elicited response ranging from admiration to condemnation, but has nevertheless made the Janowiec Castle truly worth visiting. The restored interiors house exhibitions telling the history of the Castle, of its renovation and of the development of the art of defence. A few rooms have been decorated and furnished as they would have been in the seventeenth and eighteenth centuries, and these form the Castle Interiors Museum. The sixteen hectare [forty acre] park surrounding the Castle is also home to the Open Air Architecture Museum with manor and farm buildings moved here from the area of Lublin. Visitors may see a wooden Baroque manor house from 1760, a granary, a depository, a coach station and an administration building. The reconstructed interiors of the manor house include a hall, drawing room, dining room, landlady's and landlord's rooms, and a library. There is a garden, a driveway with a flower bed, walking paths, an entrance gate with the porter's lodge, and a chapel. The granary houses an ethnographical exhibition showing household equipment, folk costumes, and crafts.

Pictures



The Castle in Janowiec

16th century

Pictures





Bibliografia / Bibliography

Bibliografia / Bibliography

Zamek na Wawelu / Wawel Castle in Kraków:

- 1 www.wawel.krakow.pl
- 2 wikipedia
- 3 I. T. Kaczyńscy: Zamki w Polsce południowej, Muza SA 1999
- 4 Kornecki Marian: Zamki i dwory obronne ziemi krakowskiej, Kraków 1966
- 5 Guerquin Bohdan: Zamki w Polsce, Arkady 1984

Zamek w Tyńcu / Benedictine Abbey of Tyniec:

1. <http://www.zamkipolskie.com/index.html>
2. <http://www.tyniec.benedyktyni.pl/pl/aktualnosci-benedyktyni-tyniec/>
3. Praca zbiorowa: Polska. Pradzieje -Piastowie. T. 31. Poznań: Polskie Media Amer.Com
4. <http://www.tyniec.info/>
5. Robert Sypek: Zamki i obiekty warowne Jury Krakowsko-Częstochowskiej. ALMA-PRESS, 2003

Zamek w Lublinie / The Royal Castle In Lublin:

- 1 L. Kajzer, J. Salm, S. Kołodziejski: Leksykon zamków w Polsce, Arkady 2001
- 2 www.zamek-lublin.pl
- 3 Wikipedia
- 4 Rolska-Boruch Irena: Siedziby szlacheckie i magnackie na ziemiach zwanych Lubelszczyzną. 1500-1700, Lublin 1999.



Bibliografia / Bibliography

Zamek Książ / The castle in Książ:

- 1 <http://www.ksiaz.walbrzych.pl/>
- 2 <http://www.zamkipolskie.com/index.html>
- 3 Guerquin Bohdan: Zamki w Polsce, Arkady 1984
- 4 L. Kajzer, J. Salm, S. Kołodziejski: Leksykon zamków w Polsce, Arkady 2001
- 5 I. T. Kaczyńscy: Zamki w Polsce południowej, Muza SA 1999

Zamek Królewski w Warszawie / The Royal Castle in Warsaw:

1. Wikipedia
2. Lileyko Jerzy: Vademecum Zamku Warszawskiego, PWN 1986
3. <http://zamek-krolewski.com.p>
4. Stępińska Krystyna: Pałace i zamki w Polsce - dawniej i dziś, KAW 1997

Zamek Golub-Dobrzyń / The Castle in Golub-Dobrzyń:

1. Włodzimierz Antkowiak, Piotr Lamparski: Zamki i strażnice krzyżackie ziemi chełmińskiej. Toruń: Grafitti BC, 2000.
2. <http://www.zamkipolskie.com/index.html>
3. Haftka Mieczysław: Zamki krzyżackie w Polsce. Szkice z dziejów. Marpress 2010
4. B. Guerquin: Zamki w Polsce, Arkady 1984
5. Mieczysław Haftka: Zamki krzyżackie w Polsce, Malbork-Płock 1999



Bibliografia / Bibliography

6. I. T. Kaczyńscy: Zamki w Polsce północnej i środkowej, Muza SA 1999
7. L. Kajzer, J. Salm, S. Kołodziejski: Leksykon zamków w Polsce, Arkady 2001
8. Robert Sypek: Zamki i obiekty warowne Państwa Krzyżackiego, Agencja CB 2000

Zamek w Niedzicy / The castle in Niedzica:

1. Kornecki Marian: Zamki i dwory obronne ziemi krakowskiej, Kraków 1966
2. Majewski Alfred: Zamek w Niedzicy, KAW, Kraków 1987
3. Marszałek Juliusz: Katalog grodzisk i zamczysk w Karpatach, Wydawn. Stanisław Kryciński (Warszawa) 1993
4. Michałowicz-Kubal Marta: Zamki, dwory i pałace województwa podkarpackiego. Krosno 2006

Zamek w Malborku / The Castle in Malbork:

1. <http://zamki.res.pl>
2. www.zamek.malbork.pl
3. L. Kajzer, J. Salm, S. Kołodziejski: Leksykon zamków w Polsce, Arkady 2001
4. A. R. Chodyński: Malbork, Arkady 1986
5. Joanna Lamparska, Agnieszka Malik: 50 Miejsc na weekend – polskie zamki i pałace, Multico 2008



Szkoły uczestniczące w projekcie The partner Schools



Italy - Istituto Tecnico Industriale "S. Cannizzaro"
- Catania
www.cannizzaroct.it



Portugal - Escola Profissional de Arqueologia
- Marco de Canaveses
www.epa.pt



Poland - Zespół Szkół nr2 im. Księcia Pawła Karola
Sanguszki - Lubartow
www.zs2.lubartow.pl



Turkey - Gediz Ticaret Meslek Lisesi - Gediz (Kütahya)
gediztml.meb.k12.tr





Indeks

	str.
Projekt	6
Pochodzenie i historyczne tło europejskich zamków	8
Architektura europejskich zamków	14
Życie w zamku	18
Różne aspekty życia na zamku	38
Zamki: mity i legendy	62
Zamki dzisiaj	66
Zamki w Polsce	70
Opis	76
- Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie	78
- Zamek w Tyńcu	90
- Zamek w Lublinie	98
- Zamek Książ	110
- Zamek Królewski w Warszawie	120
- Zamek Golub-Dobrzyń	130
- Zamek w Niedzicy	138
- Zamek w Malborku	148
- Zamek w Lidzbarku Warmińskim	158
- Zamek w Baranowie Sandomierskim	166
- Zamek Krzyżtopór	174
- Zamek w Janowcu	184
Bibliografia	194
Szkoły uczestniczące w projekcie	199



Index

	pag.
The Project	5
Origins and historical background of European Castles.	7
Architecture of European Castles.	13
Life in a Castle.	17
Various aspects of life in a castle.	37
Castles: Myths and Legends.	61
Castles today	65
Castles in Poland	69
The files	75
- The Royal castle on Wawel Hill in Kraków	77
- Benedictine Abbey of Tyńiec	89
- The Royal Castle in Lublin	97
- The Castle in Książ	109
- The Royal Castle in Warsaw	119
- The Castle in Golub-Dobrzyń	129
- The Castle in Niedzica	137
- The Castle in Malbork	147
- The Castle in Lidzbark Warmiński	157
- The Castle in Baranów Sandomierski.	165
- Krzyżtopór Castle	173
- The Castle in Janowiec.	183
Bibliography.	193
The partner Schools	199

